sciensano

EPIDEMIOLOGIE EN
VOLKSGEZONDHEID

DE TDI-REGISTRATIE IN BELGIË

JAARLIJKS RAPPORT
REGISTRATIEJAAR 2019

levenslang gezond

.be

WIE WE ZIJN

SCIENSANO telt meer dan 700 medewerkers die zich elke dag opnieuw inzetten voor ons motto: levenslang gezond. Zoals uit onze naam blijkt, vormen wetenschap en gezondheid de kern van ons bestaan. De kracht van Sciensano ligt in de holistische en multidisciplinaire benadering van gezondheid. Onze aandacht gaat daarbij uit naar het nauwe en onlosmakelijke verband tussen de gezondheid van mensen en die van dieren, en hun omgeving (het "One health" concept). Daarom combineren we meerdere invalshoeken in ons onderzoek om op een unieke manier bij te dragen aan ieders gezondheid.

SCIENSANO kan hiervoor verder bouwen op de meer dan 100 jaar wetenschappelijke expertise van het voormalige Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie (CODA) en het vroegere Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV).

Sciensano

Epidemiologie en volksgezondheid

Leefstijl en chronische ziekten

December 2020 • Brussel • België
Depotnummer : D/2020/14.440/88

Auteur

JÉRÔME ANTOINE

in samenwerking met

Els Plettinckx, Sciensano
Luk van Baelen, Sciensano
Lies Gremeaux, Sciensano (Ed.)

Met de goedkeuring van het CoördinatieComite TDI (CocoTDI)

Jérôme Antoine • T +32 2 642 57 61 • jerome.antoine@sciensano.be

DE OPDRACHTGEVERS VAN HET BELGISCH REGISTER VAN DE TREATMENT DEMAND INDICATOR:

Voor de Federale Staat: Franck Vandenbroucke, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest: Wouter Beke, Vlaams Minister van Welzijn, Volks¬gezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Voor het Waalse Gewest: Christie Morreale, vice-voorzitter en minister van Werk, Opleiding, Gezondheid, Sociale Actie, Gelijke Kansen en Rechten van Vrouwen

Voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad: Elke Van den Brandt, Lid van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheidsbe¬leid en Sociale Actie

Voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad en voor: Alain Maron, Lid van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheidsbe¬leid en Sociale Actie

Voor het College van de Franse Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad: Alain Maron, Lid van het College van de Franse Gemeenschapcommissie, bevoegd voor het Gezondheidsbeleid en Sociale Actie

Voor de Duitstalige Gemeenschap: Antonios Antoniadis, Minister van Gezin, Gezondheid en Sociale Zaken

DANKWOORD

Het Drugsprogramma van de dienst levensstijl en chronische ziekten van Sciensano wil alle medewerkers van behandelcentra, geestelijke gezondheidszorg centra en ziekenhuizen die betrokken waren bij de verzameling en overdracht van de in dit rapport gebruikte gegevens hartelijk bedanken

Gelieve deze publicatie te vermelden als: Antoine J, De TDI-registratie in België, Jaarlijks rapport, Registratiejaar 2019. Brussel, België: Sciensano. Wettelijk depotnummer: D/2020/14.440/88

INHOUDSTAFEL

LIJST VAN AFKORTINGEN 7
SAMENVATTING 9
1. INTRODUCTIE 11
2. ACHTERGRONDINFORMATIE 13
2.1 DRUGSEPIDEMIOLOGIE 13
2.2 HET EUROPESE PROTOCOL 13
2.3 HET BELGISCHE PROTOCOL 14
3. METHODOLOGIE 15
3.1 CONCEPTEN 15
3.2 BEHEER VAN DE GEGEVENS 17
4. RESULTATEN EN ANALYSE 21
4.1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE REGISTRATIES 21
4.2 BEHANDELINGEN VOOR ALCOHOL 40
4.3 BEHANDELINGEN VOOR CANNABIS 50
4.4 BEHANDELINGEN VOOR OPIATEN 60
4.5 BEHANDELINGEN VOOR COCAÏNE 70
4.6 BEHANDELINGEN VOOR ANDERE STIMULANTIA 80
4.7 BEHANDELINGEN VOOR ANDERE SUBSTANTIES 90
5. DISCUSSIE EN PERSPECTIEVEN 93
6. REFERENTIES 97
BIJLAGE 1: TDI-FORMULIER 99
BIJLAGE 2: UPSTREAM KWALITEITSCONTROLES 103
BIJLAGE 3: OPBOUW VAN DE INDICATOREN 104

LIJST VAN AFKORTINGEN

TDI	Treatment Demand Indicator (Indicateur de la demande de traitement)
EMCDDA	European Monitoring Center for Drug and Drug Addiction (Observatoire européen des drogues et toxicomanies
Eurotox	Observatoire socio-épidémiologique alcool-drogues en Wallonie et à Bruxelles
VAD	Vlaams expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (Centre d'expertise flamand sur l'alcool et autres drogues)
PFCSM	Plate-forme de Concertation pour la Santé Mentale en Région de Bruxelles-Capitale
PG	Pompidou Group (Groupe de coopération en matière de lutte contre l'abus et le traffic illicite de stupéfiants)
SPF	Service public fédéral
INAMI	Institut national d'assurance maladie-invalidité
MASS	Maison d'accueil socio-sanitaire
COCOF	Commission Communautaire Française
NRN	Numéro de registre national

SAMENVATTING

- Sinds 2011 registreert de indicator van behandelingsaanvragen (TDI) de behandelingsepisodes in België van mensen met een middelenprobleem (alcohol, illegale substanties of geneesmiddelen).
- In 2019 werden door meer dan 200 behandelingseenheden in het hele land bijna 29.600 behandelingsaanvragen geregistreerd in de TDI-databank. 61% van de episodes werd geregistreerd in een behandelingseenheid in Vlaanderen, 27% in Wallonië en 12% in Brussel. Een derde van de episodes wordt aangebracht door een ambulante eenheid en twee derde door een residentiële eenheid (al dan niet in het ziekenhuis). Het aandeel van de gegevens die door een ambulante eenheid worden gerapporteerd, is sinds 2015 toegenomen en het aandeel van de gegevens die door een ziekenhuisstructuur worden gerapporteerd, is gedaald.
- Bijna 3 op de 10 geregistreerde patiënten hebben in 2019 voor het eerst in hun leven een behandeling voor middelengebruik gestart.
- Behandelingsepisodes waarin alcohol als voornaamste substantie wordt genoemd, vertegenwoordigen meer dan 50% van de episodes die in 2019 werden geregistreerd. Daarop volgt cannabis - met 14% van de behandelingsepisodes - als op een na meest voorkomende voornaamste substantie waarvoor een behandeling wordt opgestart en cocaïne als derde product in de lijst met 13% van de episodes. Cocaïne wordt sinds 2015 steeds vaker als voornaamste of secundaire substantie genoemd. Deze trend wordt ook in veel West-Europese landen waargenomen. Daarentegen is de vraag om een behandeling te starten in verband met het gebruik van heroïne sinds 2015 gedaald en goed voor slechts 7% van de totale behandelingsepisodes in 2019. Ketamine, mephedrone en methamfetamine nemen significant toe in TDI, hoewel relatief beperkt in termen van het absolute aantal behandelingsepisoden.
- De gemiddelde leeftijd van patiënten die starten met een behandeling is hoger dan voorheen: voor cannabis is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2 jaar sinds 2015, voor opiaten is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2,5 jaar sinds 2015), voor cocaïne is de gemiddelde leeftijd gestegen met 2 jaar sinds 2015 en voor andere stimulerende middelen dan cocaïne is de gemiddelde leeftijd gestegen met 3 jaar sinds 2015.
- Algemeen vertegenwoordigen vrouwen iets minder dan een op de drie patiënten die een behandeling starten. Deze verhouding is redelijk stabiel in de tijd.
- Injecterend druggebruik bij patiënten die starten met een behandeling neemt niet af sinds 2015 en neemt zelfs toe voor mensen die behandeld worden voor andere stimulerende middelen dan cocaïne.

1. INTRODUCTIE

In dit rapport presenteren we de gegevens voor 2019 inzake de vraag naar behandeling in verband met het gebruik van legale en illegale substanties in België. Deze gegevens worden reeds 9 jaar verzameld en de indicator vormt een zeer rijke bron van informatie om de evolutie van problematisch drugsgebruik in ons land te volgen via mensen die in behandeling gaan.

In 2020 heeft de coronacrisis een grote impact gehad op de samenleving in het algemeen en in het bijzonder voor de meest kwetsbare mensen, zoals sommige drugsgebruikers. Het effect van de crisis op de vraag naar behandeling zal pas duidelijk worden bij het analyseren van de gegevens voor 2020 en een rapportering hierover wordt voorzien in 2021. De crisis heeft natuurlijk ook gevolgen gehad voor de organisatie van de gezondheidszorg maar dit zou slechts een beperkte invloed hebben gehad op de verzameling van TDI-gegevens voor 2019. De meeste gegevens werden verzameld in maart, net vooraleer de eerste COVID-maatregelen werden opgelegd. Slechts een klein aantal van de deelnemende -centra was niet in staat om ons hun jaarlijkse gegevens te verstrekken.

Dit rapport is onderverdeeld in hoofdstukken volgens de voornaamste substanties waarvan patiënten aangeven dat deze aan de basis liggen voor de effectieve behandeling. Het rapport bevat tabellen met een structuur die relatief vergelijkbaar is met die van vorig jaar en maakt het daarom ook gemakkelijker om de rapporten van verschillende jaargangen te vergelijken. Bovendien kunnen trends van de afgelopen 5 jaar bestudeerd worden dankzij een selecte van groep centra die reeds sinds 2015 deelnemen aan de registratie.

We willen met dit rapport gedetailleerde en betrouwbare informatie verschaffen om belangrijke vragen te beantwoorden van zowel professionals in het veld als van wetenschappers of beleidsmakers. Daarnaast wordt ook de waarde van de indicator benadrukt om een globaal beeld te verkrijgen van het drugsfenomeen in Europa: de Europese standaardisatie van de TDI maakt cross-country analyses mogelijk. Sciensano neemt actief deel in de samenwerking met andere landen en EMCDDA om de verzamelde Belgische TDI-gegevens optimaal te gebruiken in internationale vergelijkende analyses.

2. ACHTERGRONDINFORMATIE

2.1 DRUGSEPIDEMIOLOGIE

Het huidige drugsbeleid en de actieplannen hebben behoefte aan degelijke en uitvoerige informatie over de voornaamste actuele problemen in de drugsthematiek en hoe adequaat hierop te reageren. Om een beter inzicht te verwerven in de verschillende aspecten van het drugsfenomeen en de impact van de maatregelen in dit verband, zijn de uitwisseling van informatie, de verzameling van gegevens en het monitoren van de drugssituatie op nationaal en Europees niveau erg belangrijk (Council of the European Union, 2012, 2017).

Het laatste Europese drugsrapport wijst uit dat meer dan 96 miljoen volwassenen, of bijna 30% van de personen van 15 tot 64 jaar oud, in de Europese Unie in hun leven ooit illegale drugs hebben gebruikt (EMCDDA, 2020). In België zou 23% van de bevolking (15-64 jaar) ooit cannabis hebben gebruikt en 9% van de bevolking vermeldde andere illegale middelen (Gisle & Drieskens, 2019). Deze gegevens over het gebruik, die doorgaans werden verkregen via de gezondheidsenquête bij de algemene bevolking (https://hisia.wiv-isp.be/SitePages/Home.aspx), blijven echter beperkt om een sociaal stigmatiserend gezondheidsprobleem van beperkte omvang te bestuderen.

Andere epidemiologische studies laten toe het fenomeen van het drugsgebruik te beoordelen zoals enquêtes bij beperkte bevolkingsgroepen (bevolking in schoolmilieu (ESPAD Group, 2020) of recenter nog, de analyse van het afvalwater van sommige steden (EMCDDA, 2019)

Wanneer personen met drugs- of alcoholproblemen echter in contact komen met gezondheidswerkers vormen de verzamelde gegevens de voornaamste informatiebron over de epidemiologie van drugs. De indicator van de behandelingsaanvragen (TDI) werd dus aangenomen en gestandaardiseerd als epidemiologische indicator in de Europese Unie voor rekening van het Europees Waarnemingscentrum voor Drugs en Drugsverslaving (EMCDDA). Dankzij deze indicator zijn de kenmerken, het risicogedrag en de druggebruiksschema's van de patiënten die voor hun drugsgebruik worden behandeld, beter gekend. Deze indicator laat ook toe (idealiter in combinatie met andere drugsindicatoren) de tendensen op te volgen in de duur en de wijzes van het drugsgebruik (Simon et al., 1999).

2.2 HET EUROPESE PROTOCOL

Een gemeenschappelijk protocol (Hartnoll, 1994) voor de gegevensverzameling over mensen die in behandeling gaan voor drugsgebruik, werd voor het eerst opgesteld door de Pompidou Group (PG), die enkele studies op stadsniveau coördineerde (in Dublin en London in 1991).

In 1994 werd het EMCDDA opgericht en het nam de verantwoordelijkheid op zich voor de verderzetting van de verzameling van Europese gegevens in verband met behandelingsaanvragen. Het 'Treatment demand indicator 2.0-protocol' (Simon et al., 1999) werd gepubliceerd, gebaseerd op een herziene versie van het eerste PG-protocol. Het werd voorafgegaan door een haalbaarheidsstudie van de methodologie en de gegevensverzameling alsook door een evaluatie van de nationale ervaringen met datarapportering op basis van de TDI (Simon & Pfeiffer, 1999; Van Baelen & Wydoodt, 1998). Sinds 2000 heeft het EMCDDA de datarapportering van de lidstaten van de Europese Unie geïmplementeerd en met de lidstaten formele afspraken gemaakt om de gegevensverzameling en -rapportering van nationaal naar Europees niveau te stimuleren en te faciliteren.

Tien jaar lang werden gegevens op Europees niveau verzameld volgens dit protocol. In deze periode veranderde er veel in Europa, zowel in het drugsgebruik als in de types behandelingen en in de nationale en internationale informatiesystemen. Opdat de TDI beter deze veranderingen zou weerspiegelen, was opnieuw een aanpassing nodig van het protocol en dus werd in 2013 een derde versie ingevoerd die nog steeds van kracht is (EMCDDA, 2012). Tegenwoordig verzamelt de indicator de gegevens in 30 landen (28 lidstaten van de Europese Unie, aangevuld met Noorwegen en Turkije) en levert deze informatie over bijna 500.000 patiënten per jaar (Montanari et al., 2019).

2.3 HET BELGISCHE PROTOCOL

In 2011 begon de TDI-gegevensverzameling in België, toen alle ministers die bevoegd waren voor gezondheid het besluit namen om een gecoördineerd registratie van behandelingsaanvragen te ontwikkelen (Interministeriële conferentie volksgezondheid, 2013). Voordien waren er reeds verschillende initiatieven opgericht om op verschillende niveaus (gewest, stad, groep van centra, enz.) informatie te verzamelen over de behandelingsaanvragen voor drugsproblemen. Deze registratievormen waren echter té uiteenlopend vanuit een methodologisch standpunt om een coherent nationaal beeld van het fenomeen te verschaffen. Daarom werd geopteerd om een specifiek nationaal protocol te ontwikkelen op basis van het Europese protocol versie 2 (Antoine et al., 2016).

In dit nationale protocol werd Sciensano – voorheen het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid (WIV-ISP) – aangesteld als coördinator van de registratie. Sciensano werd bovendien gevraagd om flexibele, beveiligde technische middelen te ontwikkelen om de gegevensregistratie mogelijk te maken met het oog op de nationale privacywetgeving (Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, beslissingen 10/079, 15/033 et 01/2011). Sinds het registratiejaar 2015 werd dit protocol geactualiseerd met de noodzakelijke wijzigingen voor het gebruik en toepassen van het derde Europese protocol

3. METHODOLOGIE

3.1 CONCEPTEN

3.1.1 GEVALSDEFINITIE

De Belgische TDI-registratie verzamelt informatie over elke behandelepisodes door een patiënt begonnen in een behandelingscentrum voor zijn of haar gebruik van alcohol of illegale drugs.

3.1.2 DEFINITIES

- Een patiënt is:

Elke persoon, zonder enige beperking op basis van leeftijd of nationaliteit, die een face-to-face contact heeft met het behandelingscentrum voor zijn of haar middelengebruik.

Uitsluitingscriteria: Personen die telefonisch, per brief of via het internet in contact zijn met een behandelingscentrum, of contacten die worden gelegd door familieleden van de patiënt, worden niet opgenomen in de registratie.

Bovendien moet iedere patiënt om privacyredenen worden ingelicht over de registratie. In het bijzonder moet een vermelding worden gemaakt van het bestaan en de doelstellingen van het register, de coördinaten van de persoon die verantwoordelijk is voor de gegevens, de bestemming van de gegevens, het recht op toegang tot de eigen gegevens en het recht om die te corrigeren. Een patiënt kan schriftelijk weigeren deel te nemen aan deze registratie. Op dit ogenblik bestaat er geen systeem dat een systematische evaluatie toelaat van het aantal patiënten die de registratie weigeren.

- Behandelingscentra zijn:

instellingen of artsen die een behandeling bieden voor een drugs- of alcoholverslaving. Deze centra bieden ambulante diensten of diensten met ziekenhuisverblijf aan, hetzij gespecialiseerd in verslavingsbehandeling, hetzij opgenomen in grotere instellingen die zich naar verschillende doelgroepen richten. Dit soort verzorging wordt soms erkend binnen een conventie met de overheid, zoals het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV).

Uitsluitingscriteria: Niet-professionele zelfhulpgroepen en centra die enkel een aanbod hebben van schadebeperkende activiteiten, sociale re-integratiediensten, preventiediensten of welzijnszorg worden niet beschouwd als behandelingscentra.

- Een type behandelingseenheid is:

een organisatievorm van de behandeling die overeenstemt met een van de volgende categorieën:

  - Ambulante raadpleging: deze categorie omvat de Medisch Sociale Opvangcentra (MSOC), gespecialiseerde laagdrempelige hulverleningsinstellingen, en de gespecialiseerde ambulante raadplegingen waar voornamelijk individuele hulpverlening wordt aangeboden op basis van consultaties bij verschillende professionelen.
  - Dagcentrum: De dagcentra bieden naast dagactiviteiten een gespecialiseerde ambulante individuele of groepsbehandeling aan.
  - Centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG): In een CGG worden psychische en psychologische problemen van de patiënten behandeld binnen een al dan niet gespecialiseerd ambulant kader volgens een multidisciplinaire aanpak.
  - Crisis interventie centra (CIC): Een crisis interventie centrum is een laagdrempelige residentiële structuur buiten het ziekenhuis met als doel op korte termijn de crisissituatie waarin de patiënt zich bevindt te stabiliseren.

- Behandelingsprogramma / Therapeutische gemeenschap (TG): De TG bieden een langdurig gespecialiseerd therapeutisch programma aan waarbij de bewoners binnen een groep gedurende een bepaalde tijd zelf samen verantwoordelijk zijn voor de organisatie van het gemeenschapsleven.
- Algemeen Ziekenhuis: In psychiatrische afdelingen van algemene ziekenhuizen (PAAZ) worden mensen met diverse psychiatrische problemen opgenomen waaronder ook problematisch middelengebruik. Binnen bepaalde algemene ziekenhuizen werden ook afzonderlijke gespecialiseerde psychiatrische crisiseenheden opgericht voor mensen met problemen met middelengebruik. Behandelingen in algemene ziekenhuizen zijn meestal van korte duur.
- Psychiatrisch Ziekenhuis: De meeste psychiatrische ziekenhuizen hebben een specifieke afdeling voor de behandeling van problematisch middelengebruik. De benadering is medisch-psychiatrisch op basis van een globale individuele aanpak. De behandeling is er meestal van langere duur dan in een algemeen ziekenhuis.

- Een behandeling wordt gedefinieerd als:

Elke activiteit die direct gericht is op een persoon met een probleem van middelengebruik teneinde deze problemen te verminderen of te elimineren. Mogelijke activiteiten zijn o.a. detoxificatie of abstinentie, substitutiebehandeling, farmacotherapie, lange termijn alcohol- of drugsprogramma's, psychotherapie, counseling, gestructureerde behandeling met een sterke sociale component, behandeling met medische assistentie, niet-medische interventies, specifieke behandeling in de gevangenis of interventies gericht op de vermindering van druggerelateerde schade indien ze zijn opgenomen in een gepland programma. Anders dan in het Europese protocol wordt ook alcohol in het Belgische protocol als een substantie opgenomen

Uitsluitingscriteria: Behandeling van de gevolgen van middelengebruik waarbij het gebruik van alcohol of drugs niet de hoofdreden is waarom hulp wordt gezocht, alsook sporadische interventies die niet zijn opgenomen in een gepland programma worden niet als een behandeling beschouwd.

- Een behandelepisode wordt gedefinieerd als:

De periode tussen de start van de behandeling en het einde van de activiteiten in de context van het voorgeschreven programma. De start is het eerste face-to-face contact tussen de zorgverstrekker en de patiënt. Het einde van de behandelepisode wordt anders gedefinieerd voor ambulante dan voor residentiële patiënten. Het einde van de episode doet zich bij ambulante patiënten voor wanneer die langer dan 6 maanden niet meer naar de behandeling komen. Bij residentiële patiënten is het einde van de behandeling het moment dat de patiënt het centrum verlaat en er geen verdere opname meer is voorzien. De registratie van nieuwe behandelepisodes loopt voort over de registratiejaren heen, wat betekent dat een ambulante patiënt die regelmatig een centrum bezoekt zonder een onderbreking van 6 maanden, slecht één keer in TDI is geregistreerd, namelijk bij het eerste contact met dat specifieke behandelingscentrum

- De substanties die geregistreerd worden zijn:
  - de categorie van opiaten waaronder heroïne, methadon, buprenorfine, fentanyl of andere opiaten
  - de categorie van cocaïne waaronder poedercocaïne, crack-cocaïne of andere soorten cocaïne
  - de categorie van stimulantia andere dan cocaïne waaronder amfetamines, methamfetamines, MDMA of derivaten, mefedrone of andere stimulerende middelen
  - de categorie van hypnotica en sedativa waaronder barbituraten en benzodiazepines, GHB/GBL of andere hypnotica en sedativa
  - de categorie van hallucinogenen waaronder LSD, ketamine of andere hallucinogenen
  - vluchtige snuifmiddelen
  - de categorie van cannabis waaronder marihuana (plant), hasj (hars) of andere cannabis (bv. hash olie, syntetische cannabinoïde)

  - alcohol
  - andere middelen hierboven niet opgenomen.

Uitsluitingscriteria: Tabak en het gebruik van middelen voor een medische behandeling of voor andere somatische of psychiatrische redenen worden niet opgenomen in de registratie. Gedragsverslaving, zoals gokken, gamen of internetverslaving, maken ook geen deel uit van deze registratie.

3.1.3 DE TDI-VRAGENLIJST

De vragenlijst wordt bij voorkeur ingevuld door een hulpverlener tijdens het eerste face-to-face gesprek van een nieuwe behandelepisode. De TDI-vragenlijst versie 3.0 is beschikbaar in bijlage 1. Het codeboek van de vragenlijst wordt hieronder beschreven.

- De identificatie van het centrum gebeurt op het niveau van het centrum zelf en op het niveau van een eenheid of programma of satelliet binnen het centrum (CI2). De type behandelingseenheid of het programma en zijn geografische ligging maken het mogelijk om de geleverde behandeling te karakteriseren en de geografische gebieden te onderscheiden.
- De patiënt wordt bij voorkeur geïdentificeerd aan de hand van het unieke rijksregisternummer (RRN) (PI2). Dit nummer is uniek voor iedere Belgische ingezetene of niet-Belgische burger die socialezekerheidsrechten heeft. Door het gebruik hiervan binnen de TDI-registratie worden dubbeltellingen vermeden: de identificatie van de patiënt wordt telkens bepaald bij elke behandelepisodes. Indien het RRN van de persoon niet beschikbaar is of indien de patiënt niet wil dat zijn nummer geregistreerd wordt, kan de registratie anoniem gebeuren door daar melding van te maken (PI1).
- Variabelen zoals de sociaal-demografische gegevens (geslacht (PD1) en leeftijd (PD2)) en de sociaal-economische informatie (type van huisvesting (PD3), type van gezin (PD4, PD5), onderwijsniveau (PD6), werk en inkomen (PD7, PD8)) dienen ter beschrijving van de kenmerken van de patiënt. Deze variabelen maken een identificatie van epidemiologische groepen van patiënten mogelijk en geven een beeld van de sociale relaties en de stabiliteit van de levenssituatie van de patiënt.
- De kenmerken van de behandeling bevatten de begindatum van de huidige behandelepisode (TD1), het feit of de cliënt al eerder een behandeling volgde voor middelengebruik (TD3), de voornaamste doorverwijzer (TD2) en zijn of haar situatie wat substitutiebehandeling betreft (TD4, TD5, TD6). De vraag over de behandelingsantecedenten heeft als doel de personen die voor de eerste keer in behandeling komen te identificeren omdat ze een interessante groep vormen voor epidemiologische analyses.
- Variabelen over het patroon van middelengebruik beschrijven eerst alle middelen die problemen veroorzaken (AP1) en uiteindelijk wordt het voornaamste middel vermeld (AP2). Drie vragen worden later gerelateerd aan het gebruikspatroon van het voornaamste middel (AP3, AP4, AP5). Het risicogedrag wordt dan in beeld gebracht met vragen over de injectiestatus (AP6, AP7, AP8) en het delen van spuiten (AP9, AP10).

Andere vragen die specifiek zijn voor een bepaald soort centra of een bepaalde regio maar die niet in de basisversie van de TDI-vragenlijst zijn opgenomen, worden hier niet verder geanalyseerd.

3.2 BEHEER VAN DE GEGEVENS

3.2.1 REGISTRATIESYSTEEM

De gegevens van alle registraties komen bij Sciensano terecht die de gegevens op een beveiligde manier De gegevens van alle registraties komen bij Sciensano terecht die de gegevens op een beveiligde manier verzamelt en beheert op nationaal niveau. Om de gegevensverzameling te structureren, moeten de behandelingscentra bestanden van een bepaald jaar voor eind maart van het daaropvolgende jaar versturen.

Daartoe heeft Sciensano twee opties voor dataoverdracht ontwikkeld:

De registratiemodule bestaat uit een online formulier met beperkte toegang voor behandelingscentra, zodat ze hun registratiegegevens episode per episode kunnen coderen en beheren. De repository module is een beveiligde mailbox waarmee behandelingscentra gestructureerde bestanden met een complete dataset voor een bepaald registratiejaar kunnen versturen.

Het RRN van de patiënt moet in beide opties worden gecodeerd, om de privacywetgeving te respecteren, vóór de gegevens in de databank worden opgeslagen. De codering gebeurt door een vertrouwde derde partij (eHealth) en gebeurt aan de hand van een algoritme dat het veld met de variabele in de registratiemodule of het eerste specifieke deel van het gestructureerde bestand in de repository module versleutelt.

3.2.2 KWALITEITSCONTROLE VAN DE GEGEVENS

- Upstream controles

De validiteit van de gecodeerde gegevens worden gecontroleerd op niveau van de behandelingscentra voordat deze in de databank worden opgenomen. Deze controle gebeurt hetzij rechtstreeks online op het webplatform tijdens het coderen in het geval van de registratiemodule of hetzij na ontvangst van het bestand via de repositorymodule. De controles richten zich op de inhoud van de variabelen (met waarden die zijn toegewezen aan elke variabele) en op de verenigbaarheid tussen de variabelen (waar de waarde in de ene variabele afhankelijk is van de waarde in de andere).

De verschillende uitgevoerde kwaliteitscontroles zijn in bijlage 2 opgenomen.

- Downstream controles

Controles gebeuren ook na het invoeren van de gegevens in de databank bij Sciensano om te kunnen vergelijken met de reeds beschikbare gegevens of om meer nauwkeurige controle van de gecodeerde informatie te kunnen uitvoeren:

  - Een eerste controle, op het niveau van de databank, bestaat uit het verwijderen van dubbel geregistreerde gegevens. Het gaat om registraties met hetzelfde RRN, dezelfde datum van de start van de behandeling en hetzelfde behandelprogramma. Het gaat dus niet over opeenvolgende episodes gevolgd door eenzelfde patiënt, maar wel over een registratiefout waarbij eenzelfde behandelepisode meerdere keren werd geregistreerd. De meest recente registratie wordt behouden.
  - De variabele "eerdere behandeling" wordt vervolgens op de volgende manier gecontroleerd met gegevens aanwezig in de gehele databank: Indien een patiënt, die geregistreerd is met een RRN, reeds eerder in de databank voorkomt, maar de variabele aangeeft dat het gaat om de eerste behandeling, wordt deze variabele aangepast. Voor de patiënt wordt vermeld dat hij/ zij reeds eerder werd behandeld. Deze controle garandeert geen volledige juistheid van deze variabele, omdat de patiënt ook kan behandeld zijn vóór de start van de TDI-registratie in 2011. Verder kan het ook dat de patiënt niet geregistreerd is geweest met een RRN bij eerdere behandelepisodes of dat hij of zij behandeld werd in een centrum dat geen TDI-gegevens registreert, zoals huisartsenpraktijken. Data van voorgaande jaren worden niet gebruikt om deze variabelen te corrigeren.
  - De open antwoorden in de categorie "andere (specifieer)", worden eventueel manueel opnieuw gecodeerd wanneer blijkt dat een bestaande antwoordcategorie beter aansluit bij de beschrijving.

3.2.3 VOORBEREIDING VAN DE GEGEVENS

- De gegevens worden bewaard in een databank waar elke registratie overeenkomt met een behandelepisode. Elke behandelepisode wordt geïdentificeerd door het gecodeerde RRN van de patiënt, het behandelprogramma en de datum van de start van de behandeling. In geval van anonieme patiënten, identificeert een volgnummer de patiënten.
- Een nieuwe variabele laat toe de behandelepisodes te identificeren. Deze variabele heeft als doel de opeenvolgende ambulante behandelepisodes met een interval van minder dan 6 maanden te verwijderen.

- Om het aantal individuele patiënten te kunnen tellen, identificeert een variabele de laatst geregistreerde behandelepisode van een patiënt geïdentificeerd met het RRN. De anonieme patiënten worden apart beschreven.

3.2.4 ANALYSE VAN DE GEGEVENS

De gegevens worden gepresenteerd op basis van indicatoren die gebruik maken van een of meerdere variabelen die betrekking hebben op:

- De demografische kenmerken van de patiënten: leeftijd en geslacht
- De sociale kenmerken van de patiënten: woonsituatie, leefsituatie, scholingsniveau
- De kenmerken van de behandeling: leeftijd eerste behandeling, behandelingsantecedenten
- De gebruiksprofiel : aantal en type substanties gebruikt, leeftijd eerst gebruik, frequentie, risicogedrag

Elke indicator is op een zo nauwkeurig mogelijke manier beschreven met betrekking tot de constructie van de indicator of de populatie waarop de indicator is gebaseerd (Zie bijlage 3).

De waarde van deze indicatoren zijn gepresenteerd volgens :

- het registratiejaar: enkel van 2015 tot 2018, vier jaren waarvoor de dekking gelijkaardig is en waarvoor hetzelfde protocol werd gebruikt.
- het geografisch niveau van het behandelingscentrum: per provincie en per regio.
- de behandelingseenheid: per groot type (ambulant en residentieel) en per subcategorieën (Ambulante raadplegingen, Dagcentrum, Centrum geestelijke gezondheid, Crisiscentrum, Therapeutische gemeenschap, Algemeen ziekenhuis, Psychiatrisch ziekenhuis) De poliklinische afdelingen van een ziekenhuis vallen onder de ambulante raadplegingen categorie.
- het geslacht: man/vrouw
- de leeftijdscategorie: <20 ; 20-29 ; 30-39 ; 40+
- het scholingsniveau: Geen of lager; Secundair; Hoger
- de behandelingsantecedenten: Eerder behandeld; Eerste behandeling
- de specifieke substantie: indien van toepassing

Er werd ook een vergelijking gemaakt met de vijf buurlanden van België (Nederland, Frankrijk, Luxemburg, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) voor de indicatoren die vergelijkbaar zijn. Deze gegevens hebben betrekking op het jaar 2018 en zijn gebaseerd op de informatie die te vinden is op de webpagina "Statistical Bulletin 2020 — treatment demand" van het EMCDDA (emcdda.europe.eu).

Voor de trendanalyse over de periode 2015-2019 is een groep van centra geselecteerd die die al sinds 2015 data aanleveren. Deze groep maakt het mogelijk om variaties die verband houden met een variatie in de deelname of de kwaliteit van de verstrekte gegevens tot een minimum te beperken. De statistische trendanalyses worden uitgevoerd met behulp van het Joinpoint Regression programma.

4. RESULTATEN EN ANALYSE

4.1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE REGISTRATIES

Aantal episodes

In totaal werden in 2019 29.611 behandelingsepisodes in TDI geregistreerd. Dit aantal is stabiel ten opzichte van het gemiddelde aantal gemelde jaarlijkse episoden tussen 2015 en 2018 (29.900) (tabel 4.1.1. en figuur 4.1.1.). Daarentegen is het aantal deelnemende behandelingseenheden gedaald van gemiddeld 219 tussen 2015 en 2018 tot 213 in 2019 (tabel 4.1.1.). Dit is te verklaren door het feit dat sommige behandelcentra moeilijkheden ondervonden om ons hun gegevens op tijd door te sturen als gevolg van de werkomstandigheden tijdens de coronacrisis in 2020.

Het aantal behandelepisoden is stabiel gebleven in de 3 gewesten (figuur 4.1.5.a), evenals in de 3 types behandelingscentra (figuur 4.1.5.c). Echter, voor het aantal behandelepisoden van patiënten die nooit eerder voor verslavingsproblemen werden behandeld, zien we een significante stijging (+3,5% per jaar) in Wallonië, maar niet in de andere gewesten (figuur 4.1.5.b) of in de verschillende types centra (figuur 4.1.5.d).

Er zijn aanzienlijke regionale verschillen in het aantal registraties (figuur 4.1.4, tabel 4.1.1). Vlaanderen is goed voor 61% van de geregistreerde gegevens, Wallonië voor 27% en Brussel voor 12%. In verhouding tot de bevolking van elk gewest is het aantal behandelingen per 100.000 inwoners echter het hoogst in Brussel (294) in vergelijking met Vlaanderen (276) en Wallonië (217). Deze verschillen kunnen wijzen op regionale verschillen in de incidentie van de behandeling. De geografische differentiatie van de episodes is echter gebaseerd op de plaats waar de behandeling plaatsvindt en niet op de woonplaats van de patiënt (dewelke onbekend is). Het kan dus zijn dat het hogere aantal episodes per inwoner dat in Brussel wordt waargenomen, ook verband houdt met het grotere zorgaanbod in de hoofdstad, dat ook mensen uit andere gewesten aantrekt. Daarnaast moet bij de interpretatie van deze cijfers ook rekening worden gehouden met het ontbreken van gegevens van bepaalde categorieën zorgverleners, zoals bijvoorbeeld huisartsen of wijkgezondheidscentra.

Kwaliteit van de gegevens

We zien een toename van het aantal geregistreerde behandelingsepisodes zonder rijksregisternummer. Gemiddeld bedroeg dit aandeel 23,8% tussen 2015 en 2018. In 2019 bedroeg dit 27,6% (tabel 4.1.1.). Dit kan verklaard worden door de moeilijkheid van 2 grote ambulante centra om ons de gegevens via de repository module door te sturen. De gegevens werden anoniem verstuurd (zonder rijksregisternummer), wat er natuurlijk voor zorgt dat het aandeel zonder rijksregisternummer toeneemt. Dit heeft dus geen methodologische oorzaak, maar is het gevolg van een technisch probleem.

De daling van dit aandeel leidt de facto ook tot een daling van duizend identificeerbare patiënten ten opzichte van vorig jaar (tabel 4.1.1.). Aangezien alle volgende tabellen op deze populatie zijn gebaseerd, moet hiermee rekening worden gehouden bij de interpretatie van de resultaten.

Het aandeel van 'onbekende' gegevens neemt ook toe (7,3% tussen 2015 en 2018 en 7,5% in 2019, tabel 4.1.1.). Deze evolutie kan voorlopig niet worden verklaard en zal in de toekomst verder moeten worden opgevolgd.

Meerdere episodes

Bijna de helft (48%) van de patiënten die aan de hand van het rijksregisternummer in 2019 kunnen worden geïdentificeerd, was in de voorbije jaren al in de TDI-databank opgenomen. Slechts 52% wordt voor het eerst aangetroffen in de TDI (figuur 4.1.3.).

De overgrote meerderheid (78%) van de in 2019 geregistreerde patiënten heeft slechts één behandelingsepisode in de loop van het jaar (figuur 4.1.2.). Dit aandeel is hoger in de ambulante hulpverlening (93%) aangezien de casusdefinitie van een behandelingsepisode een periode van 6 maanden zonder contact met het centrum omvat om van een nieuwe episode te spreken, terwijl er in residentieel verband geen minimaal tijdsverloop nodig is.

Problematische en voornaamste substanties

De TDI-registratie vraagt patiënten vooraleerst naar al hun problematische substanties (verschillende mogelijke antwoorden) en vervolgens naar de substantie die de meeste problemen veroorzaakt of de substantie waarvoor zij besluiten hun behandeling op te starten, nl. de zogenaamde 'voornaamste' substantie (slechts één mogelijk antwoord).

Tabel 4.1.2 toont de cijfers voor alle substanties en de figuren 4.1.6 en 4.1.7 tonen de ontwikkeling van het aantal meldingen van de verschillende substanties tussen 2015 en 2019. Deze figuren omvatten geen niet-specifieke categorieën "andere".

Alcohol wordt in bijna twee derde van de behandelingsepisodes (64%) vermeld en in de helft (51%) van de behandelingsepisodes is het de voornaamste substantie. De evolutie ervan in de tijd is stabiel, als problematische substantie en als voornaamste substantie.

Cannabis wordt in 30% van de behandelingen genoemd en in 14% als voornaamste substantie. Het is de op één na meest genoemde substantie. De evolutie ervan is ook stabiel tussen 2015 en 2019, zowel als problematische als voornaamste substantie.

De categorie cocaïne wordt in één op de vier behandelingsepisodes (25%) genoemd en in 13% van de episodes als voornaamste substantie. Het voorkomen ervan in TDI neemt sterk toe (+7% per jaar als problematische substantie en +12% per jaar als voornaamste substantie). De toename betreft voornamelijk crackcocaïne (problematisch: +16% per jaar, voornaamste: +17% per jaar), ook al neemt ook poedercocaïne als voornaamste substantie significant toe (+5% per jaar), maar is het stabiel als problematische substantie.

Opiaten worden over het algemeen significant minder gemeld als problematische substantie (-5,1% per jaar) en als voornaamste substantie (-7,1% per jaar). Dit is het geval voor heroïne, die het grootste deel van de behandelingsaanvraag naar opiaten uitmaakt, maar ook voor methadon en buprenorfine (zonder significant te zijn). Fentanyl daarentegen neemt als problematische substantie significant toe (vooral tussen 2018 en 2019) (+24% per jaar), terwijl het aantal betrokken episodes beperkt blijft (57 episodes in 2019).

Het aandeel Benzodiazepines als gemelde problematische substantie neemt aanzienlijk af (-4,6% per jaar), maar als voornaamste substantie is de afname niet significant. Omgekeerd neemt het aandeel GHB/ GBL aanzienlijk af als voornaamste substantie (-8,4%per jaar) maar niet als problematische substantie (-1,1% per jaar).

Onder de andere substanties waarvan het aantal patiënten toeneemt, moeten we ketamine vernoemen dat in 5 jaar tijd meer dan verdubbeld is als gemelde problematische substantie (522 episodes in 2019) en verzesvoudigd is als voornaamste substantie (126 episodes in 2019). Het wordt vooral in Vlaanderen gemeld (82% van de meldingen wordt in Vlaanderen geregistreerd).

Methamfetamine als voornaamste substantie ziet een significante toename van het aantal betrokken behandelingsepisodes (39 episodes in 2019). Dit is bijna een verdrievoudiging ten opzichte van 2015.

Mephedrone wordt ook significant vaker genoemd als problematische substantie (112 episodes in 2019) en als de voornaamste substantie; voor deze laatste zijn de meldingen in 2019 haast verdubbeld. Het wordt als problematische substantie voor 91% gerapporteerd door centra die in Vlaanderen gevestigd zijn. 100% van de episodes waar mephedrone als de voornaamste substantie wordt beschouwd werden gerapporteerd uit Vlaanderen.

Vluchtige snuifmiddelen worden ook significant meer aangehaald als problematische substantie (91 episodes in 2019). Deze categorie geeft niet aan om welke specifieke substantie het gaat, maar we speculeren dat het zou kunnen gaan om problemen met lachgas (distikstofmonoxide, N2O), waarvan het gebruik en de daarmee gepaarde overlast steeds vaker vermelding wordt gemaakt door werknemers in het veld en algemene berichtgevingen in de pers.

Demografische en sociale indicatoren

Terwijl vorig jaar een significante stijging van het percentage vrouwen in behandeling werd gemeld, blijft dit jaar het aandeel relatief stabiel (30% in 2019). Het aandeel is hoger in Wallonië (33%) dan in Brussel (22%) en Vlaanderen (29%).

De gemiddelde leeftijd van de patiënten (41 jaar) blijft ook stabiel. Er is echter een significant toename van het aantal patiënten in de leeftijdscategorie 30-39 jaar.

In de periode 2015-2019 werden geen noemenswaardige evoluties opgemerkt wat betreft sociale indicatoren.

Behandelingsgerelateerde indicatoren

Ongeveer een derde van de geregistreerde patiënten wordt voor het eerst in hun leven behandeld. Deze verhouding blijft stabiel. Deze patiënten komen gemiddeld op de leeftijd van 39 jaar in behandeling. Dit is 3 jaar vroeger dan de gemiddelde leeftijd van patiënten die zich aanmelden en reeds eerder in behandeling gingen(42 jaar).

Meer dan 6 van de 10 patiënten starten een behandeling op basis van een persoonlijke beslissing of omwille van een reden gelinkt aan hun familie en vrienden. Slechts 9% van hen wordt doorverwezen voor behandeling door justitie. Het aandeel van patiënten dat door justitie worden doorverwezen, betreft vaker patiënten die in Vlaanderen worden behandeld (12%) dan patiënten die in Brussel en Wallonië worden behandeld (4%).

Twee op de drie patiënten die in behandeling zijn, worden geregistreerd in een ziekenhuis. Een derde komt dus in een ambulant centrum terechtkomen. Er is een significante toename van het aandeel patiënten dat ambulant wordt behandeld (+3,9% per jaar) binnen de groep van centra die al sinds 2015 data aanleveren en een significante daling van hun aandeel in de ziekenhuizen (-2,4% per jaar). Deze verhoudingen, die ook verband houden met het zorgaanbod in de gewesten, variëren sterk tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië. In Wallonië zijn bijna acht op de tien patiënten geregistreerd in ziekenhuizen, tegenover een derde in Brussel. In Vlaanderen zijn twee op de drie patiënten in het ziekenhuis geregistreerd.

Figuur 4.1.1 Evolutie van het aantal deelnemende eenheden en behandelingsepisodes in de TDI in België

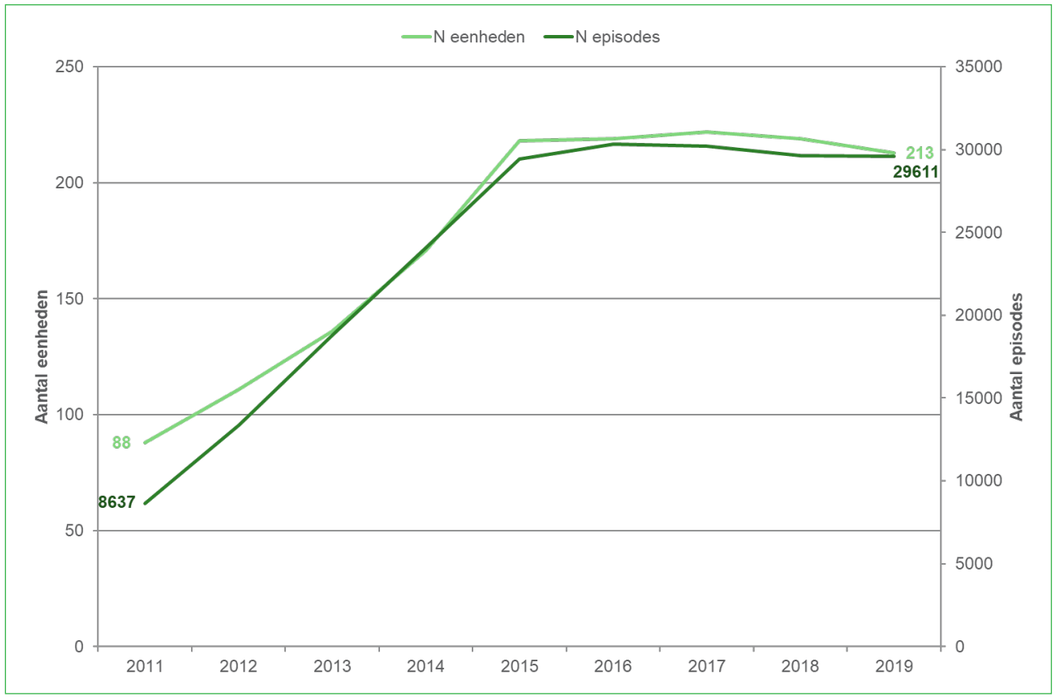

Figuur 4 1.2 Beschrijving van de inhoud van de TDI databank in België, 2019

Type eenheid	Aantal episodes
Totaal	29611
Ambulant	9995
Residentieel niet ziekenhuis	2185
Ziekenhuis	17431

Type eenheid	Aantal episodes met NIN
Totaal	21431 (72%)
Ambulant	5389 (54%)
Residentieel niet ziekenhuis	1608 (74%)
Ziekenhuis	14434 (83%)

Type eenheid	Aantal episodes zonder NIN
Totaal	8180 (28%)
Ambulant	4606 (46%)
Residentieel niet ziekenhuis	577 (26%)
Ziekenhuis	2997 (17%)

Type eenheid	Aantal patiënten identificieerbaar
Totaal	16487
Ambulant	5177
Residentieel niet ziekenhuis	1193
Ziekenhuis	11135

Type eenheid	Verdeling van het aantal meerdere episodes
Totaal	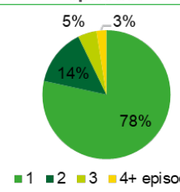
Ambulant	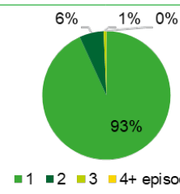
Residentieel niet ziekenhuis	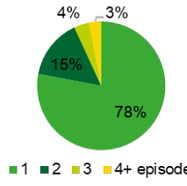
Ziekenhuis	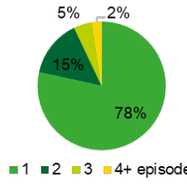

Figuur 4.1.3. Aandeel van de patiënten naar jaar van eerste registratie in de TDI-database

Registratiejaar	Jaar van de eerste registratie in de TDI databank								
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
2011	100%								
2012	15%	85%							
2013	10%	13%	77%						
2014	7%	9%	12%	72%					
2015	6%	7%	8%	11%	68%				
2016	5%	6%	7%	8%	11%	63%			
2017	4%	5%	6%	7%	9%	10%	58%		
2018	4%	5%	5%	6%	7%	8%	9%	54%	
2019	3%	4%	5%	6%	7%	7%	7%	9%	52%

Figuur 4.1.4. Verdeling van het aantal eenheden, aantal behandelingsepisodes en aantal behandelingsepisodes per bevolking per regio, 2019

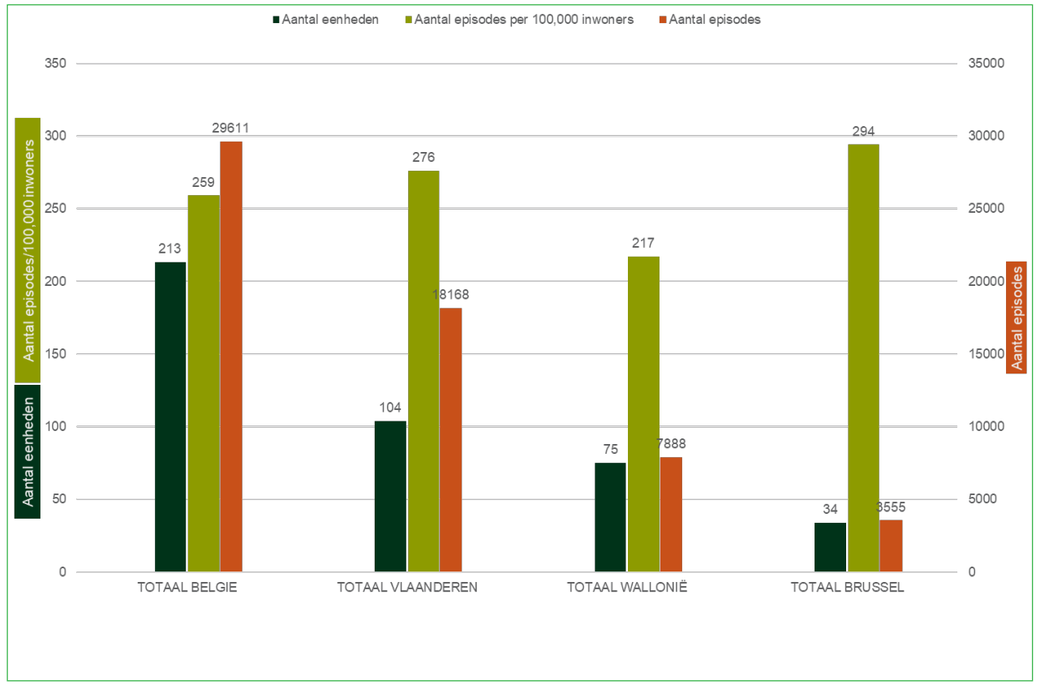

Figuur 4.1.5. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes in België

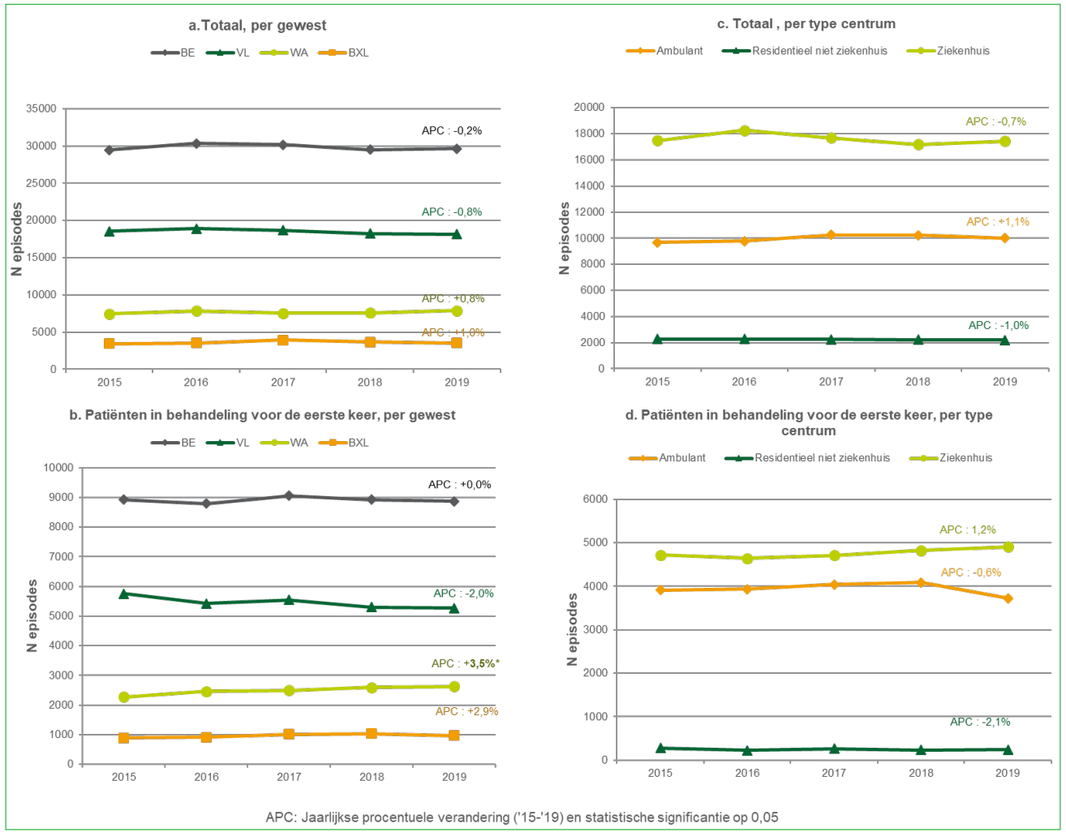

Figuur 4.1.6. Aantal behandelingsepsiodes per categorie substantie vermeld als problematische substantie in België, 2019

Figuur 4.1.7. Aantal behandelingsepsiodes per specifieke substantie vermeld als voornaamste substantie in België, 2019

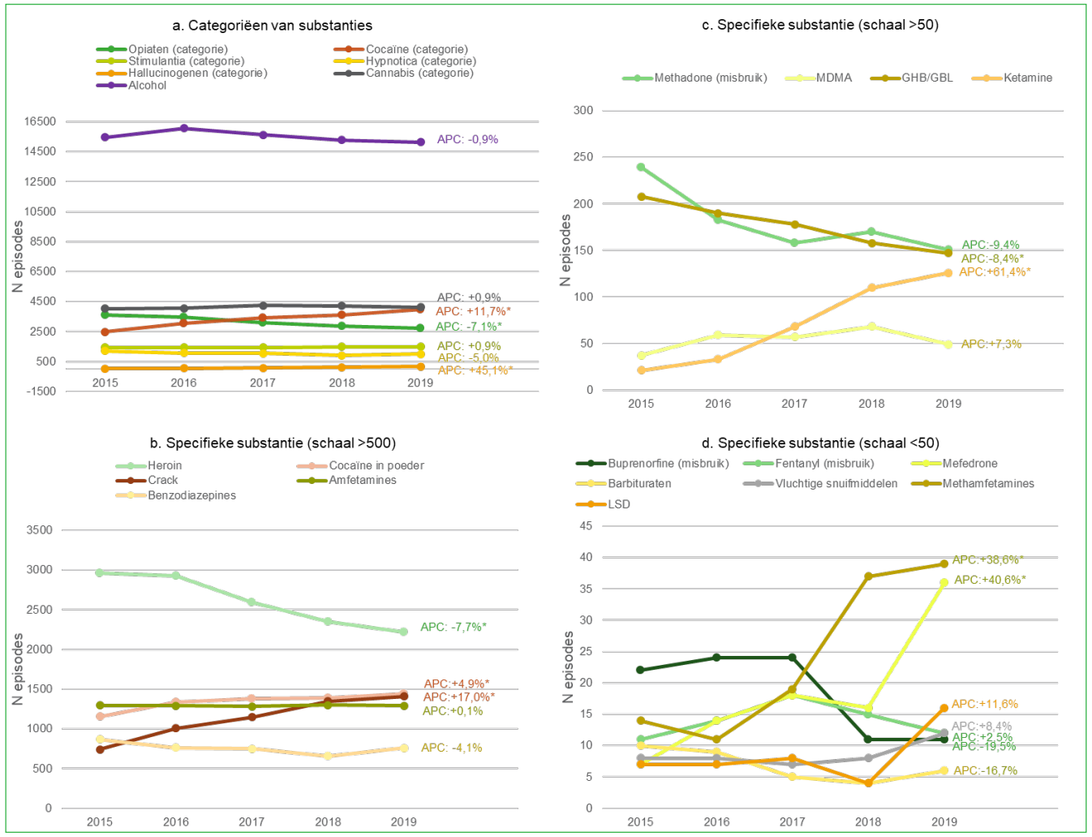

Tabel 4.1.1. Deelneming en kwaliteit van de gegevens, België, 2019

	Aantal eenheden	Aantal behandelingsepisodes		Behandelings-episodes per 100,000 inwoners	Aantal verschillende patiënten identificeebaar	Aandeel anonieme episodes	Globaal aandeel onbekende gegevens
	N	N	%	N	N	%	%
Per registratiejaar							
2011	88	8637	4.0%	79	5882	21.80%	-
2012	111	13384	6.3%	121	8819	19.70%	-
2013	136	18776	8.8%	169	11149	26.10%	-
2014	171	24076	11.2%	216	13764	29.90%	-
2015	218	29440	13.8%	263	16524	29.20%	7.30%
2016	219	30322	14.2%	269	17960	22.80%	7.30%
2017	222	30195	14.1%	267	18410	20.10%	7.30%
2018	219	29635	13.8%	261	17450	23.10%	7.20%
2019	213	29611	13.8%	259	16450	27.60%	7.50%
Per provincie/gewest							
TOTAAL VLAANDEREN	104	18168	61.4%	276	10288	24.3%	7.1%
Antwerpen	21	2221	7.5%	120	1152	34.8%	9.7%
Vlaams Brabant	14	1789	6.0%	156	1370	8.8%	6.1%
West Vlaanderen	24	4968	16.8%	415	3257	5.7%	6.3%
Oost Vlaanderen	29	3711	12.5%	245	2378	13.2%	5.8%
Limburg	13	3813	12.9%	436	2131	27.4%	9.7%
TOTAAL WALLONIË	**75**	**7888**	**26.6%**	**217**	**4480**	**30.8%**	**5.0%**
Luik	23	2904	9.8%	262	1761	25.9%	4.2%
Henegouwen	30	2681	9.1%	199	1507	34.8%	4.4%
Luxemburg	3	493	1.7%	173	187	54.6%	14.7%
Namen	14	1462	4.9%	296	824	25.0%	5.0%
Waals Brabant	5	348	1.2%	86	201	31.9%	2.7%
TOTAAL BRUSSEL	**34**	**3555**	**12.0%**	**294**	**1682**	**37.4%**	**14.9%**
Per type eenheid							
Totaal Ambulant	**83**	**9995**	**33.8%**	**-**	**4682**	**46.1%**	**11.4%**
Ambulante raadplegingen	52	4886	16.5%	-	2588	41.2%	10.4%
Dagcentrum	12	3388	11.4%	-	1238	52.7%	10.6%
Centrum geestelijke gezondheid	19	1721	5.8%	-	856	47.1%	16.4%
Totaal Residentieel	**130**	**19616**	**66.2%**	**-**	**11768**	**18.2%**	**5.5%**
Crisiscentrum	11	1421	4.8%	-	710	18.7%	13.2%
Therapeutische gemeenschap	14	764	2.6%	-	237	40.7%	3.7%
Algemeen ziekenhuis	59	9829	33.2%	-	6005	19.0%	6.0%
Psychiatrisch ziekenhuis	46	7602	25.7%	-	4816	14.8%	3.5%

4. RESULTATEN EN ANALYSE
4.1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE REGISTRATIES

Tabel 4.1.2. Beschrijving van de substanties, België, 2019

	Aantal behandelingsepisodes	Opiaten (categorie)	Heroïn	Methadon (misbruik)	Buprenorfine (misbruik)	Fentanyl (illegaal/ misbruik)	Andere opiaten	Cocaïne (categorie)	Cocaïne in poeder	Crack	Andere cocaïne	Stimulantia, andere dan cocaïne (categorie)	Amfetamine	Methamfetamine	MDMA of derivaten	Mefedrone	Andere stimulantia	Hypnotica of sedativa (categorie)	Barbituraten	Benzodiazepine	GHB/GBL	Ander hypnoticum	Hallucinogenen (categorie)	LSD	Ketamine	Andere hallucinogenen	Vluchtige snuifmiddelen	Cannabis	Alcohol	Andere substantie
Per registratiejaar																														
2015	29440	4811 (16,34%)	4061 (13,79%)	869 (2,95%)	78 (0,26%)	20 (0,07%)	257 (0,87%)	5695 (19,34%)	3660 (12,43%)	1097 (3,73%)	93 (0,32%)	3336 (11,33%)	2865 (9,73%)	87 (0,3%)	559 (1,9%)	26 (0,09%)	90 (0,31%)	3840 (13,04%)	68 (0,23%)	3207 (10,89%)	485 (1,65%)	46 (0,16%)	391 (1,33%)	199 (0,68%)	195 (0,66%)	42 (0,14%)	52 (0,18%)	8499 (28,87%)	18819 (63,92%)	159 (0,54%)
		3607 (12,25%)	2967 (10,08%)	239 (0,81%)	22 (0,07%)	11 (0,04%)	172 (0,58%)	2494 (8,47%)	1157 (3,93%)	743 (2,52%)	53 (0,18%)	1452 (4,93%)	1294 (4,4%)	14 (0,05%)	37 (0,13%)	7 (0,02%)	57 (0,19%)	1204 (4,09%)	10 (0,03%)	870 (2,96%)	208 (0,71%)	23 (0,08%)	42 (0,14%)	7 (0,02%)	21 (0,07%)	9 (0,03%)	8 (0,03%)	4029 (13,69%)	15459 (52,51%)	97 (0,33%)
2016	30322	4754 (15,68%)	4029 (13,29%)	770 (2,54%)	114 (0,38%)	35 (0,12%)	278 (0,92%)	6559 (21,63%)	4009 (13,22%)	1458 (4,81%)	28 (0,09%)	3359 (11,08%)	2892 (9,54%)	132 (0,44%)	615 (2,03%)	54 (0,18%)	82 (0,27%)	3724 (12,28%)	86 (0,28%)	3107 (10,25%)	463 (1,53%)	34 (0,11%)	513 (1,69%)	266 (0,88%)	284 (0,94%)	61 (0,2%)	53 (0,17%)	8837 (29,14%)	19832 (65,4%)	182 (0,6%)
		3473 (11,45%)	2932 (9,67%)	183 (0,6%)	24 (0,08%)	14 (0,05%)	153 (0,5%)	3030 (9,99%)	1341 (4,42%)	1008 (3,32%)	12 (0,04%)	1443 (4,76%)	1292 (4,26%)	11 (0,04%)	59 (0,19%)	14 (0,05%)	24 (0,08%)	1064 (3,51%)	9 (0,03%)	762 (2,51%)	190 (0,63%)	20 (0,07%)	47 (0,16%)	7 (0,02%)	33 (0,11%)	1 (0%)	8 (0,03%)	4056 (13,38%)	16061 (52,97%)	112 (0,37%)
2017	30195	4281 (14,18%)	3575 (11,84%)	741 (2,45%)	81 (0,27%)	35 (0,12%)	269 (0,89%)	7024 (23,26%)	4006 (13,27%)	1611 (5,34%)	21 (0,07%)	3569 (11,82%)	2919 (9,67%)	174 (0,58%)	725 (2,4%)	75 (0,25%)	67 (0,22%)	3520 (11,66%)	73 (0,24%)	2888 (9,56%)	519 (1,72%)	34 (0,11%)	664 (2,2%)	260 (0,86%)	440 (1,46%)	58 (0,19%)	73 (0,24%)	9164 (30,35%)	19396 (64,24%)	140 (0,46%)
		3091 (10,24%)	2596 (8,6%)	158 (0,52%)	24 (0,08%)	18 (0,06%)	160 (0,53%)	3423 (11,34%)	1383 (4,58%)	1147 (3,8%)	8 (0,03%)	1442 (4,78%)	1281 (4,24%)	19 (0,06%)	57 (0,19%)	18 (0,06%)	23 (0,08%)	1048 (3,47%)	5 (0,02%)	750 (2,48%)	178 (0,59%)	19 (0,06%)	86 (0,28%)	8 (0,03%)	68 (0,23%)	7 (0,02%)	7 (0,02%)	4233 (14,02%)	15635 (51,78%)	70 (0,23%)
2018	29635	4093 (13,81%)	3381 (11,41%)	676 (2,28%)	50 (0,17%)	37 (0,12%)	293 (0,99%)	7200 (24,3%)	3952 (13,34%)	1879 (6,34%)	15 (0,05%)	3412 (11,51%)	2850 (9,62%)	157 (0,53%)	620 (2,09%)	65 (0,22%)	74 (0,25%)	3382 (11,41%)	56 (0,19%)	2787 (9,4%)	518 (1,75%)	20 (0,07%)	695 (2,35%)	235 (0,79%)	499 (1,68%)	56 (0,19%)	71 (0,24%)	9020 (30,44%)	19047 (64,27%)	174 (0,59%)
		2862 (9,66%)	2350 (7,93%)	170 (0,57%)	11 (0,04%)	15 (0,05%)	166 (0,56%)	3594 (12,13%)	1390 (4,69%)	1348 (4,55%)	10 (0,03%)	1489 (5,02%)	1301 (4,39%)	37 (0,12%)	68 (0,23%)	16 (0,05%)	23 (0,08%)	912 (3,08%)	4 (0,01%)	659 (2,22%)	158 (0,53%)	12 (0,04%)	127 (0,43%)	4 (0,01%)	110 (0,37%)	7 (0,02%)	8 (0,03%)	4219 (14,24%)	15272 (51,53%)	128 (0,43%)
2019	29611	3987 (13,46%)	3244 (10,96%)	645 (2,18%)	70 (0,24%)	57 (0,19%)	300 (1,01%)	7527 (25,42%)	3942 (13,31%)	2003 (6,76%)	26 (0,09%)	3326 (11,23%)	2733 (9,23%)	171 (0,58%)	612 (2,07%)	112 (0,38%)	77 (0,26%)	3215 (10,86%)	62 (0,21%)	2680 (9,05%)	434 (1,47%)	40 (0,14%)	732 (2,47%)	236 (0,8%)	522 (1,76%)	59 (0,2%)	91 (0,31%)	8746 (29,54%)	18851 (63,66%)	196 (0,66%)
		2744 (9,27%)	2219 (7,49%)	151 (0,51%)	11 (0,04%)	12 (0,04%)	182 (0,61%)	3976 (13,43%)	1443 (4,87%)	1411 (4,77%)	20 (0,07%)	1497 (5,06%)	1293 (4,37%)	39 (0,13%)	49 (0,17%)	36 (0,12%)	27 (0,09%)	1005 (3,39%)	6 (0,02%)	757 (2,56%)	147 (0,5%)	29 (0,1%)	165 (0,56%)	16 (0,05%)	126 (0,43%)	13 (0,04%)	12 (0,04%)	4127 (13,94%)	15135 (51,11%)	128 (0,43%)
Per provincie/gewest																														
TOTAAL VLAANDEREN	18168	**1861 (10,24%)**	**1472 (8,1%)**	**206 (1,13%)**	**30 (0,17%)**	**37 (0,2%)**	**206 (1,13%)**	**4344 (23,91%)**	**2481 (13,66%)**	**582 (3,2%)**	**24 (0,13%)**	**2966 (16,33%)**	**2504 (13,78%)**	**117 (0,64%)**	**483 (2,66%)**	**102 (0,56%)**	**59 (0,32%)**	**2105 (11,59%)**	**34 (0,19%)**	**1648 (9,07%)**	**398 (2,19%)**	**30 (0,17%)**	**568 (3,13%)**	**153 (0,84%)**	**426 (2,34%)**	**53 (0,29%)**	**59 (0,32%)**	**5915 (32,56%)**	**11028 (60,7%)**	**145 (0,8%)**
		1298 (7,14%)	**998 (5,49%)**	**52 (0,29%)**	**4 (0,02%)**	**10 (0,06%)**	**138 (0,76%)**	**2321 (12,78%)**	**1003 (5,52%)**	**466 (2,56%)**	**19 (0,1%)**	**1400 (7,71%)**	**1240 (6,83%)**	**23 (0,13%)**	**40 (0,22%)**	**36 (0,2%)**	**21 (0,12%)**	**653 (3,59%)**	**5 (0,03%)**	**445 (2,45%)**	**142 (0,78%)**	**23 (0,13%)**	**141 (0,78%)**	**11 (0,06%)**	**110 (0,61%)**	**12 (0,07%)**	**3 (0,02%)**	**3067 (16,88%)**	**8640 (47,56%)**	**108 (0,59%)**
Antwerpen	2221	372 (16,75%)	286 (12,88%)	42 (1,89%)	11 (0,5%)	4 (0,18%)	97 (4,37%)	640 (28,82%)	539 (24,27%)	101 (4,55%)	4 (0,18%)	492 (22,15%)	436 (19,63%)	16 (0,72%)	63 (2,84%)	4 (0,18%)	23 (1,04%)	395 (17,78%)	4 (0,18%)	301 (13,55%)	92 (4,14%)	2 (0,09%)	60 (2,7%)	15 (0,68%)	43 (1,94%)	6 (0,27%)	5 (0,23%)	695 (31,29%)	1386 (62,4%)	18 (0,81%)
		275 (12,38%)	167 (7,52%)	12 (0,54%)	0 (0%)	1 (0,05%)	85 (3,83%)	294 (13,24%)	201 (9,05%)	83 (3,74%)	2 (0,09%)	217 (9,77%)	201 (9,05%)	3 (0,14%)	3 (0,14%)	0 (0%)	9 (0,41%)	100 (4,5%)	1 (0,05%)	56 (2,52%)	37 (1,67%)	2 (0,09%)	13 (0,59%)	3 (0,14%)	6 (0,27%)	4 (0,18%)	0 (0%)	267 (12,02%)	984 (44,3%)	10 (0,45%)
Vlaams Brabant	1789	150 (8,38%)	123 (6,88%)	15 (0,84%)	0 (0%)	0 (0%)	18 (1,01%)	509 (28,45%)	235 (13,14%)	65 (3,63%)	3 (0,17%)	310 (17,33%)	242 (13,53%)	18 (1,01%)	76 (4,25%)	2 (0,11%)	10 (0,56%)	212 (11,85%)	2 (0,11%)	153 (8,55%)	45 (2,52%)	6 (0,34%)	86 (4,81%)	19 (1,06%)	67 (3,75%)	11 (0,61%)	3 (0,17%)	646 (36,11%)	1100 (61,49%)	12 (0,67%)
		115 (6,43%)	98 (5,48%)	4 (0,22%)	0 (0%)	0 (0%)	8 (0,45%)	296 (16,55%)	106 (5,93%)	47 (2,63%)	3 (0,17%)	145 (8,11%)	123 (6,88%)	5 (0,28%)	10 (0,56%)	0 (0%)	4 (0,22%)	59 (3,3%)	0 (0%)	46 (2,57%)	6 (0,34%)	5 (0,28%)	22 (1,23%)	0 (0%)	21 (1,17%)	0 (0%)	0 (0%)	313 (17,5%)	805 (45%)	9 (0,5%)
West Vlaanderen	4968	417 (8,39%)	352 (7,09%)	26 (0,52%)	4 (0,08%)	13 (0,26%)	24 (0,48%)	862 (17,35%)	420 (8,45%)	112 (2,25%)	3 (0,06%)	597 (12,02%)	500 (10,06%)	26 (0,52%)	101 (2,03%)	32 (0,64%)	6 (0,12%)	489 (9,84%)	14 (0,28%)	434 (8,74%)	32 (0,64%)	9 (0,18%)	100 (2,01%)	32 (0,64%)	75 (1,51%)	6 (0,12%)	5 (0,1%)	1258 (25,32%)	3562 (71,7%)	21 (0,42%)
		279 (5,62%)	242 (4,87%)	2 (0,04%)	0 (0%)	4 (0,08%)	11 (0,22%)	426 (8,57%)	102 (2,05%)	94 (1,89%)	2 (0,04%)	287 (5,78%)	254 (5,11%)	8 (0,16%)	8 (0,16%)	8 (0,16%)	1 (0,02%)	161 (3,24%)	1 (0,02%)	133 (2,68%)	8 (0,16%)	5 (0,1%)	23 (0,46%)	1 (0,02%)	18 (0,36%)	1 (0,02%)	0 (0%)	603 (12,14%)	3066 (61,71%)	13 (0,26%)
Oost Vlaanderen	3711	496 (13,37%)	407 (10,97%)	76 (2,05%)	8 (0,22%)	10 (0,27%)	27 (0,73%)	876 (23,61%)	369 (9,94%)	142 (3,83%)	7 (0,19%)	497 (13,39%)	398 (10,72%)	20 (0,54%)	90 (2,43%)	40 (1,08%)	9 (0,24%)	441 (11,88%)	8 (0,22%)	372 (10,02%)	56 (1,51%)	5 (0,13%)	125 (3,37%)	34 (0,92%)	98 (2,64%)	8 (0,22%)	36 (0,97%)	1080 (29,1%)	2499 (67,34%)	28 (0,75%)
		344 (9,27%)	288 (7,76%)	20 (0,54%)	3 (0,08%)	3 (0,08%)	15 (0,4%)	411 (11,08%)	137 (3,69%)	114 (3,07%)	6 (0,16%)	215 (5,79%)	179 (4,82%)	0 (0%)	9 (0,24%)	20 (0,54%)	2 (0,05%)	99 (2,67%)	1 (0,03%)	73 (1,97%)	20 (0,54%)	3 (0,08%)	33 (0,89%)	1 (0,03%)	29 (0,78%)	2 (0,05%)	1 (0,03%)	474 (12,77%)	2038 (54,92%)	21 (0,57%)
Limburg	3813	247 (6,48%)	163 (4,27%)	27 (0,71%)	4 (0,1%)	5 (0,13%)	31 (0,81%)	763 (20,01%)	456 (11,96%)	52 (1,36%)	6 (0,16%)	622 (16,31%)	565 (14,82%)	12 (0,31%)	59 (1,55%)	0 (0%)	7 (0,18%)	442 (11,59%)	6 (0,16%)	300 (7,87%)	128 (3,36%)	8 (0,21%)	84 (2,2%)	19 (0,5%)	53 (1,39%)	5 (0,13%)	3 (0,08%)	1166 (30,58%)	2135 (55,99%)	57 (1,49%)
		153 (4,01%)	100 (2,62%)	4 (0,1%)	1 (0,03%)	2 (0,05%)	15 (0,39%)	436 (11,43%)	180 (4,72%)	38 (1%)	6 (0,16%)	311 (8,16%)	296 (7,76%)	0 (0%)	7 (0,18%)	0 (0%)	2 (0,05%)	200 (5,25%)	2 (0,05%)	122 (3,2%)	53 (1,39%)	8 (0,21%)	24 (0,63%)	4 (0,1%)	13 (0,34%)	4 (0,1%)	1 (0,03%)	685 (17,96%)	1701 (44,61%)	49 (1,29%)
TOTAAL WALLONIË	7888	**1379 (17,48%)**	**1167 (14,79%)**	**231 (2,93%)**	**26 (0,33%)**	**11 (0,14%)**	**67 (0,85%)**	**1918 (24,32%)**	**949 (12,03%)**	**757 (9,6%)**	**2 (0,03%)**	**177 (2,24%)**	**122 (1,55%)**	**26 (0,33%)**	**68 (0,86%)**	**6 (0,08%)**	**3 (0,04%)**	**660 (8,37%)**	**20 (0,25%)**	**620 (7,86%)**	**13 (0,16%)**	**6 (0,08%)**	**111 (1,41%)**	**55 (0,7%)**	**65 (0,82%)**	**5 (0,06%)**	**22 (0,28%)**	**1888 (23,94%)**	**5528 (70,08%)**	**30 (0,38%)**
		974 (12,35%)	**845 (10,71%)**	**45 (0,57%)**	**5 (0,06%)**	**0 (0%)**	**28 (0,35%)**	**967 (12,26%)**	**266 (3,37%)**	**527 (6,68%)**	**1 (0,01%)**	**30 (0,38%)**	**18 (0,23%)**	**0 (0%)**	**5 (0,06%)**	**0 (0%)**	**0 (0%)**	**226 (2,87%)**	**1 (0,01%)**	**199 (2,52%)**	**0 (0%)**	**4 (0,05%)**	**15 (0,19%)**	**2 (0,03%)**	**10 (0,13%)**	**1 (0,01%)**	**7 (0,09%)**	**732 (9,28%)**	**4735 (60,03%)**	**12 (0,15%)**
Luik	2904	589 (20,28%)	501 (17,25%)	88 (3,03%)	5 (0,17%)	1 (0,03%)	31 (1,07%)	778 (26,79%)	389 (13,4%)	265 (9,13%)	1 (0,03%)	73 (2,51%)	56 (1,93%)	7 (0,24%)	26 (0,9%)	2 (0,07%)	0 (0%)	289 (9,95%)	13 (0,45%)	274 (9,44%)	4 (0,14%)	4 (0,14%)	40 (1,38%)	18 (0,62%)	22 (0,76%)	2 (0,07%)	6 (0,21%)	682 (23,48%)	2016 (69,42%)	6 (0,21%)
		439 (15,12%)	381 (13,12%)	14 (0,48%)	1 (0,03%)	0 (0%)	13 (0,45%)	366 (12,6%)	95 (3,27%)	183 (6,3%)	0 (0%)	13 (0,45%)	7 (0,24%)	0 (0%)	3 (0,1%)	0 (0%)	0 (0%)	121 (4,17%)	1 (0,03%)	109 (3,75%)	0 (0%)	3 (0,1%)	6 (0,21%)	1 (0,03%)	3 (0,1%)	1 (0,03%)	1 (0,03%)	230 (7,92%)	1678 (57,78%)	3 (0,1%)
Henegouwen	2681	537 (20,03%)	459 (17,12%)	107 (3,99%)	11 (0,41%)	10 (0,37%)	16 (0,6%)	759 (28,31%)	379 (14,14%)	350 (13,05%)	0 (0%)	61 (2,28%)	40 (1,49%)	11 (0,41%)	22 (0,82%)	3 (0,11%)	0 (0%)	223 (8,32%)	3 (0,11%)	208 (7,76%)	7 (0,26%)	2 (0,07%)	40 (1,49%)	28 (1,04%)	18 (0,67%)	0 (0%)	5 (0,19%)	658 (24,54%)	1871 (69,79%)	7 (0,26%)
		368 (13,73%)	320 (11,94%)	24 (0,9%)	3 (0,11%)	0 (0%)	5 (0,19%)	385 (14,36%)	88 (3,28%)	238 (8,88%)	0 (0%)	10 (0,37%)	6 (0,22%)	0 (0%)	2 (0,07%)	0 (0%)	0 (0%)	54 (2,01%)	0 (0%)	46 (1,72%)	0 (0%)	1 (0,04%)	1 (0,04%)	0 (0%)	1 (0,04%)	0 (0%)	0 (0%)	221 (8,24%)	1576 (58,78%)	2 (0,07%)

4. RESULTATEN EN ANALYSE
4.1 ALGEMENE BESCHRIJVING VAN DE REGISTRATIES

	Aantal behandelingsepisodes	Opiaten (categorie)	Heroin	Methadon (misbruik)	Buprenorfine (misbruik)	Fentanyl (illegaal/ misbruik)	Andere opiaten	Cocaine (categorie)	Cocaïne in poeder	Crack	Andere cocaïne	Stimulantia, andere dan cocaïne (categorie)	Amfetamine	Methamfetamine	MDMA of derivaten	Mefedrone	Andere stimulantia	Hypnotica of sedativa (categorie)	Barbituraten	Benzodiazepine	GHB/GBL	Ander hypnoticum	Hallucinogenen (categorie)	LSD	Ketamine	Andere hallucinogenen	Vluchtige snuifmiddelen	Cannabis	Alcohol	Andere substantie
Luxemburg	501	62 (12,58%)	58 (11,76%)	3 (0,61%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,2%)	51 (10,34%)	27 (5,48%)	11 (2,23%)	0 (0%)	4 (0,81%)	2 (0,41%)	0 (0%)	2 (0,41%)	0 (0%)	0 (0%)	27 (5,48%)	1 (0,2%)	24 (4,87%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,2%)	0 (0%)	1 (0,2%)	0 (0%)	0 (0%)	109 (22,11%)	365 (74,04%)	7 (1,42%)
		52 (10,55%)	49 (9,94%)	2 (0,41%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	24 (4,87%)	15 (3,04%)	7 (1,42%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	12 (2,43%)	0 (0%)	9 (1,83%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	57 (11,56%)	334 (67,75%)	4 (0,81%)
Namen	1106	173 (11,83%)	139 (9,51%)	27 (1,85%)	8 (0,55%)	0 (0%)	17 (1,16%)	268 (18,33%)	127 (8,69%)	105 (7,18%)	1 (0,07%)	28 (1,92%)	17 (1,16%)	7 (0,48%)	14 (0,96%)	1 (0,07%)	2 (0,14%)	91 (6,22%)	0 (0%)	86 (5,88%)	2 (0,14%)	0 (0%)	23 (1,57%)	6 (0,41%)	19 (1,3%)	2 (0,14%)	10 (0,68%)	369 (25,24%)	982 (67,17%)	8 (0,55%)
		108 (7,39%)	89 (6,09%)	5 (0,34%)	1 (0,07%)	0 (0%)	9 (0,62%)	169 (11,56%)	61 (4,17%)	86 (5,88%)	1 (0,07%)	5 (0,34%)	4 (0,27%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	34 (2,33%)	0 (0%)	30 (2,05%)	0 (0%)	0 (0%)	8 (0,55%)	1 (0,07%)	6 (0,41%)	0 (0%)	6 (0,41%)	203 (13,89%)	875 (59,85%)	2 (0,14%)
Waals Brabant	395	18 (5,17%)	10 (2,87%)	6 (1,72%)	2 (0,57%)	0 (0%)	2 (0,57%)	62 (17,82%)	27 (7,76%)	26 (7,47%)	0 (0%)	11 (3,16%)	7 (2,01%)	1 (0,29%)	4 (1,15%)	0 (0%)	1 (0,29%)	30 (8,62%)	3 (0,86%)	28 (8,05%)	0 (0%)	0 (0%)	7 (2,01%)	3 (0,86%)	5 (1,44%)	1 (0,29%)	1 (0,29%)	70 (20,11%)	294 (84,48%)	2 (0,57%)
		7 (2,01%)	6 (1,72%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (0,29%)	23 (6,61%)	7 (2,01%)	13 (3,74%)	0 (0%)	2 (0,57%)	1 (0,29%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	5 (1,44%)	0 (0%)	5 (1,44%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	21 (6,03%)	272 (78,16%)	1 (0,29%)
TOTAAL BRUSSEL	**3660**	**747 (21,01%)**	**605 (17,02%)**	**208 (5,85%)**	**14 (0,39%)**	**9 (0,25%)**	**27 (0,76%)**	**1265 (35,58%)**	**512 (14,4%)**	**664 (18,68%)**	**0 (0%)**	**183 (5,15%)**	**107 (3,01%)**	**28 (0,79%)**	**61 (1,72%)**	**4 (0,11%)**	**15 (0,42%)**	**450 (12,66%)**	**8 (0,23%)**	**412 (11,59%)**	**23 (0,65%)**	**4 (0,11%)**	**53 (1,49%)**	**28 (0,79%)**	**31 (0,87%)**	**1 (0,03%)**	**10 (0,28%)**	**943 (26,53%)**	**2295 (64,56%)**	**21 (0,59%)**
		472 (13,28%)	**376 (10,58%)**	**54 (1,52%)**	**2 (0,06%)**	**2 (0,06%)**	**16 (0,45%)**	**688 (19,35%)**	**174 (4,89%)**	**418 (11,76%)**	**0 (0%)**	**67 (1,88%)**	**35 (0,98%)**	**16 (0,45%)**	**4 (0,11%)**	**0 (0%)**	**6 (0,17%)**	**126 (3,54%)**	**0 (0%)**	**113 (3,18%)**	**5 (0,14%)**	**2 (0,06%)**	**9 (0,25%)**	**3 (0,08%)**	**6 (0,17%)**	**0 (0%)**	**2 (0,06%)**	**328 (9,23%)**	**1760 (49,51%)**	**8 (0,23%)**
Per type eenheid																														
Totaal Ambulant	**9995**	**2111 (21,12%)**	**1794 (17,95%)**	**322 (3,22%)**	**22 (0,22%)**	**20 (0,2%)**	**145 (1,45%)**	**3329 (33,31%)**	**1548 (15,49%)**	**896 (8,96%)**	**14 (0,14%)**	**1478 (14,79%)**	**1202 (12,03%)**	**69 (0,69%)**	**289 (2,89%)**	**60 (0,6%)**	**31 (0,31%)**	**793 (7,93%)**	**13 (0,13%)**	**590 (5,9%)**	**146 (1,46%)**	**13 (0,13%)**	**313 (3,13%)**	**102 (1,02%)**	**225 (2,25%)**	**41 (0,41%)**	**23 (0,23%)**	**4254 (42,56%)**	**3720 (37,22%)**	**88 (0,88%)**
		1685 (16,86%)	**1385 (13,86%)**	**103 (1,03%)**	**6 (0,06%)**	**6 (0,06%)**	**126 (1,26%)**	**1980 (19,81%)**	**688 (6,88%)**	**627 (6,27%)**	**10 (0,1%)**	**811 (8,11%)**	**693 (6,93%)**	**21 (0,21%)**	**37 (0,37%)**	**23 (0,23%)**	**13 (0,13%)**	**222 (2,22%)**	**1 (0,01%)**	**154 (1,54%)**	**36 (0,36%)**	**13 (0,13%)**	**98 (0,98%)**	**9 (0,09%)**	**73 (0,73%)**	**12 (0,12%)**	**8 (0,08%)**	**2666 (26,67%)**	**2321 (23,22%)**	**70 (0,7%)**
Ambulante raadplegingen	4886	1509 (30,88%)	1285 (26,3%)	237 (4,85%)	19 (0,39%)	14 (0,29%)	114 (2,33%)	1603 (32,81%)	788 (16,13%)	424 (8,68%)	0 (0%)	554 (11,34%)	431 (8,82%)	40 (0,82%)	119 (2,44%)	17 (0,35%)	23 (0,47%)	432 (8,84%)	11 (0,23%)	334 (6,84%)	65 (1,33%)	6 (0,12%)	137 (2,8%)	54 (1,11%)	90 (1,84%)	13 (0,27%)	12 (0,25%)	1796 (36,76%)	1750 (35,82%)	58 (1,19%)
		1267 (25,93%)	1038 (21,24%)	82 (1,68%)	6 (0,12%)	4 (0,08%)	103 (2,11%)	863 (17,66%)	255 (5,22%)	288 (5,89%)	0 (0%)	310 (6,34%)	263 (5,38%)	13 (0,27%)	16 (0,33%)	4 (0,08%)	7 (0,14%)	122 (2,5%)	0 (0%)	97 (1,99%)	6 (0,12%)	6 (0,12%)	41 (0,84%)	4 (0,08%)	29 (0,59%)	4 (0,08%)	6 (0,12%)	1017 (20,81%)	1115 (22,82%)	47 (0,96%)
Dagcentrum	3388	524 (15,47%)	446 (13,16%)	82 (2,42%)	3 (0,09%)	6 (0,18%)	16 (0,47%)	1471 (43,42%)	567 (16,74%)	448 (13,22%)	6 (0,18%)	679 (20,04%)	561 (16,56%)	28 (0,83%)	134 (3,96%)	35 (1,03%)	7 (0,21%)	270 (7,97%)	0 (0%)	201 (5,93%)	46 (1,36%)	4 (0,12%)	127 (3,75%)	41 (1,21%)	98 (2,89%)	21 (0,62%)	9 (0,27%)	1740 (51,36%)	1037 (30,61%)	20 (0,59%)
		369 (10,89%)	313 (9,24%)	20 (0,59%)	0 (0%)	2 (0,06%)	9 (0,27%)	986 (29,1%)	333 (9,83%)	321 (9,47%)	6 (0,18%)	363 (10,71%)	312 (9,21%)	8 (0,24%)	7 (0,21%)	15 (0,44%)	5 (0,15%)	57 (1,68%)	0 (0%)	32 (0,94%)	17 (0,5%)	4 (0,12%)	36 (1,06%)	3 (0,09%)	32 (0,94%)	1 (0,03%)	2 (0,06%)	1113 (32,85%)	424 (12,51%)	13 (0,38%)
Centrum geestelijke gezondheid	1721	78 (4,53%)	63 (3,66%)	3 (0,17%)	0 (0%)	0 (0%)	15 (0,87%)	255 (14,82%)	193 (11,21%)	24 (1,39%)	8 (0,46%)	245 (14,24%)	210 (12,2%)	1 (0,06%)	36 (2,09%)	8 (0,46%)	1 (0,06%)	91 (5,29%)	2 (0,12%)	55 (3,2%)	35 (2,03%)	3 (0,17%)	49 (2,85%)	7 (0,41%)	37 (2,15%)	7 (0,41%)	2 (0,12%)	718 (41,72%)	933 (54,21%)	10 (0,58%)
		49 (2,85%)	34 (1,98%)	1 (0,06%)	0 (0%)	0 (0%)	14 (0,81%)	131 (7,61%)	100 (5,81%)	18 (1,05%)	4 (0,23%)	138 (8,02%)	118 (6,86%)	0 (0%)	14 (0,81%)	4 (0,23%)	1 (0,06%)	43 (2,5%)	1 (0,06%)	25 (1,45%)	13 (0,76%)	3 (0,17%)	21 (1,22%)	2 (0,12%)	12 (0,7%)	7 (0,41%)	0 (0%)	536 (31,14%)	782 (45,44%)	10 (0,58%)
Totaal Residentieel	**19616**	**1876 (9,56%)**	**1450 (7,39%)**	**323 (1,65%)**	**48 (0,24%)**	**37 (0,19%)**	**155 (0,79%)**	**4198 (21,4%)**	**2394 (12,2%)**	**1107 (5,64%)**	**12 (0,06%)**	**1848 (9,42%)**	**1531 (7,8%)**	**102 (0,52%)**	**323 (1,65%)**	**52 (0,27%)**	**46 (0,23%)**	**2422 (12,35%)**	**49 (0,25%)**	**2090 (10,65%)**	**288 (1,47%)**	**27 (0,14%)**	**419 (2,14%)**	**134 (0,68%)**	**297 (1,51%)**	**18 (0,09%)**	**68 (0,35%)**	**4492 (22,9%)**	**15131 (77,14%)**	**108 (0,55%)**
		1059 (5,4%)	**834 (4,25%)**	**48 (0,24%)**	**5 (0,03%)**	**6 (0,03%)**	**56 (0,29%)**	**1996 (10,18%)**	**755 (3,85%)**	**784 (4%)**	**10 (0,05%)**	**686 (3,5%)**	**600 (3,06%)**	**18 (0,09%)**	**12 (0,06%)**	**13 (0,07%)**	**14 (0,07%)**	**783 (3,99%)**	**5 (0,03%)**	**603 (3,07%)**	**111 (0,57%)**	**16 (0,08%)**	**67 (0,34%)**	**7 (0,04%)**	**53 (0,27%)**	**1 (0,01%)**	**4 (0,02%)**	**1461 (7,45%)**	**12814 (65,32%)**	**58 (0,3%)**
Crisiscentrum	1421	480 (33,78%)	445 (31,32%)	72 (5,07%)	13 (0,91%)	4 (0,28%)	8 (0,56%)	872 (61,37%)	450 (31,67%)	330 (23,22%)	0 (0%)	353 (24,84%)	313 (22,03%)	13 (0,91%)	55 (3,87%)	2 (0,14%)	9 (0,63%)	291 (20,48%)	4 (0,28%)	226 (15,9%)	68 (4,79%)	0 (0%)	63 (4,43%)	13 (0,91%)	52 (3,66%)	3 (0,21%)	3 (0,21%)	610 (42,93%)	641 (45,11%)	6 (0,42%)
		317 (22,31%)	292 (20,55%)	9 (0,63%)	1 (0,07%)	0 (0%)	0 (0%)	508 (35,75%)	188 (13,23%)	223 (15,69%)	0 (0%)	167 (11,75%)	149 (10,49%)	6 (0,42%)	1 (0,07%)	0 (0%)	7 (0,49%)	56 (3,94%)	0 (0%)	21 (1,48%)	33 (2,32%)	0 (0%)	12 (0,84%)	0 (0%)	11 (0,77%)	0 (0%)	0 (0%)	139 (9,78%)	211 (14,85%)	3 (0,21%)
Therapeutische gemeenschap	764	169 (22,12%)	158 (20,68%)	30 (3,93%)	3 (0,39%)	1 (0,13%)	3 (0,39%)	432 (56,54%)	201 (26,31%)	170 (22,25%)	1 (0,13%)	143 (18,72%)	111 (14,53%)	6 (0,79%)	57 (7,46%)	8 (1,05%)	1 (0,13%)	139 (18,19%)	0 (0%)	113 (14,79%)	34 (4,45%)	0 (0%)	47 (6,15%)	14 (1,83%)	40 (5,24%)	2 (0,26%)	4 (0,52%)	275 (35,99%)	453 (59,29%)	1 (0,13%)
		94 (12,3%)	86 (11,26%)	2 (0,26%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	242 (31,68%)	48 (6,28%)	110 (14,4%)	0 (0%)	52 (6,81%)	49 (6,41%)	0 (0%)	1 (0,13%)	1 (0,13%)	0 (0%)	21 (2,75%)	0 (0%)	12 (1,57%)	7 (0,92%)	0 (0%)	3 (0,39%)	0 (0%)	3 (0,39%)	0 (0%)	0 (0%)	74 (9,69%)	272 (35,6%)	0 (0%)
Algemeen ziekenhuis	9829	516 (5,25%)	291 (2,96%)	114 (1,16%)	18 (0,18%)	18 (0,18%)	83 (0,84%)	1411 (14,36%)	882 (8,97%)	266 (2,71%)	2 (0,02%)	629 (6,4%)	500 (5,09%)	40 (0,41%)	126 (1,28%)	26 (0,26%)	16 (0,16%)	1051 (10,69%)	25 (0,25%)	938 (9,54%)	78 (0,79%)	17 (0,17%)	130 (1,32%)	37 (0,38%)	92 (0,94%)	2 (0,02%)	17 (0,17%)	1771 (18,02%)	8043 (81,83%)	44 (0,45%)
		275 (2,8%)	152 (1,55%)	23 (0,23%)	2 (0,02%)	3 (0,03%)	34 (0,35%)	647 (6,58%)	295 (3%)	212 (2,16%)	1 (0,01%)	239 (2,43%)	194 (1,97%)	10 (0,1%)	8 (0,08%)	7 (0,07%)	5 (0,05%)	441 (4,49%)	5 (0,05%)	360 (3,66%)	37 (0,38%)	10 (0,1%)	22 (0,22%)	1 (0,01%)	16 (0,16%)	0 (0%)	2 (0,02%)	694 (7,06%)	7240 (73,66%)	15 (0,15%)
Psychiatrisch ziekenhuis	7602	711 (9,35%)	556 (7,31%)	107 (1,41%)	14 (0,18%)	14 (0,18%)	61 (0,8%)	1483 (19,51%)	861 (11,33%)	341 (4,49%)	9 (0,12%)	723 (9,51%)	607 (7,98%)	43 (0,57%)	85 (1,12%)	16 (0,21%)	20 (0,26%)	941 (12,38%)	20 (0,26%)	813 (10,69%)	108 (1,42%)	10 (0,13%)	179 (2,35%)	70 (0,92%)	113 (1,49%)	11 (0,14%)	44 (0,58%)	1836 (24,15%)	5994 (78,85%)	57 (0,75%)
		373 (4,91%)	304 (4%)	14 (0,18%)	2 (0,03%)	3 (0,04%)	22 (0,29%)	599 (7,88%)	224 (2,95%)	239 (3,14%)	9 (0,12%)	228 (3%)	208 (2,74%)	2 (0,03%)	2 (0,03%)	5 (0,07%)	2 (0,03%)	265 (3,49%)	0 (0%)	210 (2,76%)	34 (0,45%)	6 (0,08%)	30 (0,39%)	6 (0,08%)	23 (0,3%)	1 (0,01%)	2 (0,03%)	554 (7,29%)	5091 (66,97%)	40 (0,53%)

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019
Het lezen van de cellen van de tabel
1ste regel: Aantal behandelingsepisodes waarin deze substantie als probleematische substantie wordt gerapporteerd (verschillende mogelijke substanties per episode) en aandeel van het totale aantal behandelingsepisodes.
2de regel: Aantal behandelingsepisodes waarin deze substantie als voornaamste substantie wordt gerapporteerd (slechts één mogelijke substantie per episode) en aandeel van het totale aantal behandelingsepisodes.

Tabel 4.1.3. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling, België, 2018

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
			<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode											
Alle episodes	29610	28.8	4.5	17.7	28.9	48.9	40.0	12.7	31	39	49
Anonieme episodes	8180	26.2	8.0	20.6	29.3	42.1	37.7	12.8	28	37	47
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel vrouwen**	**Aandeel per leeftijdsgroepen**				**Leeftijdskenmerken**				
			<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren											
2015	12375	29.3	3.9	18.7	26.7	50.8	40.5	13.0	30	40	50
2016	12295	29.9	2.9	18.0	28.0	51.1	40.8	12.6	31	40	50
2017	12100	28.9	2.8	18.6	28.6	50.0	40.5	12.5	31	40	50
2018	12023	29.0	3.5	17.5	29.2	49.7	40.4	12.6	31	39	49
2019	12243	28.4	3.3	17.4	29.2	50.2	40.4	12.5	31	40	49
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-0.9%	-1.38%	-1.60%	**+2,2%***	-0.50%	-0,1%	-	-	-	-
Per provincie/gewest											
TOTAL BELGIË	16449	29.7	3.5	17.0	28.1	51.5	40.8	12.8	31	40	50
TOTAAL VLAANDEREN	**10288**	**29.4**	**4.8**	**19.6**	**28.5**	**47.1**	**39.9**	**13.4**	**30**	**39**	**49**
Antwerpen	1152	30.4	0.9	20.2	31.9	47.1	40.1	11.9	31	39	48
Vlaams Brabant	1370	26.2	6.0	24.2	30.3	39.6	37.6	12.9	28	36	47
West Vlaanderen	3257	33.3	6.1	17.4	24.9	51.7	41.2	14.3	30	40	52
Oost Vlaanderen	2378	28.9	5.8	17.7	28.7	47.9	40.2	13.7	30	39	50
Limburg	2131	25.5	3.0	22.1	31.2	43.7	38.8	12.5	29	37	47
TOTAAL WALLONIË	**4480**	**33.1**	**1.6**	**13.0**	**26.7**	**58.7**	**42.4**	**11.7**	**34**	**42**	**51**
Luik	1761	34.4	0.8	11.7	27.5	60.0	42.4	11.7	34	42	51
Henegouwen	1507	28.0	1.9	13.2	28.2	56.7	42.9	11.3	35	43	51
Luxemburg	187	31.7	1.6	10.7	22.5	65.2	41.3	11.0	33	42	48
Namen	824	39.7	3.2	17.0	24.0	55.8	45.0	12.0	36	46	54
Waals Brabant	201	33.3	0.0	8.5	22.9	68.7	41.9	13.4	32	42	51
TOTAAL BRUSSEL	**1681**	**22.3**	**0.8**	**11.9**	**29.0**	**58.3**	**42.4**	**10.9**	**34**	**42**	**49**
Per type eenheid											
Totaal Ambulant	**4681**	**21.3**	**7.8**	**23.8**	**34.3**	**34.2**	**35.4**	**11.2**	**27**	**35**	**43**
Ambulante raadplegingen	2587	21.0	6.0	23.0	34.6	36.5	35.9	10.6	28	36	43
Dagcentrum	1238	19.9	7.7	28.5	38.4	25.4	33.5	10.0	26	33	40
Centrum geestelijke gezondheid	856	24.2	13.4	19.4	27.3	39.8	36.5	13.7	26	35	46
Totaal Residentieel	**11768**	**33.1**	**1.8**	**14.3**	**25.6**	**58.4**	**43.0**	**12.7**	**34**	**42**	**52**
Crisiscentrum	710	19.7	1.7	26.9	41.0	30.4	35.5	9.2	29	34	41
Therapeutische gemeenschap	237	20.7	0.0	21.9	39.2	38.8	37.6	9.3	30	37	43
Algemeen ziekenhuis	6005	35.5	2.3	13.6	22.5	61.6	43.9	13.2	34	44	53
Psychiatrisch ziekenhuis	4816	32.7	1.1	12.9	26.4	59.6	43.3	12.3	34	43	52

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
			<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per geslacht											
Man	11455		3.8	18.6	29.4	48.2	39.8	12.4	30	39	48
Vrouw	4837		2.7	13.1	24.9	59.3	43.4	13.1	34	43	53
Per leeftijdscategorie											
<20	569	23.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	2771	22.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	4579	26.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	8395	34.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau											
Geen of lager	3083	24.7	7.1	20.4	29.1	43.4	38.4	13.2	29	37	47
Secundair	8558	29.8	3.2	17.5	28.0	51.3	40.6	12.5	31	40	49
Hoger	2469	40.5	0.4	7.6	20.4	71.6	47.0	11.9	38	47	56
Per behandelingsantecedenten											
Eerder behandeld	10664	29.2	1.3	14.3	29.8	54.6	41.8	11.8	33	41	50
Eerste behandeling	5247	30.8	7.8	22.1	24.5	45.7	39.0	14.3	28	38	49

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.1.4. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	29610	43.4	11.3	20.2	21.0	23.5
Anonieme episodes	8180	40.6	12.7	25.3	22.2	28.7
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigings-problemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	12375	42.3	9.5	18.0	21.3	26.3
2016	12295	42.8	8.9	18.1	22.5	23.6
2017	12100	42.5	9.7	18.5	22.7	23.8
2018	12023	41.8	9.1	19.9	22.3	24.2
2019	12243	43.4	9.9	19.2	21.3	21.6
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	+0,3%	+1,0%	+2,3%	-0,2%	-3,6%
Per provincie/gewest						
TOTAL BELGIË	**16449**	**42.9**	**9.2**	**18.3**	**21.6**	**21.8**
TOTAAL VLAANDEREN	**10288**	**39.9**	**6.8**	**15.7**	**20.7**	**19.6**
Antwerpen	1152	46.6	10.1	19.1	18.6	22.8
Vlaams Brabant	1370	35.0	6.0	16.5	21.3	26.6
West Vlaanderen	3257	39.2	6.2	13.6	22.3	19.2
Oost Vlaanderen	2378	42.0	9.1	17.5	19.9	18.8
Limburg	2131	38.7	3.9	14.4	19.5	13.5
TOTAAL WALLONIË	**4480**	**47.7**	**10.2**	**21.1**	**24.7**	**24.8**
Luik	1761	48.7	11.4	20.4	24.8	23.1
Henegouwen	1507	43.5	9.5	22.4	26.6	34.1
Luxemburg	187	60.1	10.5	14.0	17.7	23.0
Namen	824	51.8	8.2	23.1	23.3	13.8
Waals Brabant	201	37.8	12.1	14.0	21.4	19.3
TOTAAL BRUSSEL	**1681**	**48.4**	**22.1**	**26.9**	**17.1**	**25.7**
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**4681**	**36.8**	**10.5**	**26.8**	**22.4**	**24.2**
Ambulante raadplegingen	2587	38.4	11.2	28.1	19.8	36.7
Dagcentrum	1238	36.5	14.2	26.6	25.7	16.7
Centrum geestelijke gezondheid	856	32.5	3.1	23.4	23.2	3.3
Totaal Residentieel	**11768**	**45.2**	**8.7**	**14.9**	**21.4**	**21.1**
Crisiscentrum	710	45.4	32.4	41.1	15.0	28.8
Therapeutische gemeenschap	237	29.1	23.3	31.9	5.5	43.8
Algemeen ziekenhuis	6005	44.7	7.1	11.8	24.4	19.1
Psychiatrisch ziekenhuis	4816	46.3	7.3	14.0	19.1	21.4

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigings-problemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per geslacht						
Man	11455	43.7	10.6	19.6	19.0	23.6
Vrouw	4837	41.2	5.9	15.3	27.3	17.7
Per leeftijdscategorie						
<20	569	8.6	8.3	75.1	5.7	43.4
20-29	2771	30.8	11.2	29.5	14.2	27.1
30-39	4579	42.4	12.2	19.6	30.5	23.6
40+	8395	49.5	7.0	10.3	20.3	17.8
Per scholingsniveau						
Geen of lager	3083	44.4	13.8	31.2	16.0	-
Secundair	8558	42.4	9.0	16.1	22.8	-
Hoger	2469	44.1	3.9	7.1	24.8	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	10664	47.8	10.8	17.7	19.0	23.2
Eerste behandeling	5247	33.5	5.1	18.8	26.6	19.4

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.1.5. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per type episode										
Alle episodes	29610	31.3	37.8	14.2	61.5	28.7	9.8	33.75	7.38	58.9
Anonieme episodes	8180	45.2	35.7	13.9	56.0	30.1	13.9	56.3	7.1	36.6
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren										
2015	12375	33.2	38.6	14.4	62.3	27.6	10.0	32.3	6.6	61.1
2016	12295	32.0	39.3	14.0	64.2	26.0	9.7	31.0	6.6	62.4
2017	12100	32.1	38.9	13.7	63.4	26.5	10.1	33.0	7.2	59.8
2018	12023	33.0	38.7	14.2	65.4	24.4	10.2	35.5	7.1	57.4
2019	12243	32.3	38.6	13.9	62.2	28.2	9.6	36.5	7.0	56.5
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-0,2%	-0,2%		+0,1%	-0,3%	-0,4%	**+3,9%***	+2,0%	**-2,4%***
Per provincie/gewest										
TOTAL BELGIË	16449	33.0	39.0	14.3	63.1	27.7	9.2	28.5	5.8	65.8
TOTAAL VLAANDEREN	**10288**	**33.1**	**37.7**	**14.8**	**61.0**	**26.5**	**12.4**	**30.1**	**4.7**	**65.2**
Antwerpen	1152	25.1	40.3	13.4	45.7	33.3	21.1	15.1	19.4	65.5
Vlaams Brabant	1370	38.1	36.1	14.5	66.1	22.8	11.1	43.7	5.7	50.6
West Vlaanderen	3257	32.1	38.3	15.8	65.2	26.3	8.5	21.9	2.1	76.0
Oost Vlaanderen	2378	30.8	37.7	15.7	70.1	19.0	10.9	21.7	1.0	77.3
Limburg	2131	38.5	37.2	13.2	46.9	35.7	17.5	51.4	4.1	44.5
TOTAAL WALLONIË	**4480**	**33.8**	**41.1**	**13.0**	**65.3**	**30.5**	**4.3**	**15.3**	**6.5**	**78.2**
Luik	1761	33.4	42.1	12.7	66.3	32.0	1.7	7.8	5.3	86.9
Henegouwen	1507	34.8	40.1	12.3	64.9	28.8	6.2	23.6	13.1	63.4
Luxemburg	187	23.2	42.1	13.8	81.8	13.3	5.0	0.0	0.0	100.0
Namen	824	36.8	39.7	14.5	58.8	34.4	6.8	23.5	0.0	76.5
Waals Brabant	201	27.9	47.0	11.1	71.6	27.9	0.5	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**1681**	**29.9**	**41.6**	**13.0**	**69.5**	**26.5**	**4.0**	**53.4**	**10.4**	**36.2**
Per type eenheid										
Totaal Ambulant	**4681**	**37.8**	**32.3**	**12.2**	**54.7**	**26.7**	**18.6**	-	-	-
Ambulante raadplegingen	2587	35.9	32.2	10.9	55.3	27.9	16.9	-	-	-
Dagcentrum	1238	29.5	28.9	9.7	64.9	20.4	14.7	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	856	55.1	34.9	15.1	0.0	45.2	54.8	-	-	-
Totaal Residentieel	**11768**	**31.1**	**42.2**	**14.1**	**66.0**	**28.0**	**6.0**	-	-	-
Crisiscentrum	710	15.5	31.0	9.5	56.6	39.6	3.9	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	237	14.8	36.1	8.5	49.8	33.8	16.5	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	6005	34.6	42.3	14.4	70.0	27.1	2.9	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	4816	29.9	43.0	13.6	63.3	27.0	9.7	-	-	-

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per geslacht										
Man	11455	32.5	37.6	13.9	62.8	26.5	10.7	32.0	6.6	61.4
Vrouw	4837	34.2	42.3	14.6	63.6	30.5	5.9	20.5	3.9	75.6
Per leeftijdscategorie										
<20	569	74.1	-		51.5	34.6	13.9	64.1	2.1	33.7
20-29	2771	43.2	-		57.7	26.5	15.7	40.1	8.7	51.1
30-39	4579	28.8	-		63.2	25.4	11.4	35.0	8.4	56.6
40+	8395	29.3	-		65.3	28.9	5.8	19.0	3.7	77.3
Per scholingsniveau										
Geen of lager	3083	29.4	35.6	15.3	62.0	25.8	12.2	26.1	8.2	65.7
Secundair	8558	33.5	38.6	14.0	65.8	26.2	8.0	23.8	5.3	70.9
Hoger	2469	37.1	45.8	12.7	68.5	27.9	3.7	18.8	2.2	79.0
Per behandelingsantecedenten										
Eerder behandeld	10664	-	-		64.7	26.6	8.7	25.7	7.2	67.1
Eerste behandeling	5247	-	-		60.2	29.7	10.2	31.8	2.6	65.6

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4.2 BEHANDELINGEN VOOR ALCOHOL

Het totale aantal alcoholbehandelingen neemt in de periode 2015-2019 niet significant af (-0,9% per jaar) (figuur 4.2.1.a). De daling van het aantal behandelingsepisoden lijkt significant in Vlaanderen voor alle behandelingsepisoden (-2% per jaar), terwijl deze variaties in Wallonië en Brussel niet significant zijn (figuur 4.2.1.a).

Ook het aantal episodes van patiënten die voor het eerst in behandeling gaan met een alcoholgerelateerde problematiek (figuur 4.2.1.b) is op nationaal niveau stabiel, maar daalt in Vlaanderen significant (-3,6% per jaar) tussen 2015 en 2019. De trends per type centrum (figuur 4.2.1.c en 2.1.d) zijn niet significant.

Het aandeel van de patiënten die een behandeling voor alcohol starten, vertegenwoordigt meer dan de helft van de patiënten die in TDI zijn geregistreerd. Met 61% heeft Wallonië het grootste aandeel (tabel 4.2.1.).

Bijna een derde van de patiënten in een alcoholbehandeling zijn vrouwen en dit aandeel is stabiel. In Brussel (26%) ligt dit percentage bijna 10% lager dan in de andere twee gewesten.

Ook de gemiddelde leeftijd van de patiënten is in de periode 2015-2019 stabiel en ligt gemiddeld rond 46 jaar. Meer dan zeven van de tien patiënten zijn ouder dan 40 jaar.

De sociale situatie van patiënten die een behandeling voor alcohol starten is stabiel. In Brussel ligt het aandeel van de patiënten met huisvestings- of inkomensproblemen hoger dan in de andere twee gewesten.

Iets meer dan 3 op de 10 geregistreerde patiënten gaan voor het eerst in behandeling. Ze zijn gemiddeld 46 jaar oud. Ze zijn dus ongeveer even oud als patiënten die al eerder zijn behandeld (47 jaar).

Het aandeel patiënten dat ambulant wordt behandeld (+4,9% per jaar) en in de residentiële centra (al dan niet in het ziekenhuis) buiten de ziekenhuizen (+5,5% per jaar) is tussen 2015 en 2019 significant gestegen. Het aandeel dat in het ziekenhuis wordt behandeld (-1,0% per jaar) is significant gedaald, ook al blijft het de overgrote meerderheid (meer dan 8 patiënten op 10).

Met een gemiddelde van 1,3 gerapporteerde problematische substanties worden patiënten met alcohol als voornaamste substantie het minst vaak geconfronteerd met problematisch meervoudig middelengebruik in vergelijking met andere patiënten. De registratie van problemen met cocaïne en alcohol steeg significant (+9,9% per jaar) terwijl de combinatie van alcohol en hypnotica significant daalde (-6,8% per jaar).

Patiënten waarvan de voornaamste substantie alcohol was gebruikten gemiddeld 5,8 dagen per week alcohol. Deze frequentie is het hoogst in vergelijking met andere voornaamste substanties.

Figuur 4.2.1. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes voor alcohol in België

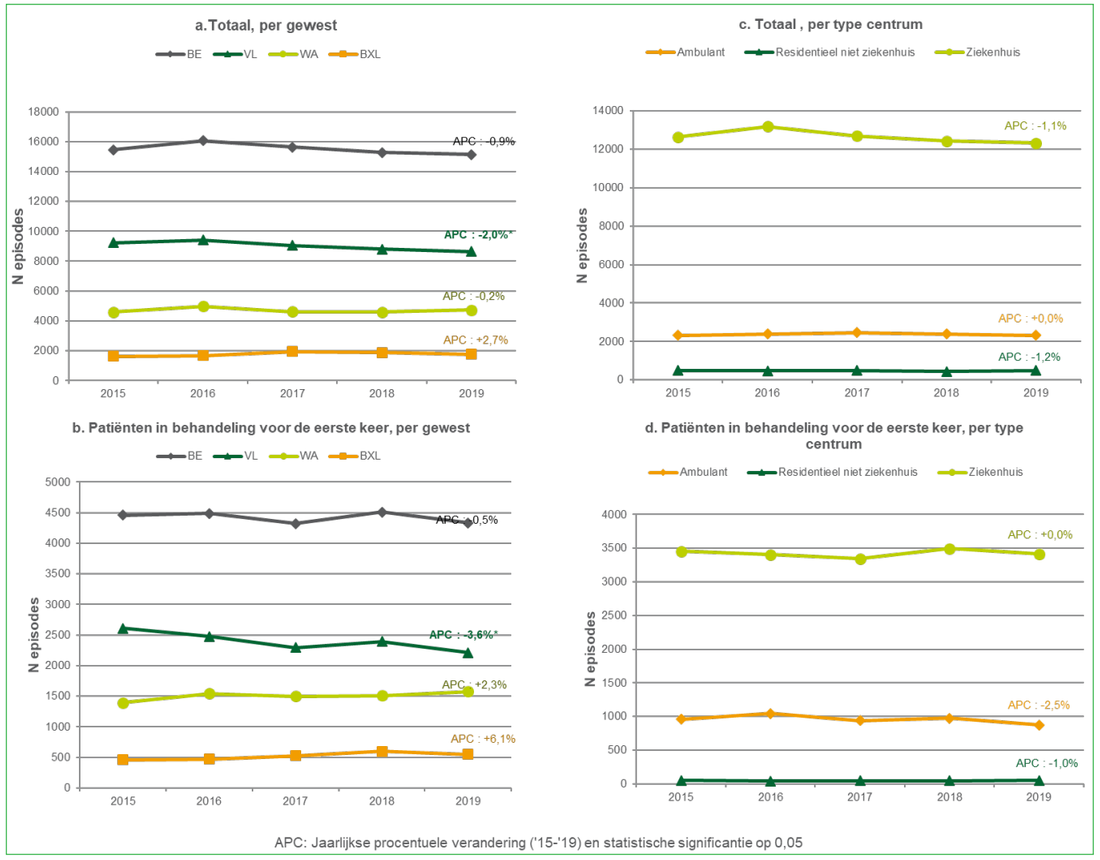

Tabel 4.2.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor alcohol, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel van alle episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode												
Alle episodes	15135	52.6	34.2	1.0	7.6	22.5	69.0	45.8	11.7	37.0	46.0	54.0
Anonieme episodes	3437	43.0	34.5	1.4	9.3	23.6	65.7	44.8	11.9	36.0	45.0	53.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel van alle patiënten identificeerbaar**	**Aandeel vrouwen**	**Aandeel per leeftijdsgroepen <20**	**20-29**	**30-39**	**40+**	**Leeftijdskenmerken**				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren												
2015	6773	57.0	32.5	0.6	7.4	20.9	71.1	46.3	11.6	38	47	55
2016	6839	57.4	34.0	0.4	7.4	22.6	69.7	46.1	11.5	38	46	55
2017	6423	55.5	33.3	0.3	8.2	21.8	69.6	46.0	11.5	37	46	55
2018	6188	53.4	33.4	0.7	7.3	22.1	69.9	46.2	11.7	38	46	55
2019	6019	50.8	33.4	0.7	6.9	21.3	71.1	46.3	11.6	38	46	55
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'18) en statistische significantie op 0,05	-	**-3,0%***	+0,4%	+9,1%	-1,3%	+0,1%	+0,0%	+0,0%	-	-	-	-
Per provincie/gewest												
TOTAL BELGIË	8719	54.6	34.3	0.9	7.1	21.2	70.9	46.4	11.8	38	47	55
TOTAAL VLAANDEREN	**5160**	**51.8**	**34.9**	**1.2**	**7.5**	**20.7**	**70.6**	**46.8**	**12.4**	**38**	**47**	**56**
Antwerpen	566	51.1	36.2	0.7	9.4	22.1	67.8	45.4	11.8	37	46	54
Vlaams Brabant	586	43.4	32.3	0.8	7.3	22.8	69.2	46.6	11.9	37	47	56
West Vlaanderen	1914	60.1	37.9	1.6	7.7	19.4	71.3	47.3	12.9	38	48	56
Oost Vlaanderen	1268	54.4	32.5	1.6	6.8	20.4	71.2	46.9	12.3	38	47	56
Limburg	826	41.3	32.4	0.4	7.0	21.6	71.0	46.6	11.7	38	47	56
TOTAAL WALLONIË	**2672**	**61.2**	**36.1**	**0.5**	**6.4**	**21.5**	**71.6**	**46.1**	**11.1**	**38**	**46**	**54**
Luik	1048	60.5	36.7	0.4	6.8	22.2	70.6	46.0	11.0	38	46	54
Henegouwen	800	54.6	33.0	0.6	5.1	22.5	71.8	45.4	10.4	38	45	52
Luxemburg	153	86.4	33.3	0.7	6.5	22.9	69.9	46.3	11.0	38	48	54
Namen	507	63.8	42.4	0.8	7.9	18.5	72.8	46.9	12.3	38	47	55
Waals Brabant	164	85.0	30.5	0.0	5.5	20.1	74.4	47.0	10.4	39	47	55
TOTAAL BRUSSEL	**887**	**54.2**	**25.6**	**0.2**	**6.8**	**22.9**	**70.1**	**45.5**	**10.9**	**38**	**45**	**53**
Per type eenheid												
Totaal Ambulant	**1012**	**21.9**	**27.9**	**1.2**	**8.4**	**27.3**	**63.1**	**43.5**	**11.0**	**35**	**43**	**51**
Ambulante raadplegingen	472	18.6	28.2	0.9	9.1	26.3	63.8	43.0	10.2	36	43	50
Dagcentrum	178	14.4	20.8	1.1	10.7	33.7	54.5	41.1	10.6	34	41	49
Centrum geestelijke gezondheid	362	42.3	30.9	1.7	6.4	25.4	66.6	45.3	12.1	36	46	54
Totaal Residentieel	**7707**	**68.0**	**35.2**	**0.9**	**6.9**	**20.4**	**71.9**	**46.8**	**11.9**	**38**	**47**	**55**
Crisiscentrum	107	15.2	16.8	0.0	15.1	30.2	54.7	40.9	9.9	33	41	49
Therapeutische gemeenschap	95	40.1	22.1	0.0	10.5	28.4	61.1	42.5	10.0	36	42	50
Algemeen ziekenhuis	4328	74.1	35.9	1.3	7.3	19.0	72.5	47.0	12.3	39	47	56
Psychiatrisch ziekenhuis	3177	69.7	35.2	0.4	6.1	21.6	72.0	46.9	11.4	38	47	55

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per geslacht												
Man	5661	51.0	-	1.0	8.0	22.7	68.3	45.6	11.8	37	46	54
Vrouw	2959	62.8	-	0.6	5.4	18.2	75.7	48.0	11.7	40	48	56
Per leeftijdscategorie												
<20	77	14.0	24.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	611	23.0	26.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	1825	41.4	29.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	6112	74.4	36.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau												
Geen of lager	1335	45.4	28.6	2.0	9.6	24.5	63.9	44.7	12.7	35	45	53
Secundair	4740	56.8	33.6	0.9	7.7	22.1	69.4	45.8	11.7	38	46	54
Hoger	1871	77.2	41.6	0.3	4.1	15.3	80.3	49.4	11.2	42	50	58
Per behandelingsantecedenten												
Eerder behandeld	5736	55.4	33.4	0.4	6.2	21.1	72.4	46.7	11.3	38	47	55
Eerste behandeling	2772	41.6	36.2	2.0	8.8	21.3	67.8	46.1	12.9	37	47	56

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.2.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor alcohol, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelingse-pisodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huis-vestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	15135	47.8	7.9	11.6	22.8	16.7
Anonieme episodes	3437	46.2	9.1	14.2	25.9	17.5
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	6773	47.3	7.3	10.2	22.2	18.4
2016	6839	46.9	6.5	11.2	22.9	16.8
2017	6423	47.4	6.8	10.4	23.9	17.7
2018	6188	46.0	5.8	11.1	23.0	18.6
2019	6019	47.6	7.2	11.0	22.1	16.6
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-0,1%	-1,5%	+1,5%	-0,0%	-1,0%
Per provincie/gewest						
TOTAL BELGIË	**8719**	**46.5**	**6.5**	**10.5**	**22.9**	**16.8**
TOTAAL VLAANDEREN	**5160**	**45.0**	**4.9**	**7.5**	**21.9**	**14.1**
Antwerpen	566	46.9	8.2	11.9	20.5	19.1
Vlaams Brabant	586	41.3	4.6	7.6	21.5	18.3
West Vlaanderen	1914	42.7	4.0	5.7	22.3	13.9
Oost Vlaanderen	1268	50.3	6.2	9.1	20.7	13.7
Limburg	826	43.9	2.9	6.3	24.5	8.5
TOTAAL WALLONIË	**2672**	**48.6**	**6.2**	**12.7**	**26.0**	**20.0**
Luik	1048	46.8	4.9	12.1	27.3	20.2
Henegouwen	800	45.9	5.9	12.4	28.5	26.1
Luxemburg	153	64.5	9.3	12.3	15.8	19.3
Namen	507	53.7	6.7	14.1	24.2	11.3
Waals Brabant	164	40.6	11.6	14.0	20.1	17.4
TOTAAL BRUSSEL	**887**	**49.7**	**17.2**	**21.1**	**17.3**	**22.1**
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**1012**	**42.1**	**8.7**	**16.0**	**27.1**	**15.3**
Ambulante raadplegingen	472	40.0	8.4	14.1	23.2	24.2
Dagcentrum	178	49.4	26.3	37.8	19.8	15.8
Centrum geestelijke gezondheid	362	41.2	0.9	7.8	33.2	1.6
Totaal Residentieel	**7707**	**47.1**	**6.2**	**9.8**	**22.4**	**16.9**
Crisiscentrum	107	55.0	47.1	41.0	15.6	23.5
Therapeutische gemeenschap	95	39.4	11.8	14.9	6.3	38.1
Algemeen ziekenhuis	4328	46.3	5.9	9.1	23.9	16.2
Psychiatrisch ziekenhuis	3177	48.1	5.3	9.5	21.0	17.1

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per geslacht						
Man	5661	48.4	7.8	11.2	20.5	18.4
Vrouw	2959	43.3	4.0	9.1	27.0	13.9
Per leeftijdscategorie						
<20	77	17.8	8.2	51.4	13.3	37.0
20-29	611	34.5	9.6	24.8	15.5	22.3
30-39	1825	44.3	9.3	14.9	35.8	19.7
40+	6112	48.9	5.3	7.3	19.7	15.1
Per scholingsniveau						
Geen of lager	1335	51.2	9.4	18.9	17.4	-
Secundair	4740	45.8	6.4	9.6	23.7	-
Hoger	1871	45.4	3.1	5.0	24.7	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	5736	50.9	7.5	10.5	19.5	18.3
Eerste behandeling	2772	38.1	3.6	9.6	29.6	13.9

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.2.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor alcohol, België, 2018

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per type episode										
Alle episodes	15135	29.6	45.6	12.8	65.4	29.5	5.1	15.3	3.2	81.5
Anonieme episodes	3437	44.7	44.8	12.8	58.2	35.6	6.2	32.7	4.3	63.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de erste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren										
2015	6773	31.4	46.3	12.5	67.0	29.0	4.0	13.9	2.4	83.7
2016	6839	31.2	46.2	12.4	68.2	27.1	4.7	13.5	2.4	84.2
2017	6423	31.2	45.7	12.2	68.7	27.0	4.3	14.8	2.6	82.6
2018	6188	33.2	45.9	12.7	70.9	24.1	5.0	15.7	2.6	81.7
2019	6019	31.9	46.1	12.6	66.4	28.7	4.9	16.4	3.0	80.7
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	+1,0%	-0,1%	-	+0,2%	-1,3%	+4,5%	**+4,9%***	**+5,5%***	**-1,0%***
Per provincie/gewest										
TOTAL BELGIË	8719	32.6	46.1	12.9	66.8	28.2	5.0	11.6	2.3	86.1
TOTAAL VLAANDEREN	**5160**	**31.2**	**46.1**	**13.5**	**68.4**	**24.7**	**6.8**	**9.7**	**0.9**	**89.5**
Antwerpen	566	27.7	45.6	12.3	61.5	24.1	14.5	9.5	3.9	86.6
Vlaams Brabant	586	36.0	47.8	12.5	77.9	17.2	4.9	11.3	1.0	87.7
West Vlaanderen	1914	29.8	45.6	14.8	69.5	26.1	4.4	1.8	0.1	98.1
Oost Vlaanderen	1268	29.3	46.3	13.5	74.6	19.2	6.2	3.5	0.5	96.1
Limburg	826	36.7	45.7	12.1	49.0	40.3	10.7	36.2	1.0	62.8
TOTAAL WALLONIË	**2672**	**34.8**	**46.0**	**11.9**	**64.9**	**33.0**	**2.1**	**5.8**	**3.7**	**90.5**
Luik	1048	37.0	45.8	12.1	63.8	35.1	1.2	1.8	0.7	97.5
Henegouwen	800	35.6	46.0	11.2	64.5	32.7	2.8	8.3	11.4	80.4
Luxemburg	153	24.2	42.8	12.5	81.5	13.9	4.6	0.0	0.0	100.0
Namen	507	34.1	46.2	13.1	60.5	36.4	3.2	13.8	0.0	86.2
Waals Brabant	164	29.3	48.9	10.3	72.0	28.1	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**887**	**33.8**	**46.3**	**12.6**	**64.2**	**32.7**	**3.2**	**40.5**	**6.8**	**52.8**
Per type eenheid										
Totaal Ambulant	**1012**	**39.4**	**43.9**	**12.4**	**47.3**	**38.8**	**13.9**	**-**	**-**	**-**
Ambulante raadplegingen	472	33.6	42.3	11.6	46.4	41.4	12.2	-	-	-
Dagcentrum	178	13.6	37.9	13.2	74.4	19.9	5.7	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	362	58.2	45.7	12.6	0.0	62.0	38.0	-	-	-
Totaal Residentieel	**7707**	**31.7**	**46.4**	**13.0**	**68.7**	**27.2**	**4.1**	**-**	**-**	**-**
Crisiscentrum	107	11.1	37.6	12.3	71.4	26.7	1.9	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	95	7.4	37.7	11.3	56.8	39.0	4.2	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	4328	33.6	46.2	13.5	71.3	26.1	2.6	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	3177	30.6	46.8	12.2	65.5	28.3	6.2	-	-	-

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten die voor de erste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per geslacht										
Man	5661	31.7	45.1	12.9	67.2	27.1	5.8	12.9	2.9	84.2
Vrouw	2959	34.5	47.7	12.9	65.9	30.6	3.6	9.5	1.3	89.2
Per leeftijdscategorie										
<20	77	73.7	-	-	63.9	33.3	2.8	15.6	0.0	84.4
20-29	611	40.8	-	-	69.1	22.5	8.5	13.9	4.3	81.8
30-39	1825	32.9	-	-	67.5	25.6	6.9	15.1	3.2	81.6
40+	6112	31.2	-	-	66.3	29.6	4.1	10.5	1.9	87.6
Per scholingsniveau										
Geen of lager	1335	27.1	44.7	14.8	64.7	28.4	6.9	8.8	3.9	87.3
Secundair	4740	32.9	45.4	12.9	67.6	27.8	4.6	9.3	2.0	88.7
Hoger	1871	36.5	48.2	12.0	69.2	28.0	2.8	10.7	1.3	88.0
Per behandelingsantecedenten										
Eerder behandeld	5736	-	-	-	67.3	27.4	5.2	10.0	2.9	87.0
Eerste behandeling	2772	-	-	-	65.9	30.0	4.1	13.5	0.6	85.9

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.2.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor alcohol, België, 2018

Op niveau van de behandelings-episodes	Aantal behandelings-episodes	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel episodes van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel episodes van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Opiaten	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%
Per type episode															
Alle episodes	15135	1.3	0.8	80.1	2.3	6.8	2.5	6.3	10.1	5.7	2.3	19.1	8.5	3.4	44.9
Anonieme episodes	3437	1.3	0.7	81.5	2.1	6.2	2.1	5.5	9.4	5.1	2.7	19.2	9.0	2.9	64.6
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties**		**Gebruik van andere substanties**						**Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week**		**Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie**		**Aandeel patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd**	**Aandeel injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld**
				Geen	Opiaten	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis						
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren															
2015	6773	1.3	0.7	81.6	2.1	5.1	2.2	6.7	9.1	5.8	2.2	19.6	8.7	3.3	37.7
2016	6839	1.3	0.8	80.8	2.4	5.9	2.2	6.4	10.0	5.8	2.2	19.8	8.9	3.4	41.5
2017	6423	1.3	0.7	81.0	2.1	6.2	2.1	5.7	10.2	5.8	2.2	19.9	9.3	3.1	34.3
2018	6188	1.3	0.8	79.9	2.0	7.2	2.0	5.9	10.2	5.8	2.3	19.5	9.0	2.8	40.6
2019	6019	1.3	0.8	80.9	1.9	7.3	2.2	4.9	10.3	5.8	2.2	19.4	8.6	3.4	40.0
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-	-	-0,3%	-3,3%	**+9,9%***	-0,8%	**-6,8%***	+2,6%	-0,1%	-	-0,4%	-	-1,6%	+1,0%
Per provincie/gewest															
TOTAL BELGIË	**8719**	**1.3**	**0.8**	**80.5**	**2.0**	**7.2**	**2.3**	**5.5**	**10.2**	**5.8**	**2.2**	**19.2**	**8.6**	**3.0**	**36.8**
TOTAAL VLAANDEREN	**5160**	**1.3**	**0.7**	**81.3**	**1.4**	**6.4**	**3.1**	**5.8**	**9.6**	**5.8**	**2.1**	**19.0**	**8.0**	**2.4**	**32.5**
Antwerpen	566	1.4	0.8	75.4	0.7	10.1	5.8	8.1	12.2	5.1	2.5	19.1	8.5	4.6	31.3
Vlaams Brabant	586	1.4	0.8	77.0	1.0	9.0	4.3	6.8	11.6	6.0	2.0	18.0	8.2	2.3	61.5
West Vlaanderen	1914	1.3	0.7	82.5	1.4	4.7	2.4	5.4	8.8	6.0	1.9	18.8	8.0	1.8	22.7
Oost Vlaanderen	1268	1.3	0.8	80.0	2.3	7.5	3.2	6.9	10.9	6.1	1.9	19.1	8.1	3.2	30.8
Limburg	826	1.2	0.5	87.7	0.7	4.2	2.1	2.9	6.1	5.1	2.5	19.8	7.5	1.1	16.7
TOTAAL WALLONIË	**2672**	**1.3**	**0.8**	**82.1**	**2.8**	**7.2**	**0.7**	**4.1**	**10.0**	**5.8**	**2.3**	**19.8**	**9.8**	**3.4**	**38.3**
Luik	1048	1.3	0.8	79.6	2.9	8.6	0.7	4.8	11.1	6.2	1.9	19.2	9.7	3.1	32.3
Henegouwen	800	1.3	0.8	81.1	4.0	8.0	0.6	3.1	11.0	5.2	2.7	19.8	9.7	3.6	56.5
Luxemburg	153	1.2	0.4	84.3	0.0	3.3	0.7	5.9	7.8	6.1	2.0	16.2	4.5	2.0	33.3
Namen	507	1.2	0.6	88.0	2.0	3.8	1.0	3.4	7.3	6.3	1.8	22.2	10.8	3.0	38.5
Waals Brabant	164	1.3	0.7	82.9	1.2	8.5	0.6	5.5	7.9	5.1	2.7	21.8	11.0	6.8	18.2
TOTAAL BRUSSEL	**887**	**1.4**	**0.8**	**71.3**	**2.8**	**12.0**	**2.1**	**7.2**	**14.8**	**5.7**	**2.4**	**17.7**	**7.1**	**5.9**	**46.2**
Per type eenheid															
Totaal Ambulant	**1012**	**1.4**	**0.8**	**72.6**	**3.5**	**12.1**	**4.3**	**4.2**	**13.8**	**4.2**	**2.8**	**17.5**	**6.6**	**6.3**	**50.0**
Ambulante raadplegingen	472	1.5	0.9	68.2	4.7	15.3	4.7	4.5	17.2	4.0	2.9	18.1	8.1	7.0	52.2
Dagcentrum	178	1.6	0.9	62.4	6.7	16.9	5.6	6.2	18.5	4.6	2.8	16.3	6.4	12.8	50.0
Centrum geestelijke gezondheid	362	1.2	0.5	83.4	0.3	5.5	3.0	2.8	7.2	4.2	2.7	17.2	4.6	2.2	33.3
Totaal Residentieel	**7707**	**1.3**	**0.7**	**81.6**	**1.8**	**6.6**	**2.0**	**5.6**	**9.7**	**6.0**	**2.0**	**19.4**	**8.8**	**2.6**	**34.2**
Crisiscentrum	107	2.1	1.1	38.3	11.2	39.3	5.6	13.1	28.0	5.9	2.1	18.3	7.9	13.2	62.5
Therapeutische gemeenschap	95	1.5	0.8	70.5	4.2	17.9	5.3	5.3	10.5	1.2	2.2	16.3	4.8	7.5	50.0
Algemeen ziekenhuis	4328	1.2	0.6	84.2	1.2	4.9	1.7	5.1	8.3	6.2	1.7	19.7	9.1	2.2	34.3
Psychiatrisch ziekenhuis	3177	1.3	0.8	79.8	2.2	7.3	2.2	6.0	11.1	5.8	2.2	19.1	8.5	2.7	29.7
Per geslacht															
Man	5661	1.3	0.8	78.0	2.4	8.6	2.7	4.8	12.5	5.8	2.2	17.9	7.2	3.8	35.3
Vrouw	2959	1.2	0.6	85.1	1.2	4.5	1.4	6.8	6.1	5.8	2.1	21.6	10.4	1.6	45.5
Per leeftijdscategorie															
<20	77	1.6	0.9	61.0	2.6	6.5	7.8	1.3	33.8	4.6	2.4	-	-	2.8	50.0
20-29	611	1.8	1.2	55.0	1.8	21.6	7.9	7.2	30.4	5.5	2.3	-	-	3.0	9.1
30-39	1825	1.5	0.9	67.1	2.8	15.3	4.4	6.4	18.1	5.7	2.2	-	-	3.9	32.1
40+	6112	1.2	0.6	87.2	1.7	3.4	1.0	5.1	5.6	5.9	2.2	-	-	2.8	41.5
Per scholingsniveau															
Geen of lager	1335	1.5	1.0	71.8	3.7	11.2	3.8	6.8	17.3	5.7	2.3	18.3	8.3	5.9	46.2
Secundair	4740	1.3	0.8	79.9	1.8	7.8	2.2	5.4	10.4	5.9	2.1	19.1	8.4	2.6	28.6
Hoger	1871	1.2	0.5	88.7	1.0	2.7	0.8	4.8	4.4	5.8	2.2	20.3	9.7	1.7	34.6
Per behandelingsantecedenten															
Eerder behandeld	5736	1.3	0.8	78.2	2.6	8.0	2.8	6.4	11.1	5.4	2.4	18.6	7.4	4.3	35.8
Eerste behandeling	2772	1.2	0.6	85.5	0.5	5.2	1.3	3.6	8.4	5.8	2.1	19.6	9.3	0.5	50.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4.3 BEHANDELINGEN VOOR CANNABIS

Het aantal behandelingsepisoden voor cannabis is stabiel, zowel op nationaal als op regionaal niveau, voor alle patiënten en voor degenen die voor het eerst in behandeling zijn (figuur 4.3.1.). Alleen de episodes die in de residentiële centra buiten de ziekenhuizen zijn geregistreerd, vertonen een significante daling tussen 2015 en 2019 (figuur 4.3.1.c).

Patiënten die behandeld worden voor cannabis als voornaamste substantie vertegenwoordigen gemiddeld 30% van alle patiënten die behandeld worden voor illegale substanties in TDI en dit aandeel is stabiel sinds 2015. Het aandeel is hoger in Vlaanderen (34%) dan in Wallonië (21%) en Brussel (20%).

Slechts 19% van de patiënten zijn vrouwen. Dit is de laagste verhouding van alle onderzochte voornaamste substanties.

De gemiddelde leeftijd van de patiënten die in behandeling zijn voor cannabis is hoger dan voorheen: tussen 2015 en 2019 is de gemiddelde leeftijd van de patiënten in behandeling gestegen van 27,5 jaar in 2015 tot 29,3 jaar in 2019 in de groep van centra die al sinds 2015 data aanleveren. Dit is vooral te wijten aan het aandeel van de patiënten in de leeftijdscategorieën 30-39 jaar (+2,8% per jaar) en 40 jaar en ouder (+9,8% per jaar), die sinds 2015 significant zijn toegenomen. In Brussel vormt de leeftijdscategorie van 40+ de grootste terwijl dat in Vlaanderen en Wallonië dit leeftijdscategorie van 20-29 jaar is.

Het percentage patiënten dat geen diploma middelbare school heeft, neemt significant af. We gaan ervan uit dat dit onder meer verklaard kan worden door de stijging van de gemiddelde leeftijd van de geregistreerde patiënten; in 2019 was het aandeel lager van de leeftijdscategorieën van jongeren onder de 20, een subgroep die inherent een lager opleidingsniveau heeft.

Het percentage patiënten dat voor het eerst in behandeling gaat voor cannabis, is voor deze voornaamste substantie nog steeds zeer hoog (49%). Dit aandeel is sinds 2015 stabiel gebleven. De gemiddelde leeftijd op het moment van de eerste behandeling is ook stabiel en rond de 26 jaar, terwijl patiënten die reeds eerder zijn behandeld gemiddeld 31 jaar oud zijn.

In 2019 vertegenwoordigen de verwijzingen voor behandeling van cannabis op gerechtelijk bevel 22% van alle patiënten en dit percentage daalt significant (-4,0% per jaar). Gerechtelijke verwijzingen komen in Vlaanderen meer voor dan in Wallonië en Brussel.

De patiënten zijn vooral aanwezig in de ambulante zorg (56%), meer bepaald 63% in Vlaanderen, 58% in Brussel en 26% in Wallonië. De verdelingen tussen ambulante zorg, residentiële zorg buiten de ziekenhuizen en residentiële zorg in de ziekenhuizen voor patiënten die in behandeling zijn voor cannabis, blijft gelijkaardig aan vorige jaren.

Het aandeel patiënten dat enkel cannabis gebruikt neemt toe, vooral in 2019. Deze toename is echter niet significant over de periode 2015-2019. Het gelijktijdig gebruik van opiaten is zeer beperkt 2%. We zien een significant afname.

Het aantal dagen per week dat de substantie wordt gebruikt (5,2) en de gemiddelde leeftijd bij het eerste gebruik (16,2) blijven stabiel in de periode 2015-2019.

Figuur 4.3.1. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes voor cannabis in België

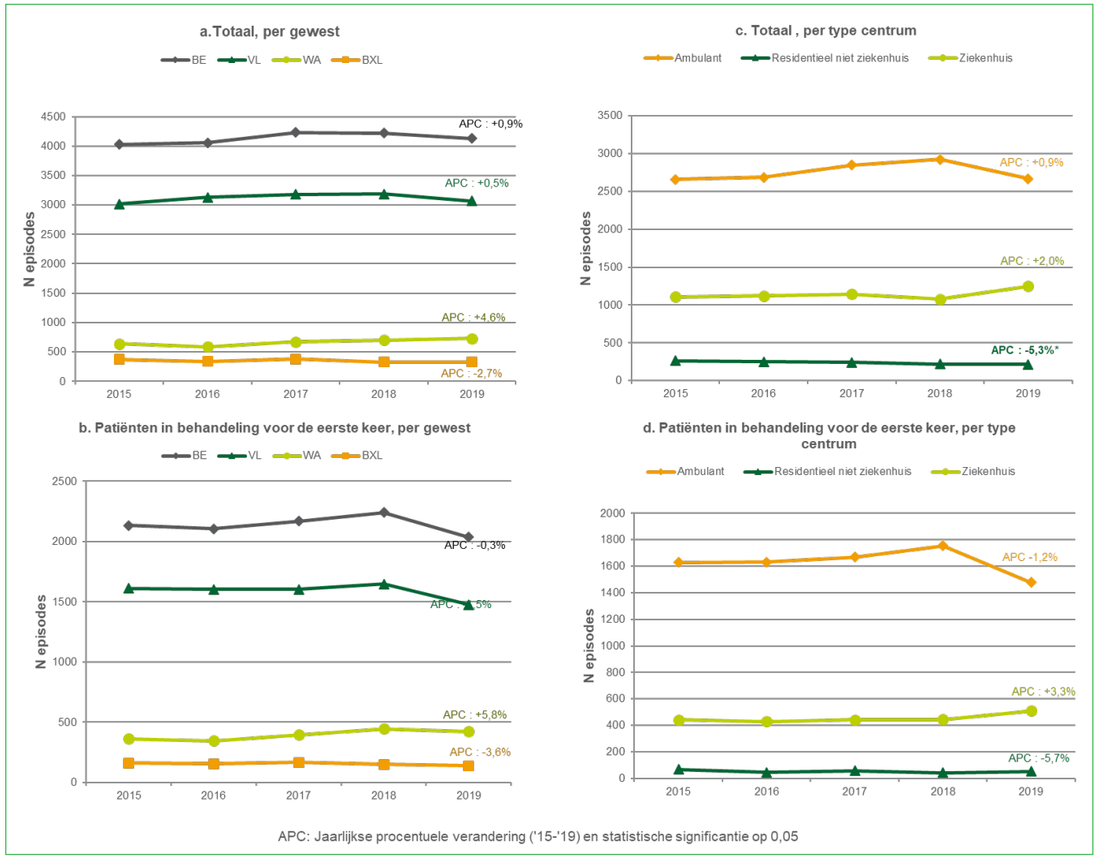

Tabel 4.3.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor cannabis, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelingse-pisodes	Aandeel van alle episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode												
Alle episodes	4127	14.3	19.2	21.7	38.6	25.8	13.9	28.3	9.8	20.0	27.0	35.0
Anonieme episodes	1674	20.9	17.6	28.9	35.9	24.1	11.0	27.0	9.7	19.0	25.0	33.0

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren												
2015	1460	28.5	20.0	19.3	45.1	25.2	10.4	27.5	8.9	21	26	33
2016	1489	29.3	19.6	17.0	44.3	26.0	12.7	28.3	8.9	21	26	34
2017	1412	27.4	20.8	16.4	43.9	26.3	13.4	28.6	9.2	21	27	34
2018	1513	28.0	20.2	19.9	38.7	26.8	14.7	28.6	9.6	21	27	35
2019	1675	28.7	18.9	16.0	40.1	28.5	15.5	29.3	9.6	22	28	35
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-0,3%	-0,8%	-2,1%	-3,7%	**+2,8%***	**+9,8%***	**+1,4%***	-	-	-	-
Per gewest/provincie												
TOTAL BELGIË	2151	29.7	19.4	17.1	40.1	27.3	15.5	29.1	9.8	22	27	35
TOTAAL VLAANDEREN	**1636**	**34.0**	**18.8**	**19.7**	**41.5**	**26.7**	**12.1**	**28.0**	**9.3**	**21**	**26**	**34**
Antwerpen	175	32.4	20.0	1.1	46.3	32.6	20.0	32.0	8.8	25	30	39
Vlaams Brabant	262	34.3	18.6	23.4	41.6	26.5	8.6	26.8	8.2	20	26	33
West Vlaanderen	446	35.2	19.5	27.6	41.5	19.5	11.4	26.7	9.6	19	25	33
Oost Vlaanderen	278	26.2	21.7	32.4	35.3	24.1	8.3	25.7	9.2	18	23	32
Limburg	475	40.5	16.0	9.9	43.4	32.8	13.9	29.7	9.2	23	28	35
TOTAAL WALLONIË	**363**	**21.5**	**22.4**	**10.5**	**38.8**	**28.7**	**22.0**	**31.5**	**10.1**	**24**	**30**	**38**
Luik	108	15.8	23.2	5.6	34.3	33.3	26.9	34.2	10.3	26	33	42
Henegouwen	128	19.2	15.0	12.5	36.7	25.8	25.0	31.5	10.1	24	30	40
Luxemburg	10	41.7	0.0	10.0	40.0	20.0	30.0	33.3	10.3	26	31	40
Namen	108	37.5	32.4	13.9	46.3	26.9	13.0	28.4	9.0	21	26	34
Waals Brabant	9	31.0	22.2	0.0	33.3	44.4	22.2	32.8	9.9	29	30	35
TOTAAL BRUSSEL	**152**	**20.3**	**19.1**	**4.0**	**28.3**	**30.9**	**36.8**	**35.6**	**10.1**	**27**	**35**	**43**
Europees vergelijking												
Nederland (2015)	5202	47.3	19.6	18.3	43.8	23.2	14.6	28.0	-	-	-	-
Duitsland (2018)	23301	57.9	14.8	37.5	39.0	17.5	6.0	24.0	-	-	-	-
Luxemburg (2018)	79	25.8	27.8	26.6	25.3	25.3	22.8	30.0	-	-	-	-
Frankrijk (2018)	28818	50.7	14.5	26.2	42.2	21.0	10.6	27.0	-	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	25103	21.9	23.7	41.4	32.8	16.7	9.0	24.0	-	-	-	-
Per type eenheid												
Totaal Ambulant	**1215**	**33.6**	**16.2**	**23.5**	**38.7**	**26.0**	**11.8**	**27.4**	**9.3**	**20**	**26**	**34**
Ambulante raadplegingen	602	29.1	16.1	20.6	38.4	29.1	12.0	27.9	9.1	21	27	34
Dagcentrum	338	32.0	18.0	20.7	43.5	24.6	11.2	27.3	8.9	20	25	33
Centrum geestelijke gezondheid	275	55.7	14.2	33.5	33.5	21.1	12.0	26.4	10.1	18	24	33

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Totaal Residentieel	**936**	**25.8**	**23.6**	**8.6**	**42.0**	**29.0**	**20.4**	**31.4**	**10.0**	**24**	**29**	**38**
Crisiscentrum	69	11.5	15.9	10.1	47.8	24.6	17.4	30.4	10.2	23	28	36
Therapeutische gemeenschap	15	10.6	26.7	0.0	53.3	26.7	20.0	32.4	9.0	24	29	38
Algemeen ziekenhuis	461	30.5	26.4	11.6	39.9	27.6	20.8	31.0	10.2	23	29	38
Psychiatrisch ziekenhuis	391	28.3	21.5	5.1	43.0	31.5	20.5	31.9	9.6	24	30	38
Per geslacht												
Man	1723	31.7	-	17.4	41.3	26.1	15.3	28.9	9.7	21	27	35
Vrouw	415	23.7	-	15.4	35.9	31.8	16.9	30.1	9.9	22	29	36
Per leeftijdscategorie												
<20	366	77.2	17.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	861	42.0	17.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	586	22.7	22.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	333	15.9	21.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau												
Geen of lager	531	33.0	18.1	27.3	37.6	23.0	12.1	27.2	9.7	19	25	33
Secundair	1037	28.8	20.6	16.7	41.9	26.1	15.4	28.9	9.6	22	27	35
Hoger	98	17.7	27.6	1.0	31.6	33.7	33.7	36.0	10.3	27	37	42
Per behandelingsantecedenten												
Eerder behandeld	1043	22.6	20.4	7.7	38.5	34.0	19.8	31.5	9.4	24	31	37
Eerste behandeling	1008	43.3	18.0	27.2	41.7	20.6	10.6	26.4	9.3	19	24	32
Per specifieke substantie												
Marihuana (wiet)	920	12.7	20.6	18.8	39.6	26.9	14.7	28.7	9.5	21.0	27.0	35.0
Hasj (hars)	67	1.1	9.1	9.1	10.6	40.9	39.4	37.2	11.2	31.0	36.0	46.0
Andere cannabis	25	0.4	16.0	8.0	20.0	48.0	24.0	34.9	11.5	29.0	34.0	39.0
Cannabis niet gespecificeerd	1139	14.6	19.2	16.3	42.7	26.4	14.6	28.9	9.6	22.0	27.0	35.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tableau 4.3.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor cannabis, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huis-vestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	4127	31.4	7.6	36.0	17.4	37.2
Anonieme episodes	1674	28.6	7.1	38.3	16.9	45.1
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	1460	28.0	8.0	34.5	18.2	41.1
2016	1489	30.7	8.4	30.6	21.1	33.9
2017	1412	29.6	7.9	32.2	21.2	32.8
2018	1513	29.9	6.2	36.7	19.7	29.5
2019	1675	32.0	6.6	33.9	18.3	28.2
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	+2,5%	-6,7%	+1,5%	-0,6%	**-8,5%***
Per gewest/provincie						
TOTAAL BELGIË	**2151**	**32.1**	**7.4**	**34.7**	**18.1**	**31.7**
TOTAAL VLAANDEREN	**1636**	**29.3**	**6.8**	**33.3**	**17.3**	**29.9**
Antwerpen	175	46.4	11.6	27.3	13.7	31.6
Vlaams Brabant	262	26.2	5.4	35.6	17.6	48.0
West Vlaanderen	446	27.6	7.8	37.1	20.1	31.3
Oost Vlaanderen	278	21.7	9.5	45.3	15.6	20.8
Limburg	475	31.9	3.2	23.7	16.0	17.3
TOTAAL WALLONIË	**363**	**37.7**	**7.0**	**39.2**	**21.9**	**37.1**
Luik	108	37.3	8.7	26.4	20.4	34.6
Henegouwen	128	26.2	2.8	45.6	26.0	54.0
Luxemburg	10	55.6	33.3	10.0	20.0	30.0
Namen	108	47.5	7.1	47.7	18.5	20.4
Waals Brabant	9	55.6	11.1	33.3	22.2	22.2
TOTAAL BRUSSEL	**152**	**50.4**	**15.4**	**38.4**	**16.8**	**34.1**
Europees vergelijking						
Nederland (2015)	5202	47.4	2.1	-	14.2	39.7
Duitsland (2018)	23262	24.7	41.5	-	12.9	28.9
Luxemburg (2018)	29	37.7	32.3	-	5.3	72.7
Frankrijk (2018)	28205	22.2	12.0	-	50.6	4.1
Verenigd Koninkrijk (2018)	27920	39.9	9.9	-	26.9	-
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**1215**	**26.2**	**5.3**	**38.6**	**17.6**	**28.4**
Ambulante raadplegingen	602	27.9	4.6	37.3	18.7	54.5
Dagcentrum	338	28.2	6.8	36.5	19.2	19.6
Centrum geestelijke gezondheid	275	20.2	4.8	44.0	14.3	3.8

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**936**	**39.7**	**10.1**	**29.5**	**18.7**	**34.8**
Crisiscentrum	69	40.0	28.8	55.4	6.9	50.0
Therapeutische gemeenschap	15	40.0	20.0	33.3	6.7	66.7
Algemeen ziekenhuis	461	36.8	8.4	26.2	23.9	32.6
Psychiatrisch ziekenhuis	391	43.4	8.9	28.7	14.9	33.8
Per geslacht						
Man	1723	31.3	7.7	35.6	15.6	32.3
Vrouw	415	35.6	5.7	31.3	29.0	28.4
Per leeftijdscategorie						
<20	366	5.1	6.5	81.7	4.7	45.3
20-29	861	29.5	8.5	32.8	14.0	29.7
30-39	586	41.4	7.4	22.1	28.9	28.4
40+	333	52.9	5.0	10.9	28.3	24.6
Per scholingsniveau						
Geen of lager	531	31.8	10.9	49.2	14.2	-
Secundair	1037	30.5	6.8	32.1	19.8	-
Hoger	98	42.7	1.0	16.8	22.3	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	1043	41.8	8.6	29.1	17.6	32.6
Eerste behandeling	1008	21.9	6.0	40.8	18.7	31.1
Per specifieke substantie						
Marihuana (wiet)	920	32.9	6.6	36.1	18.3	32.1
Hasj (hars)	67	41.8	18.5	50.0	22.9	29.0
Andere cannabis	25	35.0	0.0	12.5	4.0	0.0
Cannabis niet gespecificeerd	1139	30.9	7.5	33.1	18.1	32.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.3.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor cannabis, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per type episode										
Alle episodes	4127	51.9	25.7	9.1	47.3	27.6	25.1	64.6	5.2	30.2
Anonieme episodes	1674	64.3	25.0	8.8	44.4	23.8	31.8	80.9	5.5	13.6
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren										
2015	1460	53.8	25.6	8.6	47.9	25.6	26.5	62.1	6.0	31.9
2016	1489	49.9	26.0	8.0	49.4	24.8	25.9	61.1	6.1	32.8
2017	1412	49.4	26.6	8.7	49.2	26.5	24.4	61.3	6.4	32.2
2018	1513	51.5	25.7	8.9	50.4	25.8	23.8	65.8	4.8	29.4
2019	1675	49.3	26.7	9.3	48.1	29.4	22.5	66.2	4.6	29.3
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-1,4%	+0,7%	-	+0,3%	+3,3%	**-4,0%***	2,0%	-7,5%	-2,8%
Per provincie/gewest										
TOTAL BELGIË	2151	49.2	26.4	9.3	48.5	29.2	22.3	56.5	3.9	39.6
TOTAAL VLAANDEREN	**1636**	**48.3**	**25.4**	**9.0**	**45.6**	**29.4**	**24.9**	**63.0**	**3.5**	**33.4**
Antwerpen	175	23.2	28.8	8.7	23.2	29.2	47.6	31.4	16.0	52.6
Vlaams Brabant	262	56.9	24.8	8.3	50.0	28.9	21.1	80.9	2.7	16.4
West Vlaanderen	446	45.9	24.8	9.4	51.8	28.5	19.8	53.8	1.6	44.6
Oost Vlaanderen	278	58.3	22.9	8.6	51.6	25.5	22.9	54.7	0.4	45.0
Limburg	475	49.2	27.6	8.6	42.8	33.1	24.1	78.3	3.2	18.5
TOTAAL WALLONIË	**363**	**54.8**	**28.7**	**9.1**	**50.1**	**32.5**	**17.4**	**26.4**	**2.5**	**71.1**
Luik	108	55.8	31.1	9.4	46.7	43.0	10.3	4.6	0.0	95.4
Henegouwen	128	63.1	29.3	9.5	44.0	32.8	23.2	35.2	7.0	57.8
Luxemburg	10	20.0	27.0	11.3	88.9	0.0	11.1	0.0	0.0	100.0
Namen	108	50.5	25.3	7.5	54.2	26.2	19.6	42.6	0.0	57.4
Waals Brabant	9	22.2	28.0	4.2	88.9	11.1	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**152**	**43.6**	**33.0**	**10.6**	**71.0**	**19.6**	**9.5**	**57.9**	**11.2**	**30.9**
Europees vergelijking										
Nederland (2015)	-	-	27.0		5.3	91.9	2.7	-	-	-
Duitsland (2018)	-	-	23.0		51.2	22.8	25.9	-	-	-
Luxemburg (2018)	-	-	26.0		68.0	12.5	19.4	-	-	-
Frankrijk (2018)	-	-	25.0		39.7	19.9	40.4	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	-	-	22.0		40.2	41.3	18.4	-	-	-
Per type eenheid										
Totaal Ambulant	**1215**	**54.2**	**24.9**	**8.8**	**41.0**	**28.8**	**30.2**	**-**	**-**	**-**
Ambulante raadplegingen	602	56.4	26.0	8.6	39.3	31.9	28.8	-	-	-
Dagcentrum	338	43.8	24.2	8.0	54.0	22.4	23.6	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	275	62.3	23.4	9.5	0.0	32.5	67.5	-	-	-

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**936**	**42.7**	**29.0**	**9.6**	**56.4**	**29.7**	**13.9**	**-**	**-**	**-**
Crisiscentrum	69	22.4	27.5	11.9	44.9	49.3	5.8	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	15	40.0	38.0	6.7	33.3	46.7	20.0	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	461	49.6	28.6	9.3	64.7	29.8	5.5	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	391	38.5	29.2	9.8	49.6	25.5	24.9	-	-	-
Per geslacht										
Man	1723	49.9	26.2	9.2	47.6	27.5	24.9	58.8	4.0	37.2
Vrouw	415	45.9	27.7	9.8	51.6	36.3	12.1	47.2	3.6	49.2
Per leeftijdscategorie										
<20	366	77.3	-	-	45.6	35.6	18.8	78.1	1.9	19.9
20-29	861	51.1	-	-	47.0	27.4	25.6	54.6	4.8	40.7
30-39	586	36.9	-	-	47.8	29.4	22.9	53.9	3.6	42.5
40+	333	34.0	-	-	55.6	28.4	16.0	42.9	4.5	52.6
Per scholingsniveau										
Geen of lager	531	49.6	24.8	9.4	49.1	28.3	22.6	43.5	6.8	49.7
Secundair	1037	51.4	26.0	8.8	53.3	26.3	20.4	50.7	2.5	46.8
Hoger	98	53.6	26.0	8.8	51.7	35.2	13.2	48.0	5.1	46.9
Per behandelingsantecedenten										
Eerder behandeld	1043	-	-	-	50.6	28.7	20.7	50.1	5.8	44.0
Eerste behandeling	1008	-	-	-	46.4	29.2	24.3	61.5	2.1	36.4
Per specifieke substantie										
Marihuana (wiet)	920	52.58	25.8	9.0	47.5	27.1	25.3	60.7	1.3	38.0
Hasj (hars)	67	39.68	32.0	11.8	58.2	23.6	18.2	52.2	6.0	41.8
Andere cannabis	25	21.74	34.2	15.5	27.8	33.3	38.9	80.0	0.0	20.0
Cannabis niet gespecificeerd	1139	47.53	26.7	9.3	48.9	30.8	20.3	52.9	6.0	41.2

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.3.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor cannabis, België, 2019

Op niveau van de behandelings-episodes	Aantal behandelings-episodes	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel episodes van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel episodes van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Opiaten	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Alcohol	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%
Per type episode															
Alle episodes	4127	1.6	1.1	62.7	2.6	13.1	10.8	4.0	17.0	5.0	2.7	16.1	4.1	4.5	43.1
Anonieme episodes	1674	1.6	1.1	66.2	1.8	9.6	8.6	2.7	14.8	4.8	2.7	15.8	3.7	3.7	37.1

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
				Geen	Opiaten	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Alcohol						
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren															
2015	1460	1.7	1.1	59.0	4.0	12.3	12.9	5.3	20.1	5.0	2.7	16.0	4.3	4.1	37.9
2016	1489	1.7	1.1	59.5	3.3	14.8	11.4	4.1	20.0	5.1	2.7	16.2	4.0	4.8	29.4
2017	1412	1.7	1.1	58.6	2.5	16.2	13.2	5.5	19.2	5.1	2.7	16.2	4.5	4.0	44.4
2018	1513	1.6	1.0	60.3	2.1	14.0	10.4	4.0	20.0	4.9	2.8	16.1	4.4	3.2	34.6
2019	1675	1.5	1.0	67.2	2.2	11.5	8.1	2.9	16.5	5.2	2.6	16.2	4.4	4.2	45.0
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-	-	+2,8%	**-15,3%***	-2,0%	-9,8%	-11,6%	-3,9%	+0,1%	-	+0,1%	-	-3,4%	+5,2%
Per provincie/gewest															
TOTAAL BELGIË	**2151**	**1.6**	**1.0**	**63.9**	**2.3**	**12.6**	**9.3**	**3.9**	**18.7**	**5.3**	**2.6**	**16.3**	**4.4**	**4.4**	**45.6**
TOTAAL VLAANDEREN	**1636**	**1.6**	**1.1**	**64.6**	**1.5**	**12.1**	**11.4**	**4.2**	**17.7**	**5.1**	**2.6**	**16.1**	**3.9**	**4.1**	**43.2**
Antwerpen	175	2.1	1.2	37.7	2.9	21.7	22.3	12.0	30.3	5.8	2.1	16.8	4.0	6.8	66.7
Vlaams Brabant	262	1.8	1.2	55.7	1.2	16.8	14.9	4.2	21.4	5.1	2.7	15.8	3.4	3.0	50.0
West Vlaanderen	446	1.6	0.9	63.0	1.6	11.9	11.9	2.9	18.8	5.0	2.6	16.0	4.1	2.3	50.0
Oost Vlaanderen	278	1.7	1.3	61.2	2.5	14.8	12.2	5.4	17.6	4.7	2.8	16.0	3.9	6.8	25.0
Limburg	475	1.3	0.7	83.0	0.6	4.6	4.4	1.7	9.9	5.2	2.6	16.0	3.7	3.7	50.0
TOTAAL WALLONIË	**363**	**1.6**	**1.0**	**61.4**	**5.0**	**13.8**	**2.5**	**2.5**	**22.3**	**5.7**	**2.4**	**17.4**	**6.3**	**5.5**	**44.4**
Luik	108	1.6	0.9	53.7	6.5	14.8	1.9	0.9	25.0	6.0	2.2	18.4	6.9	4.9	60.0
Henegouwen	128	1.9	1.2	50.0	4.7	17.2	3.9	5.5	29.7	5.3	2.6	17.3	7.1	5.6	50.0
Luxemburg	10	1.6	1.1	70.0	10.0	10.0	0.0	10.0	20.0	6.1	1.9	16.2	1.3	0.0	0.0
Namen	108	1.3	0.8	83.3	3.7	7.4	0.9	0.0	11.1	5.9	2.3	16.5	4.7	7.2	28.6
Waals Brabant	9	1.9	1.1	44.4	0.0	33.3	11.1	0.0	22.2	6.0	2.4	15.4	2.4	0.0	0.0
TOTAAL BRUSSEL	**108**	**1.6**	**1.0**	**62.5**	**4.6**	**15.1**	**3.3**	**4.0**	**21.7**	**6.1**	**2.0**	**16.5**	**4.4**	**5.3**	**100.0**
Europees vergelijking															
Nederland (2015)	5202	-	-	-	-	-	-	-	-	6.1	-	16.0	-	-	-
Duitsland (2018)	23262	-	-	-	-	-	-	-	-	3.2	-	15.0	-	-	-
Luxemburg (2018)	29	-	-	-	-	-	-	-	-	5.8	-	14.0	-	-	-
Frankrijk (2018)	28205	-	-	-	-	-	-	-	-	5.4	-	16.0	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	27920	-	-	-	-	-	-	-	-	5.0	-	16.0	-	-	-
Per type eenheid															
Totaal Ambulant	**1215**	**1.4**	**0.9**	**75.1**	**1.3**	**8.3**	**8.1**	**1.8**	**11.2**	**4.8**	**2.8**	**15.8**	**4.0**	**3.5**	**50.0**
Ambulante raadplegingen	602	1.3	0.9	80.6	0.8	7.1	6.3	1.2	7.8	5.2	2.6	16.0	4.3	4.1	53.3
Dagcentrum	338	1.5	1.0	71.0	2.4	10.7	8.6	3.3	16.0	4.6	2.9	15.6	3.6	3.1	0.0
Centrum geestelijke gezondheid	275	1.4	0.7	68.4	1.1	8.0	11.3	1.5	12.7	4.1	2.8	15.8	3.7	2.5	0.0
Totaal Residentieel	**936**	**1.9**	**1.2**	**49.4**	**3.6**	**18.2**	**10.9**	**6.5**	**28.5**	**5.9**	**2.1**	**16.9**	**4.8**	**5.6**	**43.9**
Crisiscentrum	69	2.4	1.2	26.1	8.7	37.7	14.5	15.9	40.6	6.3	1.8	14.5	2.2	16.4	60.0
Therapeutische gemeenschap	15	2.5	1.2	26.7	13.3	40.0	26.7	13.3	46.7	3.8	3.1	15.9	5.3	6.7	0.0
Algemeen ziekenhuis	461	1.7	1.0	52.7	3.3	16.5	7.8	4.6	25.2	6.2	1.9	17.4	5.3	3.7	50.0
Psychiatrisch ziekenhuis	391	1.9	1.4	50.4	2.8	15.9	13.3	6.9	29.7	5.5	2.3	16.8	4.4	6.2	38.1
Per geslacht															
Man	1723	1.6	1.1	63.2	2.3	12.9	9.3	4.0	19.4	5.2	2.6	16.1	4.0	4.4	44.4
Vrouw	415	1.5	0.9	67.5	2.2	10.6	8.7	3.1	15.9	5.4	2.5	17.2	5.8	4.2	54.6
Per leeftijdscategorie															
<20	366	1.4	0.9	76.0	0.8	7.1	7.7	0.8	8.2	4.2	2.7	-	-	1.5	75.0
20-29	861	1.6	1.2	63.9	1.3	13.2	9.6	3.1	18.7	5.5	2.5	-	-	2.1	40.0
30-39	586	1.6	1.0	60.4	2.9	15.2	9.9	5.0	21.7	5.4	2.5	-	-	5.7	33.3
40+	333	1.7	1.0	57.7	5.7	12.0	8.7	6.9	25.2	5.5	2.4	-	-	11.4	57.1
Per scholingsniveau															
Geen of lager	531	1.8	1.3	57.3	3.0	16.6	11.5	4.5	21.7	5.2	2.6	15.6	4.3	6.4	50.0
Secundair	1037	1.6	1.0	60.9	2.5	13.3	10.0	3.5	19.6	5.1	2.6	16.7	4.6	3.3	38.1
Hoger	98	1.6	0.9	62.2	2.0	10.2	5.1	3.1	26.5	5.4	2.6	18.0	6.0	2.3	0.0
Per behandelingsantecedenten															
Eerder behandeld	1043	1.8	1.2	56.5	3.6	16.0	12.7	6.3	24.2	5.5	2.5	15.8	3.4	8.1	47.1
Eerste behandeling	1008	1.4	0.9	70.5	1.2	9.4	6.2	1.5	13.5	5.1	2.7	16.5	4.6	1.0	33.3
Per specifieke substantie															
Marihuana (wiet)	920	1.6	1.1	66.4	1.9	11.9	10.9	3.7	16.6	5.2	2.7	16.3	4.7	5.1	48.3
Hasj (hars)	67	1.7	0.9	55.2	3.0	17.9	3.0	3.0	16.4	4.8	2.7	16.0	2.8	8.3	50.0
Andere cannabis	25	1.9	0.8	40.0	8.0	24.0	20.0	0.0	20.0	4.5	2.7	15.3	1.5	5.3	0.0
Cannabis niet gespecificeerd	1139	1.6	1.0	63.0	2.6	12.6	8.2	4.1	20.5	5.3	2.6	16.3	4.2	3.6	41.7

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4.4 BEHANDELINGEN VOOR OPIATEN

Tussen 2015 en 2019 is het totale aantal behandelingsepisoden voor een opiaat als voornaamste substantie significant gedaald met 7,1% per jaar (figuur 4.4.1.a). Deze daling was significant in Vlaanderen (-6,8% per jaar) en in Wallonië (-6,8% per jaar), maar niet significant in Brussel (-8,6% per jaar). De daling is ook significant in de drie types centra (Figuur 4.4.1.c). De daling is significanter voor nieuwe patiënten die een behandeling volgen (-10,5% per jaar) (figuur 4.4.1.b&d) dan voor zij die reeds in behandeling waren. De daling van het aantal nieuwe patiënten is significant in Wallonië (-11,5% per jaar) en Brussel (-17,8% per jaar), maar niet in Vlaanderen (-6,7% per jaar) en enkel in de ambulante centra (-13,2% per jaar). De significante afname wordt genoteerd voor heroïne als voornaamste substantie (-7,7% per jaar) (figuur 1.7.b) en problematische substantie (-6,1% per jaar) en methadon als problematische substantie (-7,1% per jaar) (figuur 4.1.6.c). Anderzijds zijn fentanyl (+24% per jaar) (figuur 4.1.6.d) en andere opiaten (+3,7% per jaar) als problematische substanties significant toegenomen. De specifieke substanties in de categorie "andere opiaten" worden niet gerapporteerd, maar belangrijk te vermelden is dat we enkel een toename van de rapportage van Tramadol constateren.

Het aandeel van de vrouwen in de behandeling blijft stabiel op ongeveer 21%. In Brussel is het aandeel vrouwen bijna half zo hoog (12%) als in Vlaanderen (23%) en Wallonië (23%).

Ook voor opiaten wordt de groep patiënten die in behandeling gaat significant ouder met een stijging van de gemiddelde leeftijd met 2,5 jaar tussen 2015 en 2019. Het aandeel patiënten in de leeftijdscategorie 40+ neemt significant toe (+5,6% per jaar) en het aandeel patiënten in de jongste categorieën (<20 en 20- 30 jaar) daalt significant.

Er wordt weinig verschil opgemerkt wat betreft de sociale indicatoren voor patiënten die een behandeling voor opiaten starten. In 2019 werden significante meer alleenstaanden genoteerd dan in 2015.

Het aandeel van de patiënten die voor het eerst in behandeling gaat (11% in 2019) daalt significant. Deze patiënten zijn 39 jaar oud, een gelijkaardige gemiddelde leeftijd als de eerder behandelde patiënten.

Meer dan 83% van de patiënten volgt een opiaatsubstitutiebehandeling of heeft deze al gevolgd. Dit aandeel blijft stabiel in de tijd. In Wallonië (94%) en Brussel (93%) is dit aandeel hoger dan in Vlaanderen (72%).

Problematisch gelijktijdig cocaïnegebruik neemt significant toe (+4,1% per jaar) onder patiënten die een opiaatbehandeling starten. In 2019 had 33% van hen ook een cocaïneprobleem. Dit aandeel is hoger in Wallonië (42%) dan in Vlaanderen (27%) en Brussel (28%). Gemiddeld rapporteren deze patiënten 2,2 problematische substanties, dat is het hoogste in vergelijking met de andere onderzochte voornaamste substanties.

Het injecteren van opiaten is een praktijk die niet zo vaak wordt vermeld in de TDI in België (13%) en zeker niet in vergelijking met andere landen zoals het Verenigd Koninkrijk (31%), Luxemburg (46%) of Duitsland (23%). Deze praktijk wordt meer vermeld onder de registraties in Vlaanderen (17%) dan in Wallonië (10%) en Brussel (9%).

Figuur 4.4.1. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes voor opiaten in België

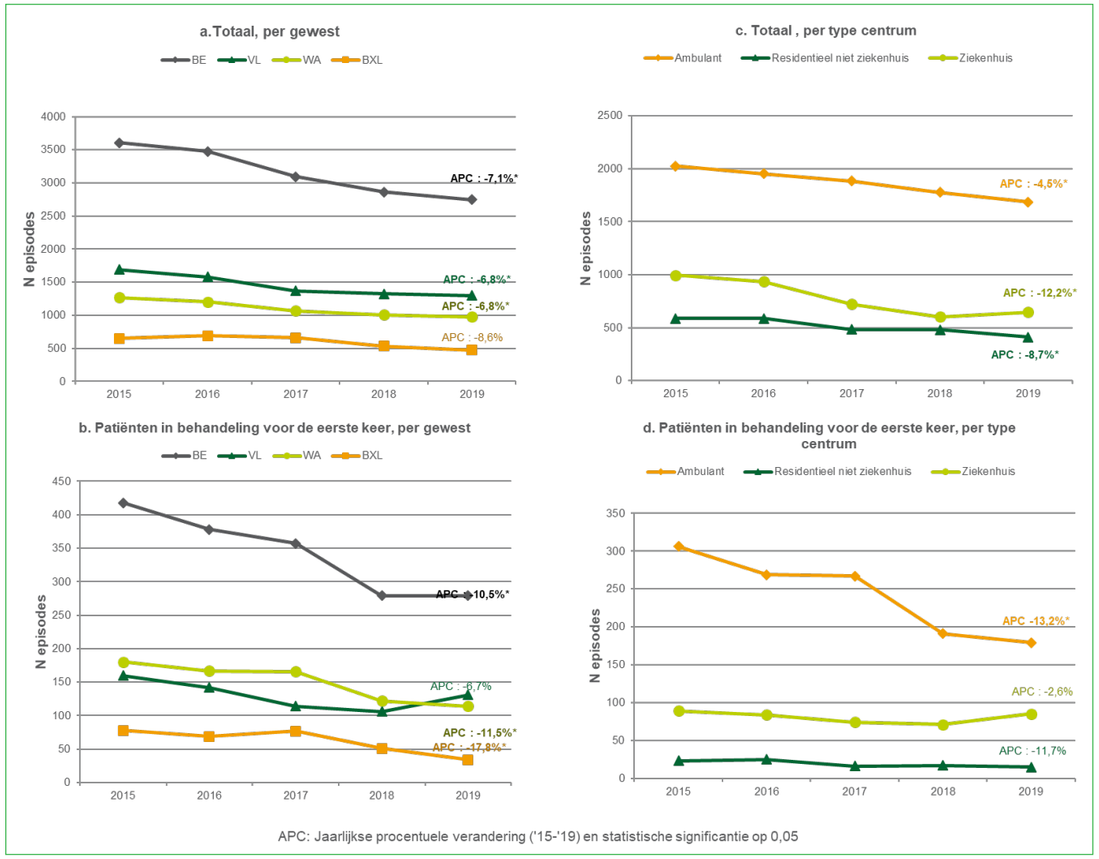

Tabel 4.4.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor opiaten België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel van alle episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode												
Alle episodes	2744	9.5	20.1	0.7	14.9	40.3	44.1	38.9	9.3	32.0	38.0	45.0
Anonieme episodes	841	10.5	18.0	1.1	16.3	39.2	43.4	39.0	9.9	32.0	38.0	46.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel van alle patiënten identificeerbaar**	**Aandeel vrouwen**	**Aandeel per leeftijdsgroepen <20**	**20-29**	**30-39**	**40+**	**Leeftijdskenmerken**				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren												
2015	1500	29.3	22.2	1.2	22.9	40.3	35.6	36.5	9.0	30	36	43
2016	1404	27.6	20.0	1.0	21.7	39.5	37.8	36.8	9.1	30	36	43
2017	1338	26.0	20.0	0.8	17.7	41.7	39.8	37.7	9.0	31	37	44
2018	1346	24.9	20.8	0.9	15.2	43.6	40.4	38.1	9.0	32	37	44
2019	1285	22.0	21.1	0.5	14.1	40.2	45.3	39.0	9.2	33	38	45
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	**-6,5%***	-0,6%	**-18,2%***	**-12,4%***	+0,9%	**+5,6%***	**+1,7%***	-	-	-	-
Per provincie/gewest												
TOTAL BELGIË	1485	20.5	21.4	0.4	13.5	40.3	45.8	39.1	9.2	33	38	45
TOTAAL VLAANDEREN	**682**	**14.2**	**23.3**	**0.4**	**15.2**	**47.9**	**36.4**	**37.6**	**8.6**	**32**	**37**	**42**
Antwerpen	43	8.0	27.9	0.0	11.6	44.2	44.2	39.9	9.2	33	37	47
Vlaams Brabant	87	11.4	18.3	1.2	24.1	44.6	30.1	35.4	8.3	29	35	40
West Vlaanderen	206	16.2	23.8	0.5	13.6	49.0	36.9	37.7	8.4	33	37	42
Oost Vlaanderen	256	24.1	23.4	0.4	16.8	50.8	32.0	37.0	8.3	32	37	41
Limburg	90	7.7	24.4	0.0	7.8	42.2	50.0	40.4	9.5	33	39	47
TOTAAL WALLONIË	**582**	**34.4**	**22.5**	**0.3**	**12.4**	**34.9**	**52.4**	**39.9**	**9.2**	**33**	**40**	**46**
Luik	276	40.3	23.2	0.7	9.8	38.0	51.5	40.0	9.1	34	40	46
Henegouwen	249	37.4	21.3	0.0	14.5	32.9	52.6	39.6	8.8	33	40	46
Luxemburg	4	16.7	75.0	0.0	25.0	0.0	75.0	42.5	15.3	32	48	54
Namen	50	17.4	18.0	0.0	16.0	32.0	52.0	40.2	11.2	31	41	47
Waals Brabant	3	10.3	66.7	0.0	0.0	0.0	100.0	47.0	6.0	41	47	53
TOTAAL BRUSSEL	**221**	**29.5**	**12.7**	**0.5**	**11.3**	**31.2**	**57.0**	**41.7**	**9.9**	**35**	**42**	**49**
Europees vergelijking												
Nederland (2015)	1262	11.5	18.2	0.4	10.1	24.9	64.5	43.0	-	-	-	-
Duitsland (2018)	6977	17.3	20.8	1.8	16.4	39.9	41.9	38.0	-	-	-	-
Luxemburg (2018)	158	51.6	24.2	0.0	7.0	35.0	58.0	42.0	-	-	-	-
Frankrijk (2018)	11935	21.0	22.8	1.0	18.0	41.2	39.8	38.0	-	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	55687	48.5	24.4	0.6	15.0	43.0	41.4	38.0	-	-	-	-
Per type eenheid												
Totaal Ambulant	**862**	**23.8**	**19.5**	**0.5**	**13.7**	**40.9**	**45.0**	**39.0**	**9.0**	**33**	**38**	**45**
Ambulante raadplegingen	679	32.9	19.6	0.4	13.1	38.3	48.2	39.5	9.1	33	39	46
Dagcentrum	162	15.3	17.5	0.0	16.8	51.6	31.7	37.2	8.2	32	36	42
Centrum geestelijke gezondheid	21	4.3	33.3	4.8	9.5	42.9	42.9	37.4	9.3	33	39	43

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Totaal Residentieel	**623**	**17.2**	**24.0**	**0.3**	**13.2**	**39.5**	**46.9**	**39.3**	**9.4**	**33**	**39**	**45**
Crisiscentrum	163	27.2	14.7	0.6	16.6	42.9	39.9	38.0	9.3	31	37	44
Therapeutische gemeenschap	30	21.1	23.3	0.0	20.0	40.0	40.0	36.5	6.8	31	37	41
Algemeen ziekenhuis	172	11.4	35.5	0.6	14.2	31.4	53.9	40.4	10.3	33	40	47
Psychiatrisch ziekenhuis	258	18.7	22.5	0.0	9.7	42.6	47.7	39.9	9.0	33	39	46
Per geslacht												
Man	1163	21.4	-	0.3	12.7	40.5	46.6	39.4	9.0	33	39	46
Vrouw	317	18.1	-	0.6	16.7	39.4	43.2	38.4	9.8	31	38	44
Per leeftijdscategorie												
<20	6	1.3	33.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	200	9.8	26.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	597	23.1	21.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	678	32.3	20.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau												
Geen of lager	419	26.1	16.3	0.7	20.1	38.0	41.2	37.8	9.3	31	37	44
Secundair	699	19.4	24.1	0.4	11.2	43.2	45.2	39.0	8.7	33	38	45
Hoger	103	18.6	29.4	0.0	3.9	37.3	58.8	42.6	8.9	36	41	47
Per behandelingsantecedenten												
Eerder behandeld	1289	27.9	20.3	0.2	12.7	41.8	45.4	39.1	8.8	33	38	45
Eerste behandeling	168	7.2	31.7	1.2	20.4	31.7	46.7	38.9	11.4	31	38	47
Per specifieke substantie												
Heroin	1213	20.7	18.8	0.5	14.5	43.7	41.3	38.4	8.8	32	37	44
Methadon (misbruik)	88	1.4	22.7	0.0	5.7	25.0	69.3	42.6	8.3	38	43	48
Buprenorfine (misbruik)	7	0.1	14.3	0.0	28.6	28.6	42.9	39.4	11.8	29	36	48
Fentanyl (illegaal/ misbruik)	8	0.2	37.5	0.0	12.5	62.5	25.0	37.3	10.7	33	37	40
Andere opiaten	77	1.2	41.3	0.0	6.7	21.3	72.0	44.0	10.3	38	44	51
Opiaat niet gespecificeerd	92	1.3	37.0	0.0	12.0	25.0	63.0	42.3	11.1	35	41	49

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.4.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor opiaten, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huis-vestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	2744	47.0	26.6	36.6	17.4	36.3
Anonieme episodes	841	48.5	31.5	42.5	18.4	39.7
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	1500	43.1	19.6	35.4	20.4	41.5
2016	1404	43.1	18.8	35.6	20.8	40.5
2017	1338	44.2	21.7	37.0	18.7	37.5
2018	1346	44.5	22.6	36.2	20.6	39.7
2019	1285	46.7	22.1	35.0	18.6	35.3
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	**+1,9%***	+4,3%	-0,0%	-1,9%	-3,4%
Per provincie/gewest						
TOTAAL BELGIË	**1485**	**45.4**	**21.3**	**34.1**	**18.8**	**34.2**
TOTAAL VLAANDEREN	**682**	**35.7**	**13.8**	**26.8**	**21.4**	**33.3**
Antwerpen	43	50.0	20.5	38.1	16.2	11.1
Vlaams Brabant	87	22.1	10.1	29.4	23.0	43.0
West Vlaanderen	206	33.3	12.8	22.6	23.1	33.1
Oost Vlaanderen	256	38.3	17.2	28.6	20.8	34.1
Limburg	90	39.0	5.2	23.3	18.4	20.0
TOTAAL WALLONIË	**582**	**55.0**	**28.1**	**42.8**	**17.0**	**35.7**
Luik	276	59.0	32.8	46.9	15.9	28.4
Henegouwen	249	48.6	22.2	37.8	19.1	47.3
Luxemburg	4	66.7	33.3	50.0	0.0	25.0
Namen	50	62.2	29.6	46.0	14.0	20.9
Waals Brabant	3	50.0	0.0	0.0	33.3	66.7
TOTAAL BRUSSEL	**221**	**49.7**	**26.8**	**33.2**	**14.1**	**32.4**
Europees vergelijking						
Nederland (2015)	1262	63.6	7.2	-	15.2	50.5
Duitsland (2018)	16177	40.6	28.4	-	15.1	16.6
Luxemburg (2018)	109	53.0	27.2	-	9.0	57.3
Frankrijk (2018)	12899	36.1	20.0	-	44.6	4.9
Verenigd Koninkrijk (2018)	57430	48.0	28.1	-	15.8	-
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**862**	**47.3**	**21.2**	**35.8**	**19.4**	**35.6**
Ambulante raadplegingen	679	50.1	22.5	38.3	17.9	40.4
Dagcentrum	162	38.3	18.3	27.3	24.1	18.2
Centrum geestelijke gezondheid	21	23.5	0.0	20.0	28.6	11.1

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**623**	**42.7**	**21.5**	**31.7**	**18.2**	**32.6**
Crisiscentrum	163	47.9	38.4	43.5	15.6	36.8
Therapeutische gemeenschap	30	0.0	25.0	60.7	3.3	63.0
Algemeen ziekenhuis	172	39.8	12.7	23.2	27.3	21.9
Psychiatrisch ziekenhuis	258	44.0	17.0	26.7	15.6	33.3
Per geslacht						
Man	1163	48.9	23.1	33.9	17.0	36.7
Vrouw	317	34.1	15.8	34.7	24.9	25.6
Per leeftijdscategorie						
<20	6	50.0	33.3	33.3	0.0	50.0
20-29	200	41.3	29.9	54.8	15.5	50.6
30-39	597	43.9	21.8	34.0	19.9	31.9
40+	678	48.2	18.5	28.3	19.0	31.3
Per scholingsniveau						
Geen of lager	419	42.7	26.2	44.9	13.7	-
Secundair	699	47.3	22.0	30.4	20.2	-
Hoger	103	38.8	12.1	23.0	28.9	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	1289	46.8	22.1	34.7	17.4	35.3
Eerste behandeling	168	37.3	13.0	29.5	26.4	27.6
Per specifieke substantie						
Heroin	1213	47.9	23.2	36.0	17.1	36.4
Methadon (misbruik)	88	45.8	29.2	34.1	19.5	29.7
Buprenorfine (misbruik)	7	66.7	33.3	33.3	0.0	42.9
Fentanyl (illegaal/ misbruik)	8	14.3	14.3	14.3	0.0	50.0
Andere opiaten	77	32.4	5.3	19.7	32.3	19.4
Opiaat niet gespecificeerd	92	27.6	5.6	22.7	34.2	20.8

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.4.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor opiaten, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Aandeel episodes van patiënten dat reeds een substitutiebehandeling heeft gevolgd	Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
						Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	%
Per type episode											
Alle episodes	2744	10.7	38.3	11.3	84.5	69.3	23.6	7.2	61.4	15.0	23.6
Anonieme episodes	841	14.1	37.3	11.0	85.8	66.3	26.3	7.4	80.7	9.2	10.1
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Aandeel episodes van patiënten dat reeds een substitutiebehandeling heeft gevolgd**	**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
						Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren											
2015	1500	13.7	35.9	11.1	84.5	70.7	20.2	9.1	64.9	14.9	20.1
2016	1404	14.6	34.4	10.5	83.5	72.6	19.3	8.1	64.2	15.7	20.1
2017	1338	12.5	36.4	11.2	81.4	71.3	20.9	7.8	67.9	13.9	18.2
2018	1346	11.3	37.4	11.4	85.4	71.6	19.9	8.6	69.2	15.1	15.7
2019	1285	11.1	38.1	11.5	83.2	72.6	20.4	7.0	66.1	13.9	20.0
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	**-6,7%***	+2,0%	-	-0,1%	+0,4%	+0,5%	-4,5%	+1,1%	-1,8%	-2,6%
Per provincie/gewest											
TOTAL BELGIË	1485	11.5	38.9	11.4	83.5	72.5	20.2	7.3	58.0	13.0	29.0
TOTAAL VLAANDEREN	682	12.9	39.2	11.4	72.4	66.0	22.2	11.9	58.9	11.7	29.3
Antwerpen	43	9.5	42.0	9.6	92.9	15.0	67.5	17.5	4.7	74.4	20.9
Vlaams Brabant	87	16.1	36.9	11.7	80.4	58.1	26.7	15.1	64.4	18.4	17.2
West Vlaanderen	206	12.4	39.7	12.0	52.9	68.4	21.4	10.2	74.3	9.7	16.0
Oost Vlaanderen	256	11.0	38.1	10.9	92.4	75.8	13.1	11.1	53.1	1.6	45.3
Limburg	90	17.9	41.3	12.3	37.5	63.2	25.0	11.8	61.1	8.9	30.0
TOTAAL WALLONIË	582	11.2	39.8	11.4	94.3	78.3	17.9	3.8	47.6	15.5	36.9
Luik	276	12.0	38.2	10.9	94.6	85.1	14.2	0.7	35.5	19.9	44.6
Henegouwen	249	10.1	39.2	9.8	94.9	74.8	19.1	6.1	62.7	14.1	23.3
Luxemburg	4	25.0	54.0	0.0	100.0	100.0	0.0	0.0	-	-	-
Namen	50	12.0	49.0	16.5	89.7	59.2	30.6	10.2	46.0	0.0	54.0
Waals Brabant	3	0.0	0.0	0.0	100.0	33.3	66.7	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	221	8.2	34.5	11.3	92.7	76.9	20.2	2.9	82.8	10.4	6.8
Europees vergelijking											
Nederland (2015)	-	-	41.0	-	-	5.4	89.7	4.9	-	-	-
Duitsland (2018)	-	-	35.0	-	-	57.4	34.1	8.5	-	-	-
Luxemburg (2018)	-	-	36.0	-	-	82.7	14.5	2.7	-	-	-
Frankrijk (2018)	-	-	36.0	-	-	63.8	29.6	6.6	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	-	-	36.0	-	-	62.3	19.4	18.3	-	-	-
Per type eenheid											
Totaal Ambulant	862	11.1	37.3	10.4	82.5	76.1	15.4	8.6	-	-	-
Ambulante raadplegingen	679	11.1	36.6	10.3	88.7	79.9	14.2	5.8	-	-	-
Dagcentrum	162	7.8	40.5	10.9	57.3	63.5	18.9	17.6	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	21	35.0	38.4	11.7	87.5	0.0	42.9	57.1	-	-	-
Totaal Residentieel	623	12.2	41.1	12.3	85.0	67.8	26.5	5.7	-	-	-
Crisiscentrum	163	6.9	33.3	12.2	81.0	65.4	30.8	3.8	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	30	10.0	38.3	8.6	78.3	40.0	20.0	40.0	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	172	23.5	41.3	12.4	82.1	62.1	36.7	1.2	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	258	8.1	45.1	11.4	89.7	76.3	17.9	5.8	-	-	-
Per geslacht											
Man	1163	10.0	38.8	10.8	83.4	72.8	19.5	7.7	59.5	13.9	26.6
Vrouw	317	16.9	39.3	12.8	83.9	71.7	22.5	5.9	53.0	9.8	37.2
Per leeftijdscategorie											
<20	6	50.0	-	-	100.0	50.0	33.3	16.7	66.7	16.7	16.7
20-29	200	17.3	-	-	78.0	66.0	27.8	6.3	59.0	16.5	24.5
30-39	597	9.0	-	-	81.4	74.5	15.9	9.5	59.0	13.7	27.3
40+	678	11.8	-	-	87.7	72.7	21.7	5.6	57.1	11.4	31.6
Per scholingsniveau											
Geen of lager	419	9.7	36.6	11.6	88.9	74.5	15.2	10.3	56.6	15.8	27.7
Secundair	699	11.9	38.5	11.2	83.9	76.6	17.9	5.4	52.1	12.3	35.6
Hoger	103	22.8	43.3	9.7	87.2	75.5	21.4	3.1	60.2	7.8	32.0
Per behandelingsantecedenten											
Eerder behandeld	1289	-	-	-	-	73.5	19.1	7.4	58.0	13.6	28.5
Eerste behandeling	168	-	-	-	-	65.2	26.7	8.1	55.4	8.3	36.3
Per specifieke substantie											
Heroin	1213	8.7	36.1	10.2	-	73.5	18.3	8.2	61.1	15.0	23.9
Methadon (misbruik)	88	3.5	56.7	11.9	-	76.5	18.8	4.7	62.5	8.0	29.5
Buprenorfine (misbruik)	7	14.3	58.0	0.0	-	85.7	14.3	0.0	57.1	0.0	42.9
Fentanyl (illegaal/ misbruik)	8	25.0	48.0	15.6	-	87.5	12.5	0.0	50.0	0.0	50.0
Andere opiaten	77	41.1	40.7	9.0	-	64.2	34.3	1.5	44.2	0.0	55.8
Opiaat niet gespecificeerd	92	31.1	44.4	13.4	-	59.6	36.0	4.5	26.1	4.3	69.6

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4. RESULTATEN EN ANALYSE
4.4 BEHANDELINGEN VOOR OPIATEN

Tabel 4.4.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor opiaten, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel episodes van patiënten dat deze substantie injecteert	Aandeel episodes van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel episodes van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis	Alcohol	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per type episode																
Alle episodes	2744	2.3	1.6	36.0	34.2	8.5	15.2	27.0	20.6	5.0	2.8	23.0	8.3	14.8	46.0	44.9
Anonieme episodes	841	2.3	1.6	38.9	32.9	6.4	13.2	24.0	18.2	4.8	2.9	24.6	9.8	13.5	43.2	45.8
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties**		**Consommation d'autres substances**						**Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week**		**Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie**		**Aandeel patiënten dat deze substantie injecteert**	**Aandeel patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd**	**Aandeel injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld**
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Cocaïne	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis	Alcohol	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren																
2015	1500	2.1	1.3	39.5	29.0	6.9	13.5	25.5	19.1	5.0	2.8	22.3	7.3	12.6	40.8	43.3
2016	1404	2.1	1.4	41.4	28.6	6.6	12.5	24.6	19.1	5.0	2.8	22.8	7.8	11.5	39.8	42.3
2017	1338	2.1	1.3	40.2	31.5	6.9	11.0	26.1	18.3	4.9	2.8	22.5	7.4	13.4	41.7	38.8
2018	1346	2.2	1.2	38.5	33.1	7.6	11.3	25.5	19.3	4.9	2.8	23.3	8.0	12.9	42.0	41.0
2019	1285	2.2	1.4	41.4	33.0	7.6	11.4	24.8	18.4	5.0	2.8	22.5	7.6	13.2	42.7	42.0
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-	-	+0,2%	**+4,1%***	+3,4%	-4,4%	-0,2%	-0,7%	-0,2%	-	+0,4%	-	+2,2%	+1,5%	-0,9%
Per provincie/gewest																
TOTAAL BELGIË	**1485**	**2.2**	**1.55**	**40.0**	**33.1**	**7.7**	**13.3**	**26.5**	**19.2**	**5.0**	**2.8**	**22.6**	**7.6**	**12.8**	**42.6**	**41.6**
TOTAAL VLAANDEREN	**682**	**2.2**	**1.58**	**41.8**	**27.3**	**12.9**	**15.8**	**27.6**	**18.2**	**5.1**	**2.7**	**21.7**	**7.4**	**16.7**	**51.1**	**42.0**
Antwerpen	43	3.0	2.6	16.3	41.9	20.9	32.6	34.9	20.9	6.0	1.9	26.6	8.4	32.5	71.9	33.3
Vlaams Brabant	87	2.5	1.6	27.6	29.9	18.4	20.7	36.8	24.1	5.2	2.7	22.0	7.4	7.1	50.0	51.7
West Vlaanderen	206	2.1	1.4	41.8	25.7	13.1	10.7	29.6	19.9	4.7	2.9	21.4	6.5	9.6	44.9	30.0
Oost Vlaanderen	256	2.3	1.5	39.8	30.5	12.9	18.0	27.3	15.6	5.1	2.7	21.9	7.4	23.1	55.3	42.1
Limburg	90	1.6	1.4	73.3	12.2	3.3	8.9	11.1	14.4	5.5	2.6	20.2	8.1	15.6	43.4	41.4
TOTAAL WALLONIË	**582**	**2.4**	**1.6**	**35.9**	**41.8**	**3.8**	**10.8**	**29.9**	**21.1**	**5.3**	**2.7**	**23.1**	**7.8**	**9.8**	**37.4**	**40.0**
Luik	276	2.3	1.3	33.3	42.4	2.2	9.4	29.4	22.1	6.0	2.1	23.2	7.5	9.6	41.5	35.6
Henegouwen	249	2.5	1.8	33.3	46.2	4.8	12.1	32.5	19.7	4.5	3.0	23.1	8.1	9.6	32.8	40.3
Luxemburg	4	1.3	0.5	75.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	5.5	3.0	28.8	14.6	0.0	50.0	0.0
Namen	50	2.1	2.0	60.0	20.0	6.0	12.0	18.0	24.0	5.2	2.8	22.6	7.2	10.6	34.7	71.4
Waals Brabant	3	4.7	5.5	33.3	33.3	33.3	33.3	66.7	33.3	5.5	2.6	18.3	3.5	33.3	66.7	50.0
TOTAAL BRUSSEL	**221**	**1.9**	**1.2**	**45.3**	**28.1**	**2.3**	**12.2**	**14.5**	**17.2**	**4.0**	**3.2**	**24.1**	**7.8**	**8.9**	**31.1**	**48.4**
Europees vergelijking																
Nederland (2015)	1262	-	-	-	-	-	-	-	-	6.2	-	24.0	-	6.1	-	-
Duitsland (2018)	16177	-	-	-	-	-	-	-	-	4.3	-	24.0	-	22.9	-	-
Luxemburg (2018)	109	-	-	-	-	-	-	-	-	5.1	-	16.0	-	46.0	-	-
Frankrijk (2018)	12899	-	-	-	-	-	-	-	-	5.5	-	24.0	-	17.6	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	57430	-	-	-	-	-	-	-	-	5.2	-	23.0	-	30.9	-	-
Per type eenheid																
Totaal Ambulant	**862**	**2.0**	**1.4**	**48.5**	**28.4**	**6.8**	**8.0**	**22.4**	**14.6**	**4.6**	**3.0**	**4.6**	**3.0**	**12.3**	**42.8**	**44.7**
Ambulante raadplegingen	679	2.0	1.4	49.2	28.6	5.0	8.1	19.4	14.9	4.8	2.9	4.8	2.9	12.5	42.7	44.7
Dagcentrum	162	2.2	1.3	41.4	31.5	15.4	8.0	36.4	14.2	3.9	3.1	3.9	3.1	11.6	41.6	57.1
Centrum geestelijke gezondheid	21	1.2	0.5	81.0	0.0	0.0	4.8	9.5	9.5	4.1	3.3	4.1	3.3	0.0	52.6	16.7
Totaal Residentieel	**623**	**2.6**	**1.7**	**28.3**	**39.5**	**9.0**	**20.7**	**32.3**	**25.5**	**5.6**	**2.4**	**5.6**	**2.4**	**13.4**	**42.3**	**37.6**
Crisiscentrum	163	2.6	1.2	18.4	52.8	9.2	14.7	33.1	25.8	5.9	2.1	5.9	2.1	21.9	51.5	37.8
Therapeutische gemeenschap	30	3.5	2.1	10.0	70.0	16.7	30.0	56.7	26.7	1.6	2.6	1.6	2.6	13.8	58.6	40.0
Algemeen ziekenhuis	172	2.2	1.5	39.5	25.0	6.4	19.8	19.8	23.8	6.2	1.8	6.2	1.8	12.1	27.3	50.0
Psychiatrisch ziekenhuis	258	2.7	2.0	29.1	37.2	9.7	24.0	37.2	26.4	5.5	2.4	5.5	2.4	8.8	43.8	34.0
Per geslacht																
Man	1163	2.3	1.6	39.3	34.5	7.7	13.2	27.0	20.4	5.0	2.8	5.0	2.8	13.6	44.0	41.9
Vrouw	317	2.1	1.4	42.6	28.4	7.9	13.9	24.6	14.5	5.2	2.7	5.2	2.7	9.8	37.5	39.5
Per leeftijdscategorie																
<20	6	2.3	1.5	33.3	33.3	16.7	16.7	50.0	0.0	5.6	3.1	-	-	20.0	20.0	0.0
20-29	200	2.4	1.7	36.0	37.0	11.5	12.0	36.5	10.5	5.3	2.7	-	-	16.0	41.9	47.8
30-39	597	2.4	1.7	36.4	36.5	9.6	15.1	28.1	21.8	4.9	2.8	-	-	13.2	44.9	33.5
40+	678	2.1	1.4	44.5	28.9	5.0	12.1	21.8	19.3	5.1	2.8	-	-	11.3	40.9	47.3
Per scholingsniveau																
Geen of lager	419	2.6	1.7	31.0	40.6	10.3	17.7	37.0	21.7	4.7	3.0	4.7	3.0	14.4	46.0	44.1
Secundair	699	2.2	1.5	38.6	33.3	7.7	13.2	25.9	19.6	5.2	2.7	5.2	2.7	10.7	39.5	38.3
Hoger	103	1.9	1.8	51.5	23.3	1.9	7.8	14.6	17.5	5.1	2.7	5.1	2.7	6.6	38.3	40.0
Per behandelingsantecedenten																
Eerder behandeld	1289	2.3	1.6	37.2	35.1	8.2	14.3	28.1	20.7	5.0	2.8	5.0	2.8	13.4	46.8	42.0
Eerste behandeling	168	1.6	0.9	59.5	19.1	3.0	7.1	14.9	8.9	5.5	2.5	5.5	2.5	7.0	13.1	28.6
Per specifieke substantie																
Heroin	1213	2.3	1.6	36.8	37.8	8.8	12.5	28.9	19.8	4.8	2.9	4.8	2.9	14.9	46.0	40.3
Methadon (misbruik)	88	2.2	1.3	37.5	19.3	4.6	17.1	28.4	18.2	6.6	1.4	6.6	1.4	6.0	49.3	48.3
Buprenorfine (misbruik)	7	1.3	0.5	71.4	0.0	0.0	28.6	0.0	0.0	7.0	0.0	7.0	0.0	0.0	42.9	0.0
Fentanyl (illegaal/ misbruik)	8	3.4	2.8	0.0	25.0	12.5	25.0	37.5	50.0	5.1	2.6	5.1	2.6	0.0	33.3	50.0
Andere opiaten	77	1.5	1.1	71.4	2.6	1.3	15.6	6.5	13.0	6.0	2.4	6.0	2.4	0.0	14.5	57.1
Opiaat niet gespecificeerd	92	1.6	1.0	59.8	12.0	2.2	16.3	12.0	16.3	5.8	2.3	5.8	2.3	2.4	13.5	71.4

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4. RESULTATEN EN ANALYSE

4.5 BEHANDELINGEN VOOR COCAÏNE

Het aandeel van de behandeling met cocaïne (in poedervorm of crack) als voornaamste substantie neemt significant toe, voor zowel alle behandelingsepisodes (+11,7% per jaar) als behandelingen van patiënten die voor de eerste keer in behandeling gaan (+11,6% per jaar) (figuur 4.5.1 a & b). Dit is het geval in alle gewesten, met een grotere stijging in Wallonië (+21,7% per jaar) dan in Vlaanderen (+8% per jaar) en Brussel (+13,8% per jaar). De toename is significant en vrij vergelijkbaar in de 3 types centra (figuur 4.1.5.c & d). Opmerkelijk: de toename is hoger voor crack dan voor cocaïne in poedervorm (figuren 4.1.6 en 4.1.7).

Het percentage vrouwen in behandeling is 22% en dit blijft stabiel in de periode 2015-2019. In Wallonië is dit aandeel hoger (27%) dan in de andere gewesten (21% in Vlaanderen en 18% in Brussel).

De gemiddelde leeftijd van mensen die in behandeling gaan voor cocaïne is sinds 2015 met 2 jaar gestegen. Deze toename is significant. Binnen de verschillende leeftijdscategorieën, is alleen de stijging in de leeftijdscategorie van 40 jaar en ouder significant. Patiënten zijn bij aanvang van behandeling gemiddeld bijna 6 jaar ouder in Brussel (38 jaar) dan in Vlaanderen (32 jaar). In Wallonië is de gemiddelde leeftijd 36 jaar.

Sociale indicatoren vertonen weinig variatie in de tijd voor patiënten in behandeling voor cocaïne.

Het percentage patiënten dat voor het eerst een behandeling start blijft stabiel en ongeveer 35%, maar de gemiddelde leeftijd neemt significant toe. Patiënten komen voor het eerst in behandeling op gemiddeld 32-jarige leeftijd, wat 2 jaar ouder is dan in 2015 en we dus kunnen stellen dat patiënten later hun weg naar behandeling vinden. Patiënten in de Vlaamse centra komen voor het eerst in behandeling op gemiddeld 31-jarige leeftijd, terwijl ze in Wallonië en Brussel 34 jaar oud zijn.

Het aandeel patiënten dat cocaïne als enige problematische substantie rapporteert neemt toe (vooral in 2019). Deze toename is niet significant over de periode 2015-2019. Opiaten en hypnotica als secundaire problematische substanties nemen significant af bij patiënten in behandeling voor cocaïne. Gecombineerd problematisch gebruik met opiaten komt vaker voor in Wallonië (18%) en Brussel (16%) dan in Vlaanderen (4,5%).

Het verbaast niet dat er grote verschillen zijn tussen patiënten die cocaïne in poedervorm gebruiken en patiënten met crack als voornaamste substantie. Mensen die in behandeling zijn voor crack zijn gemiddeld 2 jaar ouder dan mensen die in behandeling zijn voor poedercocaïne. Hun sociale situatie blijkt veel slechter, met een groter aandeel aan huisvestingsproblemen of een laag inkomen onder deze groep patiënten. Mensen in behandeling voor crack hebben bijna drie keer meer kans om ook opiaten te gebruiken dan mensen in behandeling voor poedercocaïne. Deze patiënten zijn ook vaker te vinden in residentiële zorg buiten de ziekenhuizen en minder vaak in het ziekenhuis in vergelijking met patiënten in behandeling voor poedercocaïne.

Figuur 4.5.1. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes voor cocaïne in België

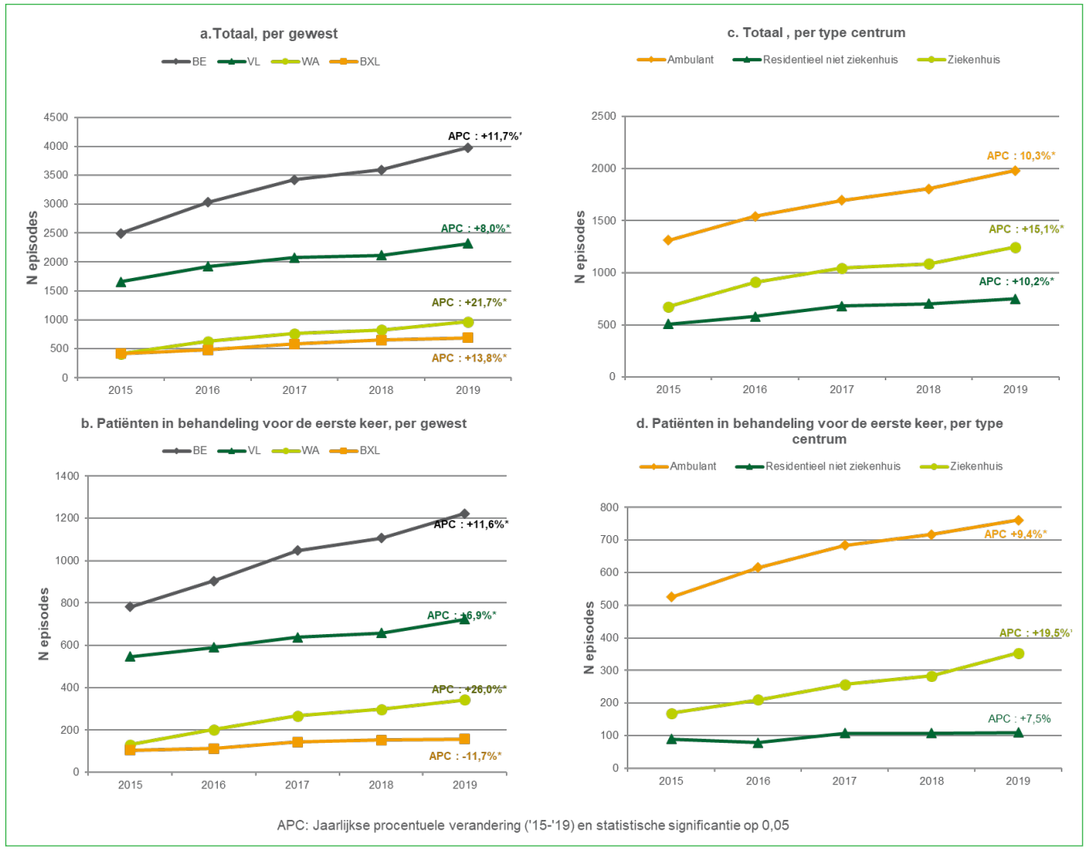

Tabel 4.5.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel van alle episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode												
Alle episodes	3976	13.8	20.7	2.1	30.2	42.5	25.2	34.1	8.4	28.0	34.0	40.0
Anonieme episodes	1209	15.1	17.5	2.5	31.0	41.2	25.3	33.9	8.4	28.0	33.0	40.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel van alle patiënten identificeerbaar**	**Aandeel vrouwen**	**Aandeel per leeftijdsgroepen <20**	**20-29**	**30-39**	**40+**	**Leeftijdskenmerken**				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren												
2015	958	18.7	20.3	4.5	36.0	39.1	20.4	32.4	8.7	26	32	38
2016	1044	20.6	18.7	2.0	32.9	41.7	23.4	33.4	8.4	27	32	39
2017	1311	25.4	20.3	1.8	35.0	41.4	21.9	33.3	8.4	27	33	38
2018	1443	26.7	19.9	1.2	33.3	41.2	24.4	33.8	8.3	27	33	39
2019	1678	28.8	21.3	2.0	30.2	41.7	26.2	34.4	8.4	28	34	40
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	**+11,8%***	+1,7%	-19,8%	-3,3%	+1,1%	**+5,6%***	**+1,3%***	-	-	-	-
Per provincie/gewest												
TOTAAL BELGIË	2069	28.5	22.2	2.1	31.0	41.3	25.7	34.2	8.5	28	34	40
TOTAAL VLAANDEREN	**1231**	**25.6**	**20.9**	**2.8**	**37.1**	**41.2**	**18.9**	**32.5**	**7.9**	**27**	**32**	**38**
Antwerpen	152	28.1	19.7	0.7	30.5	48.3	20.5	33.5	6.9	28	32	38
Vlaams Brabant	231	30.3	15.7	1.8	38.0	41.6	18.6	32.7	8.2	27	32	37
West Vlaanderen	290	22.9	25.2	6.2	42.4	37.6	13.8	30.9	7.8	25	30	36
Oost Vlaanderen	279	26.3	23.7	2.5	36.9	44.1	16.5	32.2	7.8	26	32	37
Limburg	279	23.8	18.3	1.4	34.8	38.0	25.8	33.9	8.0	27	33	40
TOTAAL WALLONIË	**553**	**32.7**	**27.1**	**1.1**	**25.1**	**39.4**	**34.4**	**36.1**	**8.9**	**29**	**36**	**42**
Luik	200	29.2	30.5	0.5	24.0	36.0	39.5	36.9	9.1	30	36	43
Henegouwen	239	35.9	22.2	1.7	22.6	40.6	35.2	36.3	8.9	30	36	43
Luxemburg	2	8.3	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	47.5	6.4	43	48	52
Namen	99	34.4	31.3	1.0	33.3	42.4	23.2	33.9	8.0	27	34	39
Waals Brabant	13	44.8	38.5	0.0	30.8	53.9	15.4	34.7	9.1	28	34	38
TOTAAL BRUSSEL	**285**	**38.1**	**18.3**	**1.1**	**15.8**	**44.9**	**38.3**	**37.9**	**8.5**	**32**	**37**	**44**
Europees vergelijking												
Nederland (2015)	2675	24.3	14.0	1.5	29.9	36.9	31.7	35.0	-	-	-	-
Duitsland (2018)	2598	6.4	10.5	4.2	32.9	38.6	24.3	33.0	-	-	-	-
Luxemburg (2018)	63	20.6	28.6	1.2	15.9	39.7	41.3	38.0	-	-	-	-
Frankrijk (2018)	5182	9.1	22.3	2.2	26.5	40.8	30.4	35.0	-	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	21750	18.9	18.6	3.8	34.9	40.4	20.9	33.0	-	-	-	-
Per type eenheid												
Totaal Ambulant	**932**	**25.8**	**18.5**	**2.9**	**29.8**	**41.9**	**25.4**	**34.2**	**8.6**	**28**	**33**	**40**
Ambulante raadplegingen	480	23.2	17.3	2.1	30.6	38.1	29.2	34.8	8.9	28	34	41
Dagcentrum	386	36.5	20.2	3.6	29.3	45.6	21.5	33.7	8.3	28	33	38
Centrum geestelijke gezondheid	66	13.4	16.7	4.6	27.3	47.0	21.2	32.7	7.9	28	32	39

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen <20	20-29	30-39	40+	Leeftijdskenmerken				
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Totaal Residentieel	**1137**	**31.3**	**25.3**	**1.4**	**31.9**	**40.8**	**25.9**	**34.3**	**8.4**	**28**	**34**	**40**
Crisiscentrum	259	43.2	21.2	1.2	31.8	45.7	21.3	33.8	7.7	28	33	39
Therapeutische gemeenschap	70	49.3	20.0	0.0	22.9	55.7	21.4	34.9	6.8	30	34	39
Algemeen ziekenhuis	438	29.0	29.4	2.1	37.9	36.0	24.1	33.5	9.0	26	33	39
Psychiatrisch ziekenhuis	370	26.8	24.3	1.1	26.8	40.0	32.2	35.4	8.5	29	35	41
Per geslacht												
Man	1598	29.4	-	1.7	30.8	41.5	26.0	34.3	8.4	28	34	40
Vrouw	456	26.0	-	3.5	31.4	40.4	24.6	33.8	8.8	27	33	39
Per leeftijdscategorie												
<20	43	9.1	37.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	637	31.1	22.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	849	32.8	21.7	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	529	25.2	21.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau												
Geen of lager	391	24.3	22.4	3.6	30.7	36.3	29.4	34.7	9.7	28	34	42
Secundair	1091	30.3	21.7	2.4	33.2	40.4	23.9	33.6	8.2	27	33	39
Hoger	187	33.8	30.1	0.0	22.7	45.4	31.9	36.4	8.7	30	36	42
Per behandelingsantecedenten												
Eerder behandeld	1265	27.4	21.9	1.3	26.5	42.6	29.6	35.3	8.4	29	35	41
Eerste behandeling	703	34.1	22.8	3.7	39.6	38.4	18.3	32.1	8.4	26	31	38
Per specifieke substantie												
Cocaïne in poeder	866	11.3	22.0	2.2	32.9	40.1	24.9	33.8	8.7	27	33	39
Crack	415	6.3	24.2	1.3	22.3	45.4	31.1	36.0	8.3	30	36	41
Andere cocaïne	11	0.1	36.4	18.2	18.2	36.4	27.3	32.5	10.2	22	32	40
Cocaïne niet gespecificeerd	777	11.1	20.0	2.6	38.6	38.1	20.7	32.8	8.1	27	32	38

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.5.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	3976	36.1	16.1	22.1	23.9	25.5
Anonieme episodes	1209	34.0	16.5	26.1	24.3	29.1
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	958	34.0	10.9	20.9	22.3	28.6
2016	1044	35.8	12.6	20.5	27.0	26.6
2017	1311	32.6	13.4	22.7	26.5	23.7
2018	1443	35.5	13.8	22.4	25.0	26.1
2019	1678	38.0	13.1	19.0	25.6	22.6
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	+2,2%	+4,7%	-1,0%	+2,1%	-4,7%
Per provincie/gewest						
TOTAAL BELGIË	**2069**	**37.0**	**12.9**	**19.7**	**25.1**	**23.4**
TOTAAL VLAANDEREN	**1231**	**31.4**	**7.2**	**14.0**	**25.4**	**18.6**
Antwerpen	152	39.3	8.5	21.1	26.2	21.7
Vlaams Brabant	231	30.9	5.4	12.0	28.2	16.6
West Vlaanderen	290	30.8	8.2	14.2	28.3	18.4
Oost Vlaanderen	279	32.2	10.5	12.0	23.8	21.6
Limburg	279	28.5	3.4	13.9	17.2	14.4
TOTAAL WALLONIË	**553**	**44.9**	**14.7**	**25.8**	**26.0**	**30.6**
Luik	200	52.1	18.4	27.8	21.6	30.0
Henegouwen	239	40.6	13.2	26.7	26.9	37.1
Luxemburg	2	50.0	50.0	50.0	50.0	0.0
Namen	99	43.9	8.2	21.4	31.3	17.2
Waals Brabant	13	8.3	25.0	8.3	30.8	30.8
TOTAAL BRUSSEL	**285**	**46.0**	**35.2**	**32.2**	**18.1**	**25.7**
Europees vergelijking						
Nederland (2015)	2675	50.6	3.8	-	18.7	40.3
Duitsland (2018)	2568	31.9	20.7	-	21.2	13.8
Luxemburg (2018)	39	60.7	36.2	-	6.4	60.3
Frankrijk (2018)	3988	37.9	19.4	-	42.6	3.8
Verenigd Koninkrijk (2018)	20290	35.5	17.3	-	25.7	
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**932**	**34.2**	**10.0**	**15.7**	**29.5**	**19.1**
Ambulante raadplegingen	480	34.1	7.2	16.0	25.6	27.6
Dagcentrum	386	35.9	14.2	15.1	34.6	12.9
Centrum geestelijke gezondheid	66	24.1	5.4	17.2	20.3	9.4

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**1137**	**39.4**	**15.3**	**22.9**	**22.3**	**26.2**
Crisiscentrum	259	38.0	26.3	37.1	16.8	20.6
Therapeutische gemeenschap	70	33.3	30.8	40.6	5.8	44.8
Algemeen ziekenhuis	438	38.3	10.7	14.3	30.5	24.3
Psychiatrisch ziekenhuis	370	42.2	12.2	19.7	19.0	28.0
Per geslacht						
Man	1598	36.9	13.7	18.5	23.1	23.5
Vrouw	456	38.3	9.6	24.3	31.0	23.1
Per leeftijdscategorie						
<20	43	15.0	10.0	63.4	5.0	35.0
20-29	637	24.6	9.5	22.3	14.3	22.8
30-39	849	37.5	15.0	16.4	33.5	21.2
40+	529	54.0	13.6	18.4	26.5	26.3
Per scholingsniveau						
Geen of lager	391	45.9	20.9	31.8	18.1	-
Secundair	1091	35.8	13.6	17.6	26.2	-
Hoger	187	35.8	6.6	12.6	26.7	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	1265	41.5	15.0	19.7	21.8	24.5
Eerste behandeling	703	29.7	6.8	18.5	30.8	22.5
Per specifieke substantie						
Cocaïne in poeder	866	35.8	11.0	18.4	25.3	24.3
Crack	415	42.1	26.3	28.8	20.1	25.1
Andere cocaïne	11	33.3	0.0	27.3	0.0	18.2
Cocaïne niet gespecificeerd	777	35.8	8.2	16.1	27.5	21.3

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.5.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per type episode										
Alle episodes	3976	32.7	32.1	8.0	62.8	28.1	9.1	49.8	18.9	31.3
Anonieme episodes	1209	44.7	32.0	7.5	61.6	26.5	11.9	70.8	15.2	14.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren										
2015	958	37.5	29.9	8.3	61.7	28.5	9.8	54.8	19.8	25.4
2016	1044	35.3	31.3	8.2	63.4	25.2	11.5	54.1	19.5	26.3
2017	1311	35.9	31.4	8.1	59.5	30.5	10.1	51.3	20.7	28.1
2018	1443	35.0	31.7	7.8	63.2	26.2	10.7	53.8	20.1	26.1
2019	1678	35.9	32.2	8.0	62.2	28.1	9.7	53.6	17.4	29.0
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-1,0%	**+1,6%***	-	+0,1%	+0,1%	-0,9%	-0,5%	-2,3%	+2,6%
Per provincie/gewest										
TOTAAL BELGIË	2069	35.7	32.1	8.4	63.9	26.8	9.4	45.0	15.9	39.1
TOTAAL VLAANDEREN	**1231**	**36.0**	**30.7**	**8.0**	**57.7**	**29.9**	**12.5**	**50.0**	**14.6**	**35.4**
Antwerpen	152	23.5	31.0	6.6	29.7	56.6	13.8	17.1	53.3	29.6
Vlaams Brabant	231	35.6	31.0	7.6	64.6	25.7	9.7	66.2	14.3	19.5
West Vlaanderen	290	39.2	29.2	8.3	64.8	26.1	9.2	51.7	7.6	40.7
Oost Vlaanderen	279	31.0	30.2	8.5	63.4	18.8	17.8	36.9	2.2	60.9
Limburg	279	45.3	32.3	7.9	53.1	34.9	12.0	65.6	13.6	20.8
TOTAAL WALLONIË	**553**	**38.1**	**34.1**	**8.8**	**68.5**	**25.9**	**5.7**	**23.3**	**15.2**	**61.5**
Luik	200	30.8	34.2	9.7	69.9	29.2	1.0	6.0	16.0	78.0
Henegouwen	239	42.6	34.6	8.5	69.1	21.6	9.3	29.3	21.8	49.0
Luxemburg	2	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Namen	99	45.5	32.8	7.8	62.6	30.3	7.1	47.5	0.0	52.5
Waals Brabant	13	15.4	37.0	15.6	76.9	23.1	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**285**	**28.8**	**34.2**	**7.5**	**80.7**	**15.4**	**3.9**	**66.0**	**22.8**	**11.2**
Europees vergelijking										
Nederland (2015)	-	-	33.0	-	5.3	89.3	5.4	-	-	-
Duitsland (2018)	-	-	23.0	-	73.1	12.5	14.4	-	-	-
Luxemburg (2018)	-	-	33.0	-	75.0	25.0	0.0	-	-	-
Frankrijk (2018)	-	-	33.0	-	64.6	24.7	10.7	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	-	-	31.0	-	67.7	17.8	14.5	-	-	-
Per type eenheid										
Totaal Ambulant	**932**	**43.6**	**32.1**	**8.0**	**60.7**	**25.3**	**14.0**	**-**	**-**	**-**
Ambulante raadplegingen	480	52.5	32.9	8.3	51.9	31.2	16.9	-	-	-
Dagcentrum	386	32.8	31.0	7.4	75.1	17.1	7.9	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	66	41.3	30.2	7.5	0.0	43.5	56.5	-	-	-

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**1137**	**29.6**	**32.0**	**8.7**	**66.3**	**27.8**	**5.9**	**-**	**-**	**-**
Crisiscentrum	259	21.3	30.5	7.4	56.6	40.3	3.1	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	70	24.3	35.1	8.5	54.3	25.7	20.0	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	438	34.0	30.6	8.2	71.4	26.1	2.5	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	370	31.0	34.0	9.6	69.5	21.5	9.0	-	-	-
Per geslacht										
Man	1598	35.5	32.4	8.3	63.5	26.9	9.6	47.3	16.3	36.4
Vrouw	456	36.6	31.1	8.6	64.9	26.1	9.0	37.5	15.1	47.4
Per leeftijdscategorie										
<20	43	61.9	-	-	70.0	27.5	2.5	62.8	7.0	30.2
20-29	637	45.4	-	-	62.1	27.4	10.6	43.6	15.4	41.0
30-39	849	33.4	-	-	64.2	26.8	9.0	45.9	18.5	35.6
40+	529	25.6	-	-	64.8	25.8	9.4	44.8	13.2	42.0
Per scholingsniveau										
Geen of lager	391	33.1	32.5	9.8	61.6	23.0	15.4	32.0	17.9	50.1
Secundair	1091	34.8	31.3	8.1	69.7	22.5	7.8	39.4	16.3	44.3
Hoger	187	40.8	34.7	8.1	70.6	25.6	3.9	53.5	7.0	39.6
Per behandelingsantecedenten										
Eerder behandeld	1265	-	-	-	65.8	25.9	8.3	38.4	19.1	42.5
Eerste behandeling	703	-	-	-	59.8	28.2	12.0	53.3	9.7	37.0
Per specifieke substantie										
Cocaïne in poeder	866	36.9	32.1	8.7	63.1	27.9	9.1	33.7	14.4	51.8
Crack	415	23.9	33.4	7.5	67.2	25.8	7.1	49.6	24.6	25.8
Andere cocaïne	11	27.3	27.3	5.0	75.0	12.5	12.5	63.6	0.0	36.4
Cocaïne niet gespecificeerd	777	40.1	31.8	8.2	62.8	26.2	11.0	55.0	13.1	31.9

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.5.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor cocaïne, België, 2018

Op niveau van de behandelings-episodes	Aantal behandelings-episodes	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel episodes van patiënten dat deze substantie injecteert	Aandeel episodes van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel episodes van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Opiaten	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis	Alcohol	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per type episode																
Alle episodes	3976	2.1	1.2	35.3	10.8	11.3	10.3	32.6	34.8	3.8	2.8	21.5	7.2	5.4	14.0	45.9
Anonieme episodes	1209	2.0	1.2	37.3	11.2	9.4	8.7	30.2	32.4	3.1	2.6	21.9	7.6	4.3	9.9	48.7

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel patiënten dat deze substantie injecteert	Aandeel patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
				Geen	Opiaten	Andere stimulantia	Hypnotica	Cannabis	Alcohol							
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren																
2015	958	2.1	1.2	33.3	10.3	12.3	11.1	33.7	32.5	3.9	2.7	20.9	6.7	7.1	15.4	31.2
2016	1044	2.2	1.3	36.2	10.2	10.6	10.0	31.7	35.3	4.0	2.8	21.7	7.1	4.4	14.0	49.3
2017	1311	2.3	1.4	31.9	10.1	13.6	10.4	37.8	37.1	4.0	2.8	21.1	6.7	4.8	13.7	43.3
2018	1443	2.2	1.2	35.6	9.8	9.4	9.7	34.3	35.8	3.9	2.8	21.8	7.0	4.3	13.8	49.5
2019	1678	2.1	1.2	40.2	9.6	9.1	8.5	29.6	34.4	4.1	2.7	21.2	7.0	4.0	13.8	42.6
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-	-	+3,7%	**-1,9%***	-7,1%	**-5,3%***	-1,8%	+1,3%	+1,0%		+0,4%		-11,0%	-2,3%	+6,5%
Per provincie/gewest																
TOTAAL BELGIË	**2069**	**2.1**	**1.2**	**38.5**	**9.7**	**9.8**	**9.3**	**30.6**	**34.6**	**4.1**	**2.7**	**21.4**	**7.2**	**4.1**	**13.8**	**42.6**
TOTAAL VLAANDEREN	**1231**	**2.1**	**1.2**	**40.1**	**4.5**	**12.5**	**9.5**	**31.2**	**36.3**	**4.0**	**2.7**	**20.4**	**6.4**	**2.9**	**10.5**	**35.5**
Antwerpen	152	2.4	1.3	27.6	5.3	14.5	19.7	30.9	45.4	4.5	2.7	20.7	5.8	4.7	16.1	25.0
Vlaams Brabant	231	2.2	1.2	27.7	3.0	14.7	9.1	37.7	46.3	3.8	2.7	21.5	7.0	1.3	8.2	50.0
West Vlaanderen	290	2.0	1.2	43.1	4.1	14.8	6.2	34.1	31.0	4.1	2.7	20.4	6.0	2.2	10.0	16.7
Oost Vlaanderen	279	2.3	1.2	29.4	8.6	13.3	13.3	36.2	42.3	3.9	2.8	20.8	6.1	6.0	14.9	41.4
Limburg	279	1.6	0.9	64.9	1.4	6.5	3.9	17.9	22.6	4.1	2.6	19.3	6.8	0.8	5.7	23.1
TOTAAL WALLONIË	**553**	**2.2**	**1.4**	**36.9**	**18.1**	**6.0**	**9.0**	**32.0**	**30.4**	**4.6**	**2.7**	**22.8**	**7.8**	**6.4**	**18.7**	**42.9**
Luik	200	2.3	1.2	26.5	22.5	6.5	11.0	27.0	37.5	5.4	2.3	23.2	7.9	8.5	22.5	42.1
Henegouwen	239	2.2	1.3	35.2	17.2	4.6	8.8	38.5	31.4	3.7	2.9	22.3	7.4	4.2	14.8	48.2
Luxemburg	2	1.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	24.0	5.7	50.0	50.0	100.0
Namen	99	1.8	1.7	61.6	12.1	5.1	4.0	25.3	15.2	5.1	2.5	22.9	8.9	7.3	18.5	20.0
Waals Brabant	13	2.9	2.2	30.8	15.4	30.8	23.1	46.2	23.1	4.8	2.4	24.1	6.9	0.0	23.1	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**285**	**2.1**	**1.1**	**34.7**	**16.1**	**5.3**	**8.8**	**25.6**	**35.4**	**3.7**	**2.8**	**24.8**	**8.5**	**4.4**	**18.3**	**68.8**
Europees vergelijking																
Nederland (2015)	2675	-	-	-	-	-	-	-	-	4.2	-	21.0	-	0.4	-	-
Duitsland (2018)	2568	-	-	-	-	-	-	-	-	1.2	-	22.0	-	2.0	-	-
Luxemburg (2018)	39	-	-	-	-	-	-	-	-	4.3	-	16.0	-	51.9	-	-
Frankrijk (2018)	3988	-	-	-	-	-	-	-	-	4.2	-	24.0	-	8.2	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	20290	-	-	-	-	-	-	-	-	3.4	-	22.0	-	1.7	-	-
Per type eenheid																
Totaal Ambulant	**932**	**1.8**	**1.1**	**48.6**	**7.3**	**8.5**	**5.6**	**25.0**	**28.7**	**3.2**	**2.7**	**20.9**	**7.0**	**2.8**	**11.3**	**51.0**
Ambulante raadplegingen	480	1.8	1.1	54.4	7.1	7.5	5.4	22.1	24.4	3.4	2.7	21.0	6.9	1.7	8.8	67.7
Dagcentrum	386	1.9	1.1	44.0	8.3	9.1	6.5	27.2	32.9	3.0	2.7	21.9	7.4	4.2	14.2	30.8
Centrum geestelijke gezondheid	66	1.9	0.7	33.3	3.0	12.1	1.5	33.3	34.9	2.5	2.5	16.0	3.1	0.0	12.5	0.0
Totaal Residentieel	**1137**	**2.3**	**1.3**	**30.3**	**11.7**	**10.8**	**12.3**	**35.3**	**39.5**	**4.9**	**2.5**	**21.8**	**7.2**	**5.0**	**15.9**	**38.9**
Crisiscentrum	259	2.4	1.2	22.8	15.8	8.1	17.8	35.9	42.5	5.3	2.4	21.0	5.4	9.1	23.4	55.0
Therapeutische gemeenschap	70	2.5	1.1	18.6	21.4	7.1	8.6	42.9	48.6	1.8	2.7	21.4	6.5	0.0	10.1	42.9
Algemeen ziekenhuis	438	2.1	1.3	37.0	6.9	11.6	9.4	31.5	34.7	5.2	2.3	21.8	7.9	1.9	6.7	31.3
Psychiatrisch ziekenhuis	370	2.4	1.5	29.7	12.7	12.4	12.7	37.8	41.4	5.0	2.4	22.3	7.5	6.9	22.3	35.7
Per geslacht																
Man	1598	2.1	1.3	38.2	9.2	9.2	8.5	31.2	35.4	4.1	2.7	21.1	7.0	4.1	14.4	39.6
Vrouw	456	2.1	1.2	39.3	11.6	11.6	12.5	29.0	32.0	4.2	2.7	22.5	7.3	4.2	12.3	57.1
Per leeftijdscategorie																
<20	43	2.5	1.2	20.9	4.7	25.6	9.3	67.4	25.6	4.4	2.9	-	-	2.5	7.5	0.0
20-29	637	2.1	1.4	40.2	5.7	11.8	6.4	37.2	33.1	4.1	2.7	-	-	1.8	6.6	30.0
30-39	849	2.1	1.2	35.6	10.1	10.1	11.1	29.2	37.0	4.1	2.8	-	-	2.6	13.8	38.5
40+	529	2.0	1.2	42.5	14.4	5.5	10.0	22.1	33.1	4.3	2.7	-	-	9.4	23.7	49.4
Per scholingsniveau																
Geen of lager	391	2.3	1.4	31.2	15.6	9.0	10.0	35.8	34.5	4.1	2.8	21.5	7.6	6.8	20.4	49.2
Secundair	1091	2.2	1.2	33.2	9.8	10.6	9.5	34.6	39.0	4.2	2.7	21.3	6.7	3.4	13.0	38.4
Hoger	187	2.1	1.3	41.2	6.4	15.5	9.1	23.5	33.7	3.5	2.7	24.7	8.5	4.5	11.5	33.3
Per behandelingsantecedenten																
Eerder behandeld	1265	2.2	1.3	33.8	13.0	9.6	11.5	31.2	37.9	4.4	2.7	19.8	6.6	6.1	19.6	42.7
Eerste behandeling	703	1.9	1.1	45.5	3.7	10.5	5.3	30.6	29.9	4.1	2.7	22.1	7.5	0.8	4.5	42.1
Per specifieke substantie																
Cocaïne in poeder	866	2.1	1.3	36.5	9.2	10.6	9.1	31.1	36.3	4.3	2.7	21.6	7.3	6.2	15.1	40.7
Crack	415	2.2	1.3	32.5	16.9	7.5	12.1	34.0	35.4	4.4	2.8	22.1	7.4	1.2	18.9	42.4
Andere cocaïne	11	2.7	1.2	9.1	9.1	18.2	9.1	45.5	36.4	3.6	3.2	19.9	7.5	14.3	33.3	50.0
Cocaïne niet gespecificeerd	777	2.0	1.2	44.5	6.4	9.9	8.0	28.2	32.3	3.9	2.8	21.0	6.9	0.0	9.2	46.3

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

4. RESULTATEN EN ANALYSE

4.6 BEHANDELINGEN VOOR ANDERE STIMULANTIA

Andere stimulantia dan cocaïne zoals amfetamines, methamfetamine, MDMA of mephedrone worden opmerkelijk vrijwel uitsluitend in Vlaanderen als voornaamste substantie genoemd (meer dan 95% van de patiënten). Het aantal opgestarte behandelingen is stabiel over de tijd op nationaal niveau, in de 3 gewesten en in de 3 types centra. Onder de specifieke substanties is er een significante toename van episodes waarbij mephedrone wordt genoemd als problematische en voornaamste substantie, ook al gaat het slechts om iets meer dan 100 behandelingsepisodes in 2019. Methamfetamine als voornaamste substantie neemt ook significant toe en betreft bijna 40 episodes in 2019.

Het percentage vrouwen is hoger dan voor andere illegale substanties (27%) en blijft stabiel over de periode 2015-2019.

De gemiddelde leeftijd bij aanvang van behandeling is in de afgelopen vijf jaar significant gestegen met 3 jaar. De leeftijdscategorie boven de 40 jaar is significant toegenomen, terwijl de leeftijdscategorie 20-29 jaar significant is afgenomen. Het verschil in gemiddelde leeftijd is duidelijk tussen patiënten die behandeld worden met amfetamines (35 jaar) en methamfetamine (33 jaar) en patiënten die behandeld worden voor een problematiek van MDMA (25) of mephedrone (22).

Er is een significante daling van het aandeel van patiënten met een laag opleidingsniveau, maar dit kan vermoedelijk deels gelinkt worden aan de stijging van de gemiddelde leeftijd.

Bijna 27% van de patiënten gaat voor het eerst in behandeling voor andere stimulantia dan cocaïne en dit aandeel is sinds 2015 significant gedaald. De gemiddelde leeftijd van patiënten bij aanvang van die allereerste behandeling is daarentegen 31 jaar en blijft sinds 2017 vrijwel stabiel.

Het gebruik van cocaïne als secundaire problematische substantie neemt niet significant toe bij mensen in behandeling voor andere stimulantia in tegenstelling tot de meeste andere voornaamste substanties.

Er is een verdubbeling van het aantal mensen dat injecterend gebruik van andere stimulantia meldt als de voornaamste toedieningswijze. Ook is er een significante toename vast te stellen van het aantal mensen dat in hun leven andere stimulantia heeft geïnjecteerd. Dit blijkt voornamelijk het geval voor amfetaminegebruiker.

Figuur 4.6.1. Evolutie van het aantal behandelingsepisodes voor stimulantia andere dan cocaïne in België

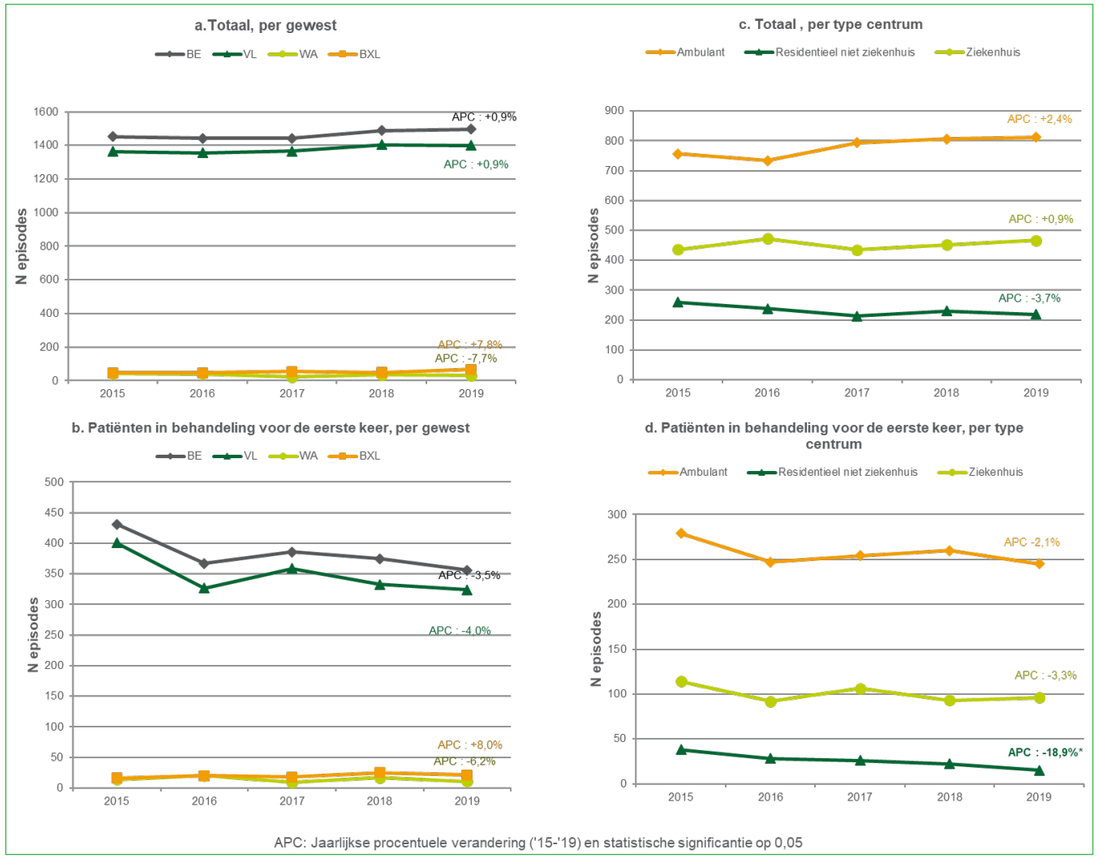

Tabel 4.6.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor stimulantia andere dan cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel van alle episodes	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per type episode												
Alle episodes	1496	5.2	28.0	4.8	26.7	42.7	25.9	33.9	8.6	28.0	34.0	40.0
Anonieme episodes	446	5.6	29.2	6.8	23.7	41.9	27.7	34.1	9.2	27.5	34.0	40.0
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel van alle patiënten identificeerbaar**	**Aandeel vrouwen**	**Aandeel per leeftijdsgroepen**				**Leeftijdskenmerken**				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren												
2015	584	11.4	28.6	7.6	39.8	37.2	15.5	30.9	8.5	25	30	36
2016	567	11.2	29.3	3.7	37.6	42.9	15.9	32.2	8.2	26	31	36
2017	564	10.9	25.0	3.0	30.7	44.5	21.8	33.7	8.6	27	34	38
2018	570	10.6	28.1	3.2	31.3	41.8	23.7	33.6	8.3	27	34	39
2019	639	11.0	27.4	3.6	25.9	44.6	25.9	34.2	8.3	28	34	40
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-1,4%	-1,3%	-15,3%	**-9,9%***	+3,5%	**+15,4%***	**+2,5%***	-	-	-	-
Per provincie/gewest												
TOTAAL BELGIË	**796**	**11.0**	**27.8**	**4.4**	**26.8**	**43.3**	**25.5**	**33.9**	**8.4**	**28**	**34**	**40**
TOTAAL VLAANDEREN	**751**	**15.6**	**28.2**	**4.3**	**26.2**	**44.0**	**25.5**	**34.0**	**8.4**	**28**	**34**	**40**
Antwerpen	108	20.0	30.6	0.9	27.8	47.2	24.1	34.2	7.7	29	34	39
Vlaams Brabant	115	15.1	35.2	0.9	27.8	43.5	27.8	34.8	8.2	28	34	40
West Vlaanderen	190	15.0	27.9	7.4	25.3	47.4	20.0	33.3	8.4	28	34	38
Oost Vlaanderen	146	13.8	21.5	8.9	33.6	37.0	20.6	31.8	9.0	24	31	39
Limburg	192	16.4	28.1	1.6	19.8	44.3	34.4	35.9	8.0	30	36	42
TOTAAL WALLONIË	**15**	**0.9**	**13.3**	**20.0**	**33.3**	**40.0**	**6.7**	**28.5**	**8.3**	**20**	**27**	**37**
Luik	6	0.9	33.3	16.7	33.3	50.0	0.0	28.3	7.0	23	28	35
Henegouwen	6	0.9	0.0	33.3	50.0	16.7	0.0	23.0	5.1	18	23	27
Luxemburg	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0	0	0
Namen	2	0.7	0.0	0.0	0.0	50.0	50.0	40.5	2.1	39	41	42
Waals Brabant	1	3.5	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	39.0	0.0	39	39	39
TOTAAL BRUSSEL	**30**	**4.0**	**26.7**	**0.0**	**37.9**	**27.6**	**34.5**	**34.8**	**8.6**	**27**	**34**	**43**
Europees vergelijking												
Nederland (2015)	929	8.4	23.1	13.8	41.0	31.0	14.2	30.0	-	-	-	-
Duitsland (2018)	6511	16.2	28.5	9.9	37.4	41.4	11.2	30.0	-	-	-	-
Luxemburg (2018)	2	0.6	50.0	0.0	0.0	50.0	50.0	39.0	-	-	-	-
Frankrijk (2018)	592	1.0	17.6	10.1	29.4	34.1	26.2	33.0	-	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	3133	2.7	33.5	17.5	19.0	33.4	30.1	33.0	-	-	-	-
Per type eenheid												
Totaal Ambulant	**432**	**11.9**	**28.4**	**5.4**	**22.6**	**44.4**	**27.7**	**34.3**	**8.6**	**28**	**34**	**40**
Ambulante raadplegingen	211	10.2	32.2	4.3	21.3	46.0	28.4	34.6	8.4	29	34	40
Dagcentrum	131	12.4	23.4	3.9	25.6	48.8	21.7	33.8	7.8	28	34	38
Centrum geestelijke gezondheid	90	18.2	26.7	10.0	21.1	34.4	34.4	34.4	10.2	28	34	41

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van alle patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
				<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	%	Gemid-delde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Totaal Residentieel	**364**	**10.0**	**27.1**	**3.4**	**31.8**	**41.9**	**22.9**	**33.5**	**8.2**	**28**	**33**	**39**
Crisiscentrum	78	13.0	34.6	1.3	30.8	46.2	21.8	33.9	7.4	28	34	39
Therapeutische gemeenschap	17	12.0	0.0	0.0	52.9	35.3	11.8	30.3	6.9	25	29	34
Algemeen ziekenhuis	129	8.5	26.8	6.5	30.1	37.4	26.0	33.7	9.6	26	33	40
Psychiatrisch ziekenhuis	140	10.1	26.4	2.1	31.4	44.3	22.1	33.5	7.3	28	34	39
Per geslacht												
Man	568	10.4	-	4.1	26.2	41.9	27.9	34.1	8.3	28	34	40
Vrouw	219	12.5	-	5.5	27.9	47.0	19.6	33.6	8.7	28	33	38
Per leeftijdscategorie												
<20	35	7.4	34.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	211	10.3	29.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	341	13.2	30.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
40+	201	9.6	21.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per scholingsniveau												
Geen of lager	149	9.3	29.9	8.8	26.5	43.5	21.1	32.6	8.7	27	33	39
Secundair	392	10.9	24.4	3.9	32.2	38.4	25.5	33.6	8.6	27	33	40
Hoger	46	8.3	37.0	4.4	24.4	55.6	15.6	33.8	6.8	29	34	38
Per behandelingsantecedenten												
Eerder behandeld	558	12.1	27.4	1.8	23.9	46.7	27.7	34.9	7.8	29	35	40
Eerste behandeling	209	9.8	28.8	11.1	34.8	36.2	17.9	31.2	9.2	24	30	37
Per specifieke substantie												
Amfetamine	704	9.9	28.0	2.6	24.7	45.4	27.3	34.7	8.1	29	35	40
Methamfetamine	14	0.2	25.0	8.3	41.7	25.0	25.0	32.7	9.7	27	30	38
MDMA of derivaten	31	0.4	30.0	36.7	30.0	26.7	6.7	24.7	8.4	18	23	31
Mefedrone	19	0.2	27.8	26.3	68.4	5.3	0.0	22.0	4.0	19	22	24
Andere stimulantia	8	0.1	14.3	0.0	42.9	14.3	42.9	35.3	8.4	28	34	42
Andere stimulantia niet gespecificeerd	20	0.2	26.3	0.0	40.0	50.0	10.0	31.8	5.7	28	31	37

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.6.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor stimulantia andere dan cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten dat alleen woont	Aandeel episodes van patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel episodes van patiënten met een laag inkomen	Aandeel episodes van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel episodes van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per type episode						
Alle episodes	1496	45.0	15.2	25.5	16.6	30.5
Anonieme episodes	446	45.0	11.9	25.4	19.2	39.3
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten dat alleen woont**	**Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen**	**Aandeel patiënten met een laag inkomen**	**Aandeel patiënten die met kinderen samenleven**	**Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau**
	N	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren						
2015	584	36.5	14.2	25.0	18.5	36.8
2016	567	38.6	11.3	24.4	22.1	29.6
2017	564	35.5	13.9	21.9	21.3	32.0
2018	570	36.4	12.7	27.8	19.1	27.2
2019	639	42.7	13.0	23.7	16.7	23.4
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	+2,6%	-0,5%	+0,3%	-3,4%	**-9,4%***
Per provincie/gewest						
TOTAAL BELGIË	**796**	**43.2**	**13.5**	**23.5**	**16.4**	**25.3**
TOTAAL VLAANDEREN	**751**	**44.0**	**12.4**	**23.5**	**16.5**	**25.1**
Antwerpen	108	55.1	15.1	30.1	10.2	31.3
Vlaams Brabant	115	36.6	12.0	19.8	15.9	31.4
West Vlaanderen	190	42.3	17.0	24.7	19.6	27.1
Oost Vlaanderen	146	41.3	15.5	30.9	18.1	23.0
Limburg	192	46.7	3.7	16.0	15.5	14.4
TOTAAL WALLONIË	**15**	**23.1**	**15.4**	**28.6**	**13.3**	**50.0**
Luik	6	16.7	16.7	16.7	16.7	33.3
Henegouwen	6	20.0	20.0	60.0	16.7	60.0
Luxemburg	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Namen	2	100.0	0.0	0.0	0.0	50.0
Waals Brabant	1	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**30**	**34.5**	**36.7**	**20.8**	**11.1**	**14.3**
Europees vergelijking						
Nederland (2015)	929	50.0	1.6		9.8	44.2
Duitsland (2018)	7843	34.6	25.9		21.0	16.9
Luxemburg (2018)	1	100.0	50.0		0.0	100.0
Frankrijk (2018)	559	37.6	13.5		41.9	2.0
Verenigd Koninkrijk (2018)	3498	43.3	17.0		21.3	
Per type eenheid						
Totaal Ambulant	**432**	**38.7**	**9.2**	**23.8**	**19.4**	**22.1**
Ambulante raadplegingen	211	34.4	9.0	26.1	13.8	38.2
Dagcentrum	131	42.9	11.9	18.4	30.1	19.2
Centrum geestelijke gezondheid	90	42.9	5.3	26.5	12.4	1.4

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten dat alleen woont	Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel patiënten met een laag inkomen	Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**364**	**48.8**	**18.9**	**23.1**	**13.4**	**28.3**
Crisiscentrum	78	54.4	24.6	33.8	16.4	26.9
Therapeutische gemeenschap	17	22.2	25.0	53.9	5.9	25.0
Algemeen ziekenhuis	129	51.2	20.8	19.0	16.3	29.2
Psychiatrisch ziekenhuis	140	45.4	12.8	17.1	10.2	28.4
Per geslacht						
Man	568	44.3	15.3	23.1	13.3	24.2
Vrouw	219	40.3	9.1	25.5	25.1	28.4
Per leeftijdscategorie						
<20	35	9.4	24.2	72.7	6.1	43.3
20-29	211	35.6	13.7	24.2	15.4	22.2
30-39	341	42.6	13.5	21.1	19.7	26.9
40+	201	58.9	10.1	18.0	14.3	22.5
Per scholingsniveau						
Geen of lager	149	40.0	16.5	35.5	13.9	-
Secundair	392	42.3	12.1	18.7	17.4	-
Hoger	46	39.1	10.9	11.6	25.0	-
Per behandelingsantecedenten						
Eerder behandeld	558	46.9	15.6	23.8	13.3	26.7
Eerste behandeling	209	33.0	8.0	23.4	25.3	23.3
Per specifieke substantie						
Amfetamine	704	44.7	13.1	22.5	16.9	25.4
Methamfetamine	14	50.0	0.0	23.1	16.7	16.7
MDMA of derivaten	31	21.4	17.9	43.3	14.3	43.5
Mefedrone	19	21.1	10.5	36.8	15.8	23.5
Andere stimulantia	8	33.3	71.4	12.5	0.0	0.0
Andere stimulantia niet gespecificeerd	20	47.4	10.5	17.7	5.9	13.3

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.6.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor stimulantia andere dan cocaïne, België, 2019

Op niveau van de behandelingsepisodes	Aantal behandelings-episodes	Aandeel episodes van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per type episode										
Alle episodes	1496	24.7	31.7	9.5	45.9	32.6	21.5	54.1	14.6	31.2
Anonieme episodes	446	33.2	32.3	10.0	44.6	29.7	25.7	72.2	9.9	17.9
Op niveau van de identificeerbaar patiënten	**Aantal verschillende patiënten identificeerbaar**	**Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn**	**Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling**		**Verwijzingsbronnen**			**Type behandelingsprogramma**		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per registratiejaar, binnen een groep van centra die tussen 2015 en 2019 op soortgelijke wijze rapporteren										
2015	584	40.4	28.8	8.7	38.3	31.8	29.8	62.0	16.4	21.6
2016	567	31.2	29.7	7.8	44.4	28.7	26.9	59.3	14.6	26.1
2017	564	31.2	33.1	9.7	40.7	28.7	30.7	58.5	17.2	24.3
2018	570	27.9	32.1	9.3	45.4	28.6	26.0	62.1	14.2	23.7
2019	639	26.4	32.0	8.9	44.1	32.1	23.8	63.2	14.7	22.1
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	**-9,1%***	+3,0%	-	+3,1%	+0,1%	-4,7%	+0,9%	-2,5%	-0,5%
Per provincie/gewest										
TOTAAL BELGIË	796	27.3	31.2	9.2	47.0	29.7	23.3	54.3	11.9	33.8
TOTAAL VLAANDEREN	**751**	**26.7**	**31.5**	**9.3**	**45.3**	**30.2**	**24.5**	**54.1**	**12.0**	**34.0**
Antwerpen	108	16.2	30.9	7.8	19.6	48.0	32.4	25.0	41.7	33.3
Vlaams Brabant	115	28.3	32.2	8.5	50.4	28.3	21.2	72.2	10.4	17.4
West Vlaanderen	190	29.8	30.0	9.7	54.3	25.3	20.4	55.8	8.4	35.8
Oost Vlaanderen	146	25.4	28.8	9.9	58.5	17.0	24.4	43.8	4.8	51.4
Limburg	192	29.6	34.8	8.7	35.6	37.7	26.7	65.6	5.2	29.2
TOTAAL WALLONIË	**15**	**40.0**	**24.2**	**6.9**	**66.7**	**26.7**	**6.7**	**26.7**	**6.7**	**66.7**
Luik	6	66.7	26.8	7.1	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Henegouwen	6	33.3	19.0	1.4	33.3	50.0	16.7	50.0	16.7	33.3
Luxemburg	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-	-	-
Namen	2	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	50.0	0.0	50.0
Waals Brabant	1	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	**30**	**36.0**	**29.2**	**6.5**	**78.6**	**17.9**	**3.6**	**73.3**	**13.3**	**13.3**
Europees vergelijking										
Nederland (2015)	-	-	28.0	-	2.4	91.8	5.5	-	-	-
Duitsland (2018)	-	-	29.0	-	61.7	20.8	17.5	-	-	-
Luxemburg (2018)	-	-	-	-	100.0	0.0	0.0	-	-	-
Frankrijk (2018)	-	-	30.0	-	55.7	30.6	13.7	-	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	-	-	30.0	-	56.4	31.6	12.0	-	-	-
Per type eenheid										
Totaal Ambulant	**432**	**32.5**	**31.5**	**9.3**	**43.4**	**26.5**	**30.1**	**-**	**-**	**-**
Ambulante raadplegingen	211	32.3	31.2	9.4	45.6	24.3	30.1	-	-	-
Dagcentrum	131	28.1	31.6	7.6	50.4	27.9	21.7	-	-	-
Centrum geestelijke gezondheid	90	39.5	31.9	10.9	0.0	35.5	64.5	-	-	-

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde		%	%	%	%	%	%
Totaal Residentieel	**364**	**21.1**	**30.7**	**9.2**	**50.7**	**32.9**	**16.4**	**-**	**-**	**-**
Crisiscentrum	78	17.1	31.7	8.2	39.0	55.8	5.2	-	-	-
Therapeutische gemeenschap	17	0.0	0.0	0.0	29.4	47.1	23.5	-	-	-
Algemeen ziekenhuis	129	29.9	31.4	11.0	65.9	26.2	7.9	-	-	-
Psychiatrisch ziekenhuis	140	17.8	29.2	6.4	46.0	24.5	29.5	-	-	-
Per geslacht										
Man	568	26.6	31.8	9.3	45.3	29.0	25.7	54.0	12.0	34.0
Vrouw	219	28.0	29.8	8.9	50.5	31.7	17.8	55.7	12.3	32.0
Per leeftijdscategorie										
<20	35	69.7	-	-	48.2	37.0	14.8	65.7	2.9	31.4
20-29	211	35.3	-	-	46.4	30.9	22.7	46.0	15.6	38.4
30-39	341	22.5	-	-	49.8	27.4	22.7	56.0	12.3	31.7
40+	201	19.5	-	-	41.9	31.3	26.8	59.2	9.5	31.3
Per scholingsniveau										
Geen of lager	149	25.5	27.8	10.0	50.4	23.8	25.9	41.6	12.1	46.3
Secundair	392	27.3	31.7	9.3	49.1	28.1	22.8	48.5	12.0	39.5
Hoger	46	43.2	32.7	6.8	67.5	15.0	17.5	58.7	6.5	34.8
Per behandelingsantecedenten										
Eerder behandeld	558	-	-	-	48.4	28.9	22.7	49.8	14.3	35.8
Eerste behandeling	209	-	-	-	43.4	31.3	25.3	64.1	6.2	29.7
Per specifieke substantie										
Amfetamine	704	23.9	32.7	8.9	45.8	30.0	24.2	54.4	12.2	33.4
Methamfetamine	14	46.2	29.4	3.8	46.2	46.2	7.7	35.7	28.6	35.7
MDMA of derivaten	31	72.4	24.1	8.8	41.7	33.3	25.0	74.2	3.2	22.6
Mefedrone	19	61.1	22.4	4.9	68.8	12.5	18.8	68.4	5.3	26.3
Andere stimulantia	8	12.5	47.0	0.0	75.0	25.0	0.0	37.5	25.0	37.5
Andere stimulantia niet gespecificeerd	20	38.9	29.6	6.8	66.7	16.7	16.7	25.0	5.0	70.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.6.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor stimulantia andere dan cocaïne, België, 2018

Op niveau van de behandelings-episodes	Aantal behandelings-episodes	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel episodes van patiënten dat deze substantie injecteert	Aandeel episodes van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel episodes van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Geen	Opiaten	Cocaïne	Hypnotica	Cannabis	Alcohol	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per type episode																
Alle episodes	1496	2.2	1.5	37.1	7.5	18.2	16.2	35.0	19.9	3.9	2.9	19.0	6.3	13.6	28.8	41.0
Anonieme episodes	446	2.2	1.5	38.5	4.6	18.1	14.4	34.2	22.0	3.4	2.9	19.4	6.9	12.4	25.2	37.5

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gebruik van andere substanties						Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie		Aandeel patiënten dat deze substantie injecteert	Aandeel patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
				Geen	Opiaten	Cocaïne	Hypnotica	Cannabis	Alcohol							
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per registratiejaar																
2015	584	2.2	1.2	33.9	5.0	15.2	15.9	38.0	21.8	3.8	2.9	18.8	6.2	8.7	19.7	20.0
2016	567	2.1	1.4	40.2	7.4	15.5	14.3	35.6	21.7	3.6	3.0	18.5	5.4	10.4	23.0	43.2
2017	564	2.2	1.3	35.5	6.2	17.2	16.8	33.7	23.1	3.6	3.0	18.9	6.2	10.3	23.5	37.0
2018	570	2.2	1.3	36.7	7.2	17.7	17.2	35.4	20.4	3.8	3.0	20.1	7.4	12.0	26.2	37.1
2019	639	2.0	1.3	47.6	7.2	14.7	12.7	27.7	18.2	3.9	2.9	18.9	6.4	16.5	28.2	44.2
Jaarlijkse procentuele verandering ('15-'19) en statistische significantie op 0,05	-	-	-	+6,0%	+7,4%	+0,6%	-2,7%	-6,2%	-4,2%	+0,6%	-	+0,9%	-	**+15,4%***	**+8,9%***	+15,4%
Per provincie/gewest																
TOTAAL BELGIË	796	2.1	1.4	44.1	7.7	16.6	13.9	28.8	19.7	4.0	2.9	18.9	6.3	15.7	28.1	40.0
TOTAAL VLAANDEREN	751	2.1	1.3	43.7	7.9	16.3	13.9	28.8	19.4	4.0	2.9	18.8	6.2	16.5	28.9	40.7
Antwerpen	108	2.7	1.6	23.2	13.9	20.4	28.7	41.7	30.6	4.5	2.7	17.7	4.5	12.7	30.1	33.3
Vlaams Brabant	115	2.3	1.4	34.8	7.0	20.9	16.5	30.4	20.9	3.9	3.0	20.3	7.7	16.1	40.0	53.3
West Vlaanderen	190	2.1	1.3	41.6	10.0	15.8	9.0	31.6	17.9	4.2	2.8	19.6	6.2	22.2	34.8	23.1
Oost Vlaanderen	146	2.3	1.3	32.9	8.9	24.7	13.7	32.2	25.3	3.4	3.0	17.1	3.6	14.7	26.0	33.3
Limburg	192	1.5	0.9	70.8	2.1	5.2	8.9	15.1	9.4	4.1	2.9	18.8	6.7	13.5	18.3	41.7
TOTAAL WALLONIË	15	3.8	3.0	26.7	6.7	20.0	33.3	46.7	46.7	4.9	3.0	19.3	6.4	0.0	13.3	50.0
Luik	6	3.2	3.4	33.3	0.0	16.7	16.7	50.0	50.0	5.8	2.9	19.3	9.1	0.0	0.0	0.0
Henegouwen	6	5.7	2.3	0.0	16.7	33.3	66.7	66.7	66.7	3.5	3.3	18.7	2.5	0.0	16.7	0.0
Luxemburg	0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Namen	2	1.5	0.7	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.8	3.2	22.0	9.9	0.0	0.0	0.0
Waals Brabant	1	1.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.0	0.0	17.0	0.0	0.0	100.0	100.0
TOTAAL BRUSSEL	30	1.8	1.4	63.3	3.3	23.3	6.7	20.0	13.3	3.5	2.7	28.8	13.1	4.0	16.7	0.0
Europees vergelijking																
Nederland (2015)	929	-	-	-	-	-	-	-	-	4.5	-	18.0	-	1.4	-	-
Duitsland (2018)	7843	-	-	-	-	-	-	-	-	2.1	-	19.0	-	1.9	-	-
Luxemburg (2018)	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4.0	-	19.0	-	0.0	-	-
Frankrijk (2018)	559	-	-	-	-	-	-	-	-	3.7	-	26.0	-	23.4	-	-
Verenigd Koninkrijk (2018)	3498	-	-	-	-	-	-	-	-	2.7	-	23.0	-	14.1	-	-
Per type eenheid										4.5		22.0		14.2		
Totaal Ambulant	432	1.8	1.3	56.9	4.9	11.8	8.3	23.4	13.2	3.4	2.9	18.8	6.4	17.9	26.5	51.0
Ambulante raadplegingen	211	1.7	1.3	68.3	6.2	9.5	7.1	16.1	11.4	4.1	2.9	18.5	6.1	20.3	31.7	52.5
Dagcentrum	131	2.1	1.4	44.3	3.8	19.1	6.1	32.8	16.8	2.9	2.8	19.5	6.1	14.2	27.9	75.0
Centrum geestelijke gezondheid	90	1.7	0.8	48.9	3.3	6.7	14.4	26.7	12.2	2.5	3.0	18.6	7.3	0.0	11.8	20.0
Totaal Residentieel	364	2.5	1.5	28.9	11.0	22.3	20.6	35.2	27.5	4.7	2.7	19.1	6.2	13.6	29.9	28.3
Crisiscentrum	78	2.9	1.5	18.0	19.2	19.2	32.1	43.6	32.1	5.1	2.8	18.7	5.0	20.0	50.9	50.0
Therapeutische gemeenschap	17	3.0	1.4	17.7	17.7	47.1	23.5	41.2	35.3	1.9	2.8	16.0	1.6	18.8	50.0	33.3
Algemeen ziekenhuis	129	2.1	1.0	34.1	7.0	20.2	15.5	24.8	17.8	5.4	2.3	20.3	8.0	12.9	23.7	28.6
Psychiatrisch ziekenhuis	140	2.6	1.8	31.4	9.3	22.9	18.6	39.3	32.9	4.3	2.6	18.8	5.5	10.2	23.6	25.0
Per geslacht																
Man	568	2.2	1.4	42.1	8.3	17.3	13.4	31.2	20.4	3.8	2.9	18.7	5.9	18.4	30.0	40.3
Vrouw	219	2.0	1.4	50.7	5.5	15.1	16.0	22.8	17.4	4.4	2.8	19.1	7.0	9.1	22.7	40.0
Per leeftijdscategorie																
<20	35	2.6	2.0	37.1	2.9	22.9	8.6	42.9	14.3	2.6	2.7			12.5	9.4	0.0
20-29	211	2.4	1.6	36.0	6.2	21.8	14.7	35.6	24.6	4.1	2.9			12.6	20.1	25.0
30-39	341	2.1	1.4	47.5	8.5	15.5	14.7	27.6	17.9	4.3	2.8			17.8	32.3	37.7
40+	201	1.9	1.1	48.8	8.0	12.4	12.9	21.9	18.9	3.7	3.0			16.1	32.4	59.1
Per scholingsniveau																
Geen of lager	149	2.5	1.6	29.5	10.7	21.5	20.8	42.3	21.5	4.2	2.8	17.8	4.7	19.3	41.9	51.5
Secundair	392	2.2	1.4	40.8	7.4	16.3	14.3	30.4	20.7	3.8	3.0	19.5	6.9	13.0	24.7	30.0
Hoger	46	2.2	1.7	45.7	2.2	21.7	15.2	19.6	21.7	3.7	2.7	21.6	7.8	10.3	18.6	28.6
Per behandelingsantecedenten																
Eerder behandeld	558	2.2	1.5	41.4	10.0	17.0	17.0	29.4	22.2	4.4	2.7	17.7	5.1	17.5	35.7	39.5
Eerste behandeling	209	1.9	1.2	49.8	2.4	15.3	7.2	27.8	13.9	4.0	2.9	20.0	7.2	10.8	9.7	37.5
Per specifieke substantie																
Amfetamine	704	2.1	1.4	45.3	8.1	14.1	29.1	19.7	19.7	4.1	2.9	18.9	6.3	15.6	29.6	40.2
Methamfetamine	14	1.9	1.4	57.1	14.3	21.4	7.1	7.1	0.0	3.0	2.9	18.9	4.0	18.2	50.0	33.3
MDMA of derivaten	31	2.8	2.1	25.8	3.2	9.7	22.6	45.2	22.6	2.4	2.6	17.9	7.4	19.1	3.5	100.0
Mefedrone	19	2.2	1.0	35.0	5.0	35.0	10.0	20.0	25.0	3.0	2.9	19.8	5.0	0.0	5.3	0.0
Andere stimulantia	8	2.0	0.8	36.8	0.0	26.3	5.3	21.1	21.1	4.1	3.3	21.5	7.8	37.5	37.5	100.0
Andere stimulantia niet gespecificeerd	20	2.5	1.6	25.0	0.0	37.5	12.5	12.5	25.0	4.7	2.7	20.8	8.0	0.0	23.5	0.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2018

4. RESULTATEN EN ANALYSE

4.7 BEHANDELINGEN VOOR ANDERE SUBSTANTIES

De tabellen 4.7.1 tot 4.7.4 geven een overzicht van de gegevens inzake de andere genoemde voornaamste substanties. De meest voorkomende categorie is benzodiazepines. GHB en ketamine worden ook voldoende gerapporteerd om verdere analyses op uit te voeren. Andere substanties (barbituraten, LSD, vluchtige snuifmiddelen) hebben elke minder dan 10 episodes, wat niet genoeg is om de gegevens verder te becommentariëren. In sommige andere gevallen is de indeling te vaag om de betreffende categorie (andere substantie) te begrijpen. De cijfers in deze tabellen moeten daarom zeker met de nodige voorzichtigheid worden behandeld.

Benzodiazepines worden beduidend minder vaak als problematische substantie gerapporteerd dan voorheen. Er zijn meer vrouwen (56%) dan mannen in behandeling voor benzodiazepines. De gemiddelde leeftijd voor het starten met een behandeling is hoog (45 jaar) en vergelijkbaar met die van alcohol. Meer dan 80% van de behandelingen wordt uitgevoerd in het ziekenhuis en de overgrote meerderheid (62%) neemt de stap naar behandeling gebaseerd op persoonlijke of familiale beslissingen. Een ander onderscheidend kenmerk van mensen die in behandeling gaan voor benzodiazepines, is de hoge frequentie van het gebruik uitgedrukt in het gemiddeld aantal dagen per week dat de substantie wordt gebruikt en de hoge gemiddelde leeftijd bij het eerste gebruik (28 jaar).

GHB neemt significant af als genoemde voornaamste substantie (-8,4% per jaar). De gemiddelde leeftijd van mensen die in behandeling gaan voor GHB is 33 jaar, en 27% van hen zijn vrouwen. Het percentage mensen dat voor het eerst in behandeling gaat, is laag (11%). Het aantal doorverwijzingen door justitie is hoog (19%).

Het aandeel behandelingen voor ketamine neemt significant toe, als problematische substantie en als voornaamste substantie. De patiënten die in behandeling gaan voor ketamine zijn jong (gemiddeld 24 jaar); meer dan 85% is jonger dan 30 jaar. Mede daardoor is het aandeel van patiënten met een eerste behandeling hoog (48%). Het aandeel doorverwijzingen door justitie is ook opmerkelijk hoog (18%). Deze patiënten vermelden ook vaker het gebruik van meerdere substanties (gemiddeld 2,6 substanties). in vergelijking met andere producten

Vluchtige snuifmiddelen worden significant vaker als problematische substantie gerapporteerd (91 episodes in 2019) tussen 2015 en 2019

Tabel 4.7.1. Demografische indicatoren van patiënten in behandeling voor andere substanties, België, 2019

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel vrouwen	Aandeel per leeftijdsgroepen				Leeftijdskenmerken				
			<20	20-29	30-39	40+					
	N	%	%	%	%	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	1ste kwartiel	Mediaan	3de kwartiel
Per specifieke substantie											
Hypnotica niet gespecificeerd	35	45.7	5.7	14.3	31.4	48.6	42.3	16.1	31.0	39.0	55.0
Barbituraten	2	100.0	0.0	0.0	50.0	50.0	35.0	7.1	30.0	35.0	40.0
Benzodiazepine	464	56.0	0.9	11.1	26.1	62.0	44.7	13.0	36.0	43.0	53.0
GHB/GBL	80	26.9	1.3	28.2	53.9	16.7	33.2	6.1	29.0	33.0	38.0
Ander hypnoticum	18	64.7	0.0	16.7	11.1	72.2	48.3	15.7	35.0	46.0	58.0
Hallucinogene niet gespecificeerd	4	50.0	25.0	25.0	25.0	25.0	29.5	12.0	19.5	28.5	39.5
LSD	6	0.0	33.3	50.0	0.0	16.7	24.3	10.3	19.0	21.0	23.0
Ketamine	55	21.6	15.4	73.1	7.7	3.9	24.4	6.9	20.0	23.0	26.0
Andere hallucinogenen	7	0.0	28.6	42.9	28.6	0.0	24.7	6.9	18.0	23.0	31.0
Vluchtige snuifmiddelen	5	40.0	40.0	0.0	40.0	20.0	30.4	14.1	19.0	31.0	31.0
Andere substantie	72	31.9	2.9	21.7	39.1	36.2	37.6	12.4	30.0	36.0	45.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.7.2. Sociale indicatoren van patiënten in behandeling voor andere substanties, België, 2019

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van patiënten dat alleen woont	Aandeel van patiënten met huisvestigingsproblemen	Aandeel van patiënten met een laag inkomen	Aandeel van patiënten die met kinderen samenleven	Aandeel van patiënten met een laag scholingsniveau
	N	%	%	%	%	%
Per specifieke substantie						
Hypnotica niet gespecificeerd	35	30.3	2.9	24.2	10.0	34.6
Barbituraten	2	50.0	0.0	0.0	50.0	0.0
Benzodiazepine	464	45.9	5.6	10.7	26.1	17.1
GHB/GBL	80	36.5	13.6	26.9	10.7	15.9
Ander hypnoticum	18	41.2	5.9	11.8	13.3	15.4
Hallucinogene niet gespecificeerd	4	25.0	0.0	25.0	50.0	0.0
LSD	6	0.0	20.0	100.0	0.0	16.7
Ketamine	55	26.5	14.0	29.4	3.8	32.7
Andere hallucinogenen	7	28.6	0.0	33.3	0.0	0.0
Vluchtige snuifmiddelen	5	40.0	0.0	50.0	20.0	25.0
Andere substantie	72	39.3	6.4	17.7	25.0	20.6

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.7.3. Behandeling gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor andere substanties, België, 2019

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Aandeel van patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling		Verwijzingsbronnen			Type behandelingsprogramma		
					Individueel/ omgeving	Medisch/ sociaal	Gerechtelijk	Ambulant	Residentieel niet-ziekenhuis	Ziekenhuis
	N	%	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%	%	%	%
Per specifieke substantie										
Hypnotica niet gespecificeerd	35	35.29	44.3	20.4	57.1	37.1	5.7	25.7	0.0	74.3
Barbituraten	2	50	40.0	0.0	50.0	50.0	0.0	0.0	0.0	100.0
Benzodiazepine	464	34.9	44.7	14.1	62.2	32.4	5.4	13.8	2.8	83.4
GHB/GBL	80	11.84	31.8	5.3	44.0	37.3	18.7	16.3	26.3	57.5
Ander hypnoticum	18	31.25	54.2	21.5	80.0	20.0	0.0	50.0	0.0	50.0
Hallucinogene niet gespecificeerd	4	50	28.5	10.6	75.0	25.0	0.0	50.0	0.0	50.0
LSD	6	66.67	20.5	2.5	20.0	20.0	60.0	50.0	0.0	50.0
Ketamine	55	48.15	23.6	6.2	58.0	24.0	18.0	54.6	7.3	38.2
Andere hallucinogenen	7	80	19.8	3.3	40.0	40.0	20.0	85.7	0.0	14.3
Vluchtige snuifmiddelen	5	25	18.0	0.0	80.0	20.0	0.0	40.0	0.0	60.0
Andere substantie	72	33.87	37.1	11.8	50.8	28.6	20.6	52.8	2.8	44.4

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

Tabel 4.7.4. Gebruiksprofiel gerelateerde indicatoren van patiënten in behandeling voor andere substanties, België, 2019

Op niveau van de identificeerbaar patiënten	Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties		Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week		Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie	Aandeel van patiënten die een middel al eens hebben geïnjecteerd	Aandeel van injecteerders die reeds eerder naalden hebben gedeeld
	N	Gemiddelde	Standaard-afwijking	Gemiddelde	Standaard-afwijking	%	%	%
Per specifieke substantie								
Hypnotica niet gespecificeerd	45	1.5		5.7		29.1	2.5	0.0
Barbituraten	3	1.7		7.0		13.0	0.0	0.0
Benzodiazepine	422	1.6		6.4		30.4	4.6	33.3
GHB/GBL	84	2.6		5.1		21.9	17.4	14.3
Ander hypnoticum	8	2.1		5.7		27.4	0.0	0.0
Hallucinogene niet gespecificeerd	1	3.0		0.0		16.0	0.0	0.0
LSD	2	5.0		3.0		18.5	0.0	0.0
Ketamine	58	2.6		4.4		19.4	3.9	0.0
Andere hallucinogenen	4	2.0		1.3		16.3	33.3	0.0
Vluchtige snuifmiddelen	3	1.3		5.5		15.5	0.0	0.0
Andere substantie	87	2.1		4.0		21.1	3.9	100.0

Bron : Belgian Treatment Demand Indicator Register, 2011-2019

5. DISCUSSIE EN PERSPECTIEVEN

Het **volume van de gegevens** die door de indicator voor de vraag naar behandeling in België worden verzameld, blijft sinds 2015 relatief stabiel, met ongeveer 30.000 geregistreerde episodes per jaar. Deze cijfers zijn ook stabiel in de verschillende gewesten en bij patiënten die voor het eerst een behandeling opstarten. Binnen een groep van centra die reeds sinds 2015 gegevens aanleveren, is er echter een toename van het aantal patiënten dat als ambulant wordt gemeld en een afname van het aantal patiënten dat in de ziekenhuizen start met een behandeling. Dit is mogelijk een gevolg van de hervorming van de geestelijke gezondheidszorg die in 2010 werd doorgevoerd met als doelstelling om het aantal ziekenhuisopnames te verminderen. Er moet echter op gewezen worden algemene conclusies inzake het zorgaanbod bemoeilijkt worden doordat de TDI niet exhaustief is en dat een aantal actoren die actief zijn in de behandeling van verslavingen niet deelnemen aan de registratie (zoals huisartsen en niet-gespecialiseerde diensten voor geestelijke gezondheidszorg).. Een beoordeling van de dekking van de TDI-registratie is nodig om de cijfers beter te begrijpen.

Alcohol blijft met meer dan de helft van de episoden de meest populaire substantie voor behandelingsaanvragen in België. De trend voor alcohol is over het algemeen stabiel in de tijd, hoewel er een significante daling is in de vraag naar behandeling in Vlaanderen. Daarnaast lijkt er sprake te zijn van een toename van het aantal patiënten dat in ambulante en residentiële centra buiten de ziekenhuizen wordt behandeld en van een afname van behandelingen in het ziekenhuis wanneer wordt gekeken naar de cijfers van behandelingscentra die al sinds 2015 data aanleveren. Wij zijn van mening dat deze cijfers voor alcohol grotendeels worden onderschat in TDI, omdat veel actoren die betrokken zijn bij niet-gespecialiseerde verslavingszorg en waar patiënten voor een alcoholbehandeling terecht kunnen, niet deelnemen aan de registratie. Dat maakt de problematiek des te meer belangrijk voor goede opvolging.

De meest opvallende trend in de periode 2015-2019 op het niveau van de substanties is de toename van de vraag naar behandeling van **cocaïne**: In 2019 werden in België bijna 4.000 behandelingsepisoden geregistreerd met cocaïne als vermelde voornaamste substantie. Dit aantal benadert het aantal behandelingsepisodes die geregistreerd werden voor cannabis en maakt cocaïne tot de derde meest geciteerde substantie na alcohol en cannabis. Daarenboven neemt het percentage patiënten dat cocaïne meldt als een secundaire problematische substantie ook significant toe onder de patiënten die in behandeling gaan voor alcohol en opiaten.

In een recente studie hebben we de TDI-cijfers voor cocaïne in verschillende West-Europese landen samen geanalyseerd. De opwaartse trend die wij observeren, wordt ook waargenomen in Engeland, Frankrijk, Ierland, Italië, Spanje en Zwitserland. Deze toename lijkt voor het eerst zichtbaar te worden rond 2015 en betreft zowel cocaïne in poedervorm als crackcocaïne. Deze ontwikkelingen worden mede verklaard door de recente toename van de cocaïneproductie in Zuid-Amerika, de toename in de lokale beschikbaarheid van de substantie en vernieuwde verkoopmethoden. Daarnaast kunnen ook de hoge niveaus van zuiverheid van het product en de veranderingen op het niveau van de consument (bv. Consumptie wijze) ook een verklaring zijn voor deze toename in de vraag naar behandeling voor een cocaïneproblematiek, alsook een toegankelijk en wijdverspreid aanbod van behandelingen (Antoine et al., 2020).

Het aandeel van behandelingsaanvragen **inzake stimulerende substanties anders dan cocaïne**, zoals amfetamines of MDMA, blijft daarentegen stabiel. Er is echter een toename van het aantal episodes waarbij mephedrone (een cathinone) en methamfetamine worden gerapporteerd, maar de twee substanties worden samen in minder dan 1% van het totale aantal behandelingsepisodes geciteerd. Wel opmerkelijk: behandelingsaanvragen voor stimulerende substanties anders dan cocaïne worden vooral in Vlaanderen gerapporteerd. De redenen voor dergelijk duidelijk regionaal verschil moet verder worden onderzocht en het monitoren hiervan wordt dus zeker een aandachtspunt in de komende jaren. De gebruikscijfers in de algemene bevolking die beschikbaar zijn via de laatste gezondheidsenquête van Sciensano laten in ieder geval geen significant regionaal verschil zien (Gisle & Drieskens, 2019).

Het aandeel van behandelingen voor **opiaten en heroïne in het bijzonder** is sinds 2015 gestaag en significant afgenomen, zowel als voornaamste substantie als problematische substantie. Deze evolutie

wordt ook genoteerd op zowel nationaal niveau als in de 3 gewesten. Deze observatie is in overeenstemming met een afname van het aantal substitutiebehandelingen in België: sinds 2011 wordt er een significant daling van het aantal methadonrecepten vastgesteld (Pharmanet, pers. comm.). Dit is mogelijk gelinkt aan de afname in het geregistreerde aanbod – zowel in aantal en de hoeveelheid van inbeslagnames - van heroïne in België die zichtbaar was tot 2017. Echter, in 2018 namen deze cijfers opnieuw toe (4,5 ton) en 2019 (2 ton) (Federale Politie, pers. comm.). Daartoe waarschuwt het EMCDDA voor een verwachtte toename van het gebruik van heroïne in de Europese Unie (EMCDDA, 2020).

Het aantal gebruikers van **voorgeschreven opiaten** in België is sinds 2008 gestaag toegenomen (De Cock, 2018). In TDI, neemt Fentanyl significant toe als vermelde problematische substantie, maar dit betreft iets minder dan 60 behandelingen in 2019 en blijft dus voorlopig beperkt. De categorie van de andere opiaten (waaronder in dit rapport de voorgeschreven opiaten te vinden zijn) neemt ook toe, met name voor Tramadol, maar op dit moment gaat het ook slechts om 1% van het totaal aantal behandelingsepisodes. De toename van verslaving gerelateerde behandelingen voor deze producten is dan ook waarneembaar (het gaat hierbij dan over oneigenlijk gebruik van deze producten), maar relatief beperkt.

De behandelingsvraag naar **cannabis** blijft stabiel in België met iets meer dan 4.000 behandelingen per jaar waarbij cannabis als voornaamste substantie genoemd wordt. Cannabis blijft de algemeen de belangrijkste substantie waarvoor een behandeling wordt opgestart, waarbij bijna de helft van deze verzoeken betrekking heeft op patiënten die nog nooit voor een verslavingsprobleem zijn behandeld. Er is ook een significante toename van verschillende indicatoren met betrekking tot cannabisgebruik in het laatste algemene bevolkingsonderzoek van Sciensano (Gisle & Drieskens, 2019). Daarnaast geeft ook het EMCDDA in zijn laatste Europese verslag over drugs aan dat de cannabismarkt duidelijk aan het veranderen is, met een toenemende beschikbaarheid van nieuwe vormen van cannabis en commerciële producten op basis van cannabisextracten alsook de aanwezigheid van producten met een hoog THC-gehalte. Dit vraagt om een verbeterde monitoring voor cannabis substanties (EMCDDA, 2020).

In België zijn het aantal **ketamine** inbeslagnames tussen 2015 en 2018 bijna verviervoudigd (Stévenot & Hogge, 2020). Het gebruik van de substantie in de algemene bevolking in het afgelopen jaar (0,4%) komt vrijwel overeen met de prevalentie van het gebruik van amfetamines (Gisle & Drieskens, 2019). Ook de uitgaansonderzoek in Vlaanderen laat een stijging van de substantie zien (Rosiers, 2019). Uit een online onderzoek naar de impact van de coronacrisis dat in april-mei 2020 in het hele land werd uitgevoerd onder druggebruikers, blijkt dat bijna 30% van de respondenten het afgelopen jaar ketamine had gebruikt (Luk Van Baelen et al., 2020). Deze toename van de handel in en het gebruik van ketamine komt nu ook tot uiting in de vraag naar behandeling, die tussen 2015 en 2019 verzesvoudigd is voor ketamine als voornaamste substantie (126 behandelingsepisodes in 2019), veelal gerapporteerd in Vlaanderen. In totaal wordt ketamine in 2019 aangehaald als problematische substantie in meer dan 500 behandelingen.

Ook het gebruik van **lachgas** is de laatste jaren duidelijk toegenomen (Stévenot & Hogge, 2020; Van Havere, 2019). Het is mogelijk dat dit gevolgen heeft voor TDI, gezien de significante toename van het aantal behandelingsepisodes waarbij vluchtige snuifmiddelen als problematische substantie worden gerapporteerd (91 episodes in 2019 tegenover 50 in 2015). Echter, er moet een meer gedetailleerde analyse gebeuren om te bepalen of de substanties in deze categorie inderdaad verband houden met lachgas.

Mensen die in behandeling gaan blijken ook ouder, zoals ook al vele jaren wordt waargenomen in Europa. In België gaat het om patiënten die in behandeling zijn voor cannabis, opiaten, cocaïne en andere stimulerende middelen. Voor alcohol is deze veroudering minder uitgesproken. In het algemeen, bijna één op de vier geregistreerde patiënten is ouder dan 50 jaar. Het aantal sterfgevallen door overdosis in de leeftijdscategorie van 50+ is in Europa met 75% gestegen, wat nog maar eens benadrukt dat de toenemende kwetsbaarheid van deze groep moet worden erkend en dat gerichte maatregelen nodig zijn (EMCDDA, 2020).

De toename van het percentage behandelingsaanvragen door **vrouwen** die in 2018 werd gemeld, lijkt in 2019 gestabiliseerd te zijn.

Het aantal mensen die **injecteren** blijft stabiel bij patiënten die in behandeling gaan voor opiaten en cocaïne, maar laat een significante toename zien bij patiënten die in behandeling gaan voor andere stimulerende middelen. Het aandeel onder deze patiënten die injectie opgeeft als voornaamste toedieningswijze is nog hoger dan bij patiënten die in behandeling gaan voor opiaten. Het is daarom

noodzakelijk om waakzaam te blijven met betrekking tot dit fenomeen en door te gaan met het ontwikkelen van preventie- en risicobeperkingscampagnes.

De **coronacrisis** heeft in 2020 een significante impact gehad op de samenleving als geheel, en voornamelijk op de meest kwetsbare groepen, zoals bijvoorbeeld ook sommige drugsgebruikers. Wij hopen dat de TDI zal kunnen helpen bij de beoordeling van het effect van deze crisis op de vraag naar behandeling, alsook het aanbod ervan en zullen hierover uitvoerig rapporteren in het volgende rapport dat de cijfers van 2020 zal bespreken.

6. REFERENTIES

(1) Antoine, J., Berndt, N., Astudillo, M., Cairns, D., Jahr, S., Jones, A., Kuijpers, W., Llorens, N., Lyons, S., Maffli, E., Magliocchetti, N., Olivas, M. M., Palle, C., Schwarzkopf, L., Wisselink, J., & Montanari, L. (2020). Cocaine treatment demands in ten Western European countries: Observed trends between 2011 and 2018. Addiction, add.15237. https://doi.org/10.1111/add.15237

(2) Antoine, J., De Ridder, K., Plettinckx, E., Blanckaert, P., & Gremeaux, L. (2016). Treatment for substance use disorders: The Belgian Treatment Demand Indicator registration protocol. Archives of Public Health = Archives Belges De Sante Publique, 74, 27. https://doi.org/10.1186/s13690-016-0139-7

(3) Conférence interministérielle santé publique. (2013). Protocole d'accord du 30 septembre 2013 des Ministres qui ont la Santé publique dans leurs compétences concernant l'enregistrement des demandes de traitement en matière de drogues et d'alcool via l'opérationnalisation du Treatment Demand Indicator européen.

(4) Council of the European Union. (2012). EU Drugs Strategy (2013-20). Official Journal of the European Union.

(5) Council of the European Union. (2017). EU Action plan on drugs 2017-2020. Official Journal of the European Union.

(6) De Cock, J. (Ed.). (2018). DGEC: Analyse van het gebruik van 5 opioïden buiten het ziekenhuis. In Jaarverslag 2017. RIZIV.

(7) EMCDDA. (2012). Treatment demand indicator (TDI) standard protocol 3.0: Guidelines for reporting data on people entering drug treatment in European countries. Publications Office of the European Union. http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/675/EMCDDA-TDI-Protocol-3.0_392671.pdf

(8) EMCDDA. (2019). Wastewater analysis and drugs—A European multi-city study (Perspectives on Drugs (PODs), p. 12). EMCDDA. http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2757/POD_Wastewater%20analysis_update2019.pdf

(9) EMCDDA. (2020). European Drug Report 2020: Key issues. Publications Office of the European Union.

(10) ESPAD Group. (2020). ESPAD Report 2019: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs [EMCDDA Joint Publications]. Publications Office of the European Union.

(11) Gisle, L., & Drieskens, S. (2019). Enquête de santé 2018: Usage des drogues (D/2019/14.44/68; p. 96). Sciensano. www.enquetesante.be

(12) Hartnoll, R. (1994). Drug treatment reporting systems and the first Treatment Demand Indicator. Definitive Protocol. Council of Europe Press.

(13) Montanari, L., Pirona, A., Guarita, B., Hedrich, D., Monteney, J., & Vicente, J. (2019). The Experience of the Treatment Demand Indicator in Europe: A Common Monitoring Tool Across 30 Countries. Journal of Studies on Alcohol and Drugs, Supplement 18, 139–151.

(14) Rosiers, J. (2019). Uitgaansonderzoek, 2018 (D/2019/6030/8). VAD.

(15) Simon, R., Donmall, M., Hartnoll, R., Kokkevi, A., Ouwehand, A. W., Stauffacher, M., & Vicente, J. (1999). The EMCDDA/Pompidou Group treatment demand indicator protocol: A European core item set for treatment monitoring and reporting. European Addiction Research, 5(4), 197–207. https://doi.org/10.1159/000018994

(16) Simon, R., & Pfeiffer, T. (1999). Field trial of the implementation of a standard protocol to collect information on treatment demand in EU member states. Final report. EMCDDA.

(17) Stévenot, C., & Hogge, M. (2020). Tableau de bord de l'usage de drogues et ses conséquences socio-sanitaires en Wallonie 2019. Eurotox asbl.

(18) Van Baelen, L., & Wydoodt, J.-P. (1998). Vlaamse registratie middelengebruik (VRM)—Jaarrapport 1996. VAD.

(19) Van Baelen, Luk, Plettinckx, E., Antoine, J., & Gremeaux, L. (2020). Enquête en ligne sur l'usage et l'offre de substances illégales pendant la crise du coronavirus (D/2020/14.440/64). Sciensano.

(20) Van Havere, T. (2019). Global Drug Survey zoomt in op druggebruik wereldwijd en in België. VAD. https://www.vad.be/artikels/detail/global-drug-survey-zoomt-in-op-druggebruik-wereldwijd-en-in-belgie

BIJLAGE 1: TDI-FORMULIER

isp wiv
WETENSCHAPPELIJK INSTITUUT VOLKSGEZONDHEID
INSTITUT SCIENTIFIQUE DE SANTÉ PUBLIQUE

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction

TDI Formulier

Belgische register van de indicator van de behandelingsaanvragen betreffende drugs en alcohol

(Basis versie 3.0.)

IDENTIFICATIE VAN DE REGISTRATIE

CI2. Naam van het programma / afdeling / antenne waar de patiënt is behandeld:_____

PI1. Soort identificatie van de patiënt
- ○1 Rijksregisternr.
- ○99 Geen identificatie

PI2. Identificatie van de patiënt
➤ □□□□□□.□□□.□□

TD1. Op welke datum is deze behandelingsepisode begonnen?
□□.□□.□□□□

BESCHRIJVING VAN DE PATIENT

PD1. Geslacht
- ○1 Man
- ○2 Vrouw
- ○99 Onbekend

PD2. Leeftijd bij begin van de behandelingsepisode
□□ jaar

PD3. Waar woonde u meestal de afgelopen 30 dagen?
- ○1 Vaste verblijfplaats
- ○2 Verschillende verblijfplaatsen
- ○3 Op straat
- ○4 Instelling → *Ga rechtstreeks naar vraag PD6*
- ○5 Gevangenis → *Ga rechtstreeks naar vraag PD6*
- ○88 Een andere type verblijfplaats:_____
- ○99 Onbekend

PD4. Met wie woonde u de afgelopen 30 dagen meestal samen?
- ○1 Alleen
- ○2 Met partner
- ○3 Ouder(s)
- ○4 Andere familieleden
- ○5 Vrienden of andere personen (zonder verwantschap)
- ○88 Andere:_____
- ○99 Onbekend

PD5. Heeft u de afgelopen 30 dagen samengewoond met kinderen jonger dan 18 jaar waarvoor u verantwoordelijk bent?

- ○1 Ja
- ○2 Nee
- ○99 Onbekend

PD6. Wat is het hoogste diploma dat u ooit heeft behaald?

- ○1 Geen
- ○2 Basisonderwijs
- ○3 Secundair onderwijs
- ○4 Hoger onderwijs/Universiteit
- ○88 Andere :_____
- ○99 Onbekend

PD7. Wat was in de afgelopen 30 dagen uw voornaamste werksituatie?

- ○1 Regelmatige tewerkstelling
- ○2 Occasionele tewerkstelling
- ○3 Werkloos
- ○4 Scholier / Student / Beroepsopleiding
- ○5 Arbeidsongeschikt
- ○6 Huisvrouw / Huisman
- ○7 Op pensioen / Op vervroegd pensioen
- ○88 Andere:_____
- ○99 Onbekend

PD8. Wat was in de afgelopen 30 dagen uw voornaamste bron van inkomsten?

- ○1 Loon / Beroepsinkomen
- ○2 Werkloosheidsuitkeringen
- ○3 Studiebeurs
- ○4 Ziekte- of invaliditeitsuitkering
- ○5 Leefloon of OCMW-steun
- ○6 Kinderbijslag
- ○7 Pensioen of overlevingspensioen
- ○8 Geen eigen inkomsten
- ○88 Andere : _____
- ○99 Onbekend

BESCHRIJVING VAN DE BEHANDELING

TD2. Welke persoon of instelling heeft u ertoe aangezet om deze behandeling te volgen?

- ○1 Ikzelf
- ○2 Iemand uit mijn familie
- ○3 Een vriend
- ○4 Een huisarts
- ○5 Een centrum voor verslaafden (ambulant of residentieel)
- ○6 Een ziekenhuis (algemeen of psychiatrisch)
- ○7 Een andere medische of psycho-sociale dienst
- ○8 Het gerecht/ de politie / de strafuitvoeringsrechtbank
- ○88 Andere:_____
- ○99 Onbekend

TD3. Bent u in het verleden al behandeld voor een middelgebonden problematiek?

- ○1 Ja
- ○2 Nee → *Ga rechtstreeks naar vraag AP1*
- ○99 Onbekend → *Ga rechtstreeks naar vraag AP1*

TD4. Heeft u ooit al een substitutiebehandeling gevolgd?

- ○1 Ja
- ○2 Nee → *Ga rechtstreeks naar vraag AP1*
- ○99 Onbekend → *Ga rechtstreeks naar vraag AP1*

TD5. Welke types substitutiebehandeling heeft u al gevolgd?

- ☐1 Methadon
- ☐2 Buprenortine
- ☐3 Andere opiaten
- ☐88 Andere types van substitutiebehandelingen: _____
- ☐99 Onbekend

TD6. Op welke leeftijd heeft u uw eerste substitutiebehandeling gevolgd?

☐☐ jaar

BESCHRIJVING VAN HET VERSLAVINGSPROFIEL

AP1. Welke psychoactieve substanties vormen momenteel problemen voor u?

- ☐01 **Opiaten (categorie)**
  - ☐11 Heroine
  - ☐12 Methadon (misbruik)
  - ☐13 Buprenortine (misbruik)
  - ☐14 Fentanyl (illegaal/misbruik)
  - ☐15 Andere opiaten:_____
- ☐02 **Cocaine (categorie)**
  - ☐21 Cocaïne in poeder
  - ☐22 Crack
  - ☐23 Andere cocaïne:_____
- ☐03 **Stimulantia, andere dan cocaïne (categorie)**
  - ☐31 Amfetamine
  - ☐32 Methamfetamine
  - ☐33 MDMA of derivaten
  - ☐34 Mefedrone
  - ☐35 Andere stimulantia:_____
- ☐04 **Hypnotica of sedativa (categorie)**
  - ☐41 Barbituraten
  - ☐42 Benzodiazepine
  - ☐43 GHB/GBL
  - ☐44 Ander hypnoticum :_____
- ☐05 **Hallucinogenen (categorie)**
  - ☐51 LSD
  - ☐52 Ketamine
  - ☐53 Andere hallucinogenen:_____
- ☐06 **Vluchtige snuifmiddelen**
- ☐07 **Cannabis (categorie)**
  - ☐71 Marihuana (wiet)
  - ☐72 Hasj (hars)
  - ☐73 Andere cannabis:_____
- ☐08 **Alcohol**
- ☐88 **Andere:**_____

AP2. Onder deze substanties wat is de voornaamste die u ertoe bracht om de huidige behandeling te starten?

- ○1 Voornaamste substantie : _____
- ○2 Voornaamste substantie niet identificeerbaar → *Ga rechtstreeks naar vraag AP6*
- ○99 Onbekend → *Ga rechtstreeks naar vraag AP6*

AP3. De voorbije 30 dagen, op welke manier gebruikt u deze voornaamste substantie gewoonlijk?

- ○1 Injectie
- ○2 Roken/inhaleren
- ○3 Eten/drinken
- ○4 Snuiven
- ○88 Andere:_____
- ○99 Onbekend

AP4. **De voorbije 30 dagen, hoe frequent gebruikt u deze voornaamste substantie gewoonlijk?**

- ○1 De voorbije 30 dagen heb ik de substantie niet gebruikt
- ○2 1 dag per week of minder
- ○3 2 tot 3 dagen per week
- ○4 4 tot 6 dagen per week
- ○5 Dagelijks
- ○99 Onbekend

AP5. **Op welke leeftijd heeft u deze voornaamste substantie voor het eerst gebruikt?**

☐☐ jaar

AP6. **Heeft u in uw leven al een psychoactieve substantie geïnjecteerd (ongeacht welke substantie)?**

- ○1 Ja
- ○2 Nee → *Eind van de vragenlijst*
- ○99 Onbekend → *Eind van de vragenlijst*

AP7. **Op welke leeftijd heeft u een psychoactieve substantie voor het eerst geïnjecteerd?**

☐☐ jaar

AP8. **Wanneer heeft u een psychoactieve substantie voor het laatst geïnjecteerd?**

- ○1 De voorbije 30 dagen
- ○2 Het voorbije jaar
- ○3 Meer dan een jaar geleden
- ○99 Onbekend

AP9. **Heeft u in de loop van uw leven al naalden of spuiten gedeeld?**

- ○1 Ja
- ○2 Nee → *Eind van de vragenlijst*
- ○99 Onbekend → *Eind van de vragenlijst*

AP10. **Wanneer heeft u voor het laatst een naald of spuit gedeeld?**

- ○1 De voorbije 30 dagen
- ○2 Het voorbije jaar
- ○3 Meer dan een jaar geleden
- ○99 Onbekend

Eind van de vragenlijst

BIJLAGE 2: UPSTREAM KWALITEITSCONTROLES

Variabele	Vraag	Type	Controles
Naam van het behandelingsprogramma	CI2	Text	Verplicht antwoord
Soort identificatie van de patiënt	PI1	Lijst	Verplicht antwoord
Identificatie van de patiënt	PI2	Numeriek	Verplicht antwoord indien PI1=1 ("INSZ-nummer") || Regels voor dit nummer te zien p15 op: https://www.ksz-bcss.fgov.be/sites/default/files/assets/diensten_en_support/cbss_manual_nl.pdf
Datum start behandeling	TD1	Datum	Verplicht antwoord || Boven 01/01/1980 en onder de datum van vandaag
Geslacht	PD1	Lijst	Verplicht antwoord
Leeftijd	PD2	Numeriek	Positief geheel getal || Boven 0 en onder 99 || Indien niet ingevuld="Onbekend"
Huisvestigingssituatie	PD3	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Leefsituatie	PD4	Lijst	Verplicht antwoord indien PD3 niet 4 ("In instelling") of 5 ("In gevangenis") || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Leefsituatie met kinderen	PD5	Lijst	Verplicht antwoord indien PD3 niet 4 ("In instelling") of 5 ("In gevangenis")
Diploma	PD6	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Werksituatie	PD7	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Bron van inkomsten	PD8	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Verwijzer	TD2	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Behandelingsantecedenten	TD3	Lijst	Verplicht antwoord
Substitutiebehandeling	TD4	Lijst	Verplicht antwoord indien TD3=1 ("Ja ") || Meerkeuzevraag
Type substitutiebehandeling	TD5	Lijst	Verplicht antwoord indien TD4=1 ("Ja ") || Indien antwoord=88 ("Andere "), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Leeftijd eerste substitutiebehandeling	TD6	Numeriek	Indien niet ingevuld="Onbekend"
Problematische psychoactieve middelen	AP1	Lijst	Verplicht antwoord || Minimum 1 middel vermeld || Meerkeuzevraag || Indien antwoord =15 ("Andere opiaat") of 23 ("Andere cocaïne") of 35 ("Andere stimulantia") of 44 ("Andere hypnotica") of 53 ("Andere hallucinogenen") of 73 ("Andere cannabis") of 88 ("Andere substantie"), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Voornaamste substantie	AP2	Lijst	Verplicht antwoord || Indien antwoord =1 ("Ja ") verplicht om de beschrijvend veld in te vullen || De gekozen middel moet worden vermeld in AP1
Toedieningswijze van de voornaamste substantie	AP3	Lijst	Verplicht antwoord indien AP2=1 ("Ja ") || Indien antwoord =88 ("Andere"), verplicht om het beschrijvend veld in te vullen
Frequentie van gebruik van de voornaamste substantie	AP4	Lijst	Verplicht antwoord indien AP2=1 ("Ja ")
Leeftijd eerste gebruik van de voornaamste substantie	AP5	Numeriek	Verplicht antwoord indien AP2=1 ("Ja ") || Boven 0 en onder of gelijk aan PD2 || Indien niet ingevuld="Onbekend"
Injectiegedrag	AP6	Lijst	Verplicht antwoord
Leeftijd eerste injectie	AP7	Numeriek	Verplicht antwoord indien AP6=1 ("Ja ") || Boven 0 en onder of gelijk aan PD2 || Indien niet ingevuld="Onbekend"
Laatste injectie	AP8	Lijst	Verplicht antwoord indien AP6=1 ("Ja ")
Delen van naalden of spuiten	AP9	Lijst	Verplicht antwoord indien AP6=1 ("Ja ")
Laatst delen van naalden of spuiten	AP10	Lijst	Verplicht antwoord indien AP9=1 ("Ja")

BIJLAGE 3: OPBOUW VAN DE INDICATOREN

Tabel 0.1. - Aantal deelnemende behandelingsprogramma's	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	CI2: Naam van het behandelingsprogramma
Beschrijving	Aantal behandelingsprogramma's die minimum 1 behandelepisode hebben geregistreerd
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.2. Aantal en aandeel behandelepisodes	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	IDN_EPISODE : identificatie van een episode
Beschrijving	Aantal en aandeel behandelepisodes gestart tijdens het referentiejaar
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.2. Aandeel anonieme episodes	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	IDN_TYPE_PATIENT: type identificatie van een episode
Teller	Aantal indien IDN_TYPE_PATIENT=99 (Anonieme)
Noemer	Aantal indien IDN_TYPE_PATIENT=1 (INSZ-nummer) + IDN_TYPE_PATIENT=99 (Anonieme)
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.2. - Aantal verschillende patiënten identificeerbaar	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	IDC_PAT_CODED: gecodeerde rijksregisternummer van de patiënten
Beschrijving	Aantal verschillende IDC_PAT_CODED
Niet geïncludeerde data	IDN_TYPE_PATIENT=99 (Anonieme)
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.2. - Aantal anonieme episodes	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	IDN_EPISODE: identification d'un épisode
Beschrijving	Aantal verschillende IDN_EPISODE
Niet geïncludeerde data	IDN_TYPE_PATIENT=1 (INSZ-nummer)
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.2. - Aandeel nieuwe patiënten elk jaar	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	IDC_PAT_CODED: gecodeerde rijksregisternummer van de patiënten, YEAR_START_TREAT : begin jaar van de behandelepisode
Teller	Aantal verschillende IDC_PAT_CODED geregistreerd voor de eerste keer in het jaar X
Noemer	Aantal verschillende IDC_PAT_CODED geregistreerd in het jaar X
Niet geïncludeerde data	IDN_TYPE_PATIENT=99 (Anonieme)
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.3. – Aandeel onbekende gegevens	
Beschrijving	Aandeel gegevens gecategoriseerd als « Onbekend » per variabel in alle behandelepisodes
Niet geïncludeerde data	Voor elke variabel, categorie « O » (niet van toepassing)
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.3. – Aandeel van antwoorden dat onterecht als "andere" werd gecategoriseerd	
Beschrijving	Aandeel gegevens in categorie "88" (Andere) en verder uitgelegd (vrije veld ingevuld) die incorrect geclassificeerd zijn
Niet geïncludeerde data	Andere categorie dan 88
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.4. - Aandeel behandelepisodes per problematische substantie gemeld	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	Elke « substantie » variabel FL_OPIATES (0/1), FL_HEROIN (0/1), FL_METHADONE (0/1),...
Teller	Voor elke « substantie » variabel, aantal indien « 1 » (problematische substantie)
Noemer	Voor elke « substantie » variabel, aantal « 1 » (problematisch) en « 0 » (niet problematisch)
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabel 0.5. - Aandeel van categorieën van voornaamste substantie	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	CD_MAIN_SUBST (Voornaamste substantie)
Teller	Aantal indien CD_MAIN_SUBST=0 (Geen) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=10,11,12,13,14,15 (Opiaten) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=20,21,22,23 (Cocaïne) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=30,31,32,33,34,35 (Stimulantia, andere dan cocaïne) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=40,41,42,43,44 (Hypnotica en sedativa) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=70,71,72,73 (Cannabis) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=80 (Alcohol) Aantal indien CD_MAIN_SUBST=50,51,52,53,60,88 (Andere)
Noemer	Aantal CD_MAIN_SUBST
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Episodes

Tabellen (1,2,3,4,5,6).1. - Aandeel vrouwen	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD1: Geslacht
Teller	Aantal indien PD1=2 (Vrouw)
Noemer	Aantal indien PD1=1 (Man) + 2 (Vrouw)
Niet geïncludeerde data	PD1=99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).1. – Aandeel per leeftijdsgroepen	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD2: Leeftijd
Teller	Aantal indien PD2<20 Aantal indien PD2>=20 en PD2<30 Aantal indien PD2>=30 en PD2<40 Aantal indien PD2>=40
Noemer	Aantal indien PD2>0
Niet geïncludeerde data	PD2=-1 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).1. - Leeftijdskenmerken	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD2: Leeftijd
Beschrijving	Gemiddelde, standaardafwijking, 1ste kwartiel, mediaan, 3de kwartiel van de variabel leeftijd
Niet geïncludeerde data	PD2=-1 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).2. - Aandeel patiënten dat alleen woont	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD4: Leefsituatie
Teller	Aantal indien PD4=1 (Alleen)
Noemer	Aantal indien PD4=1 (Alleen) + 2 (Met partner) + 3 (Ouder(s)) + 4 (Andere familieleden) + 5 (Vrienden of andere personen (zonder verwantschap))
Niet geïncludeerde data	PD4=88 (Andere) + 99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).2. - Aandeel patiënten met huisvestigingsproblemen	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD3: Huisvestigingssituatie
Teller	Aantal indien PD3=2 (Verschillende verblijfplaatsen) + 3 (Op straat)
Noemer	Aantal indien PD3=1 (Vaste verblijfplaats) + PD3=2 (Verschillende verblijfplaatsen) + 3 (Op straat)
Niet geïncludeerde data	PD3=4 (Instelling) + 5 (Gevangenis) + 88 (Andere) + 99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).2. - Aandeel patiënten met een laag inkomen	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD8: Bron van inkomsten
Teller	Aantal indien PD8=5 (Leefloon of OCMW-steun) + 8 (Geen eigen inkomsten)
Noemer	Aantal indien PD8=1 (Loon / Beroepsinkomen) + 2 (Werkloosheidsuitkeringen) + 3 (Studiebeurs) + 4 (Ziekte- of invaliditeitsuitkering) + 5 (Leefloon of OCMW-steun) + 6 (Kinderbijslag) + 7 (Pensioen of overlevingspensioen) + 8 (Geen eigen inkomsten)
Niet geïncludeerde data	PD8=88 (Andere) + 99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).2. - Aandeel patiënten die met kinderen samenleven	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD5: Leefsituatie met kinderen
Teller	Aantal indien PD5=1 (Ja)
Noemer	Aantal indien PD5=1 (Ja) + 2 (Neen)
Niet geïncludeerde data	PD5=0 (Niet van toepassing)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).2. - Aandeel patiënten met een laag scholingsniveau	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	PD6: Diploma
Teller	Aantal indien PD6=1 (Geen) + 2 (Basisonderwijs)
Noemer	Aantal indien PD6=1 (Geen) + 2 (Basisonderwijs) + 3 (Secundair onderwijs) + 4 (Hoger onderwijs/Universiteit)
Niet geïncludeerde data	PD6=88 (Andere) + 99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).3. - Aandeel patiënten die voor de eerste keer in behandeling zijn	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	TD3: Behandelingsantecedenten
Teller	Aantal indien TD3=2 (Neen)
Noemer	Aantal indien TD3=1 (Ja) + 2 (Neen)
Niet geïncludeerde data	TD3=99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).3. - Gemiddelde leeftijd bij de eerste behandeling	
Variabelen gebruikt om de indicator op te bouwen	PD2: Leeftijd en TD3: Behandelingsantecedenten
Beschrijving	Gemiddelde leeftijd en standaardafwijking van patiënten indien TD3=2 (Neen)
Niet geïncludeerde data	(TD3=1 (Ja) of TD3=99 (Onbekend)) en PD2=-1 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).3. - Verwijzingsbronnen	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	TD2: Verwijzer
Beschrijving	Aantaal indien TD2=1 (Ikzelf) + 2 (Iemand uit mijn familie) + 3 (Een vriend) (Individueel/omgeving) Aantal indien TD2=4 (Een huisarts) + 5 (Een centrum voor verslaafden) + 6 (Een ziekenhuis) + 7 (Een andere medische of psycho-sociale dienst) (Medische/sociaal) Aantal indien TD2=8 (Het gerecht) (Gerechtelijk)
Niet geïncludeerde data	TD2=88 (Andere) en TD2=99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabel 4.3. - Aandeel patiënten dat reeds een substitutiebehandeling heeft gevolgd	
Variabelen gebruikt om de indicator op te bouwen	TD4: Substitutiebehandeling en AP1: Problematische psychoactieve middelen
Teller	Aantal indien TD4=1 (Ja) en AP1=11 (Heroïne)
Noemer	Aantal indien (TD4=1 (Ja) of TD4=2 (Neen)) en AP1=11 (Heroïne)
Niet geïncludeerde data	TD4=99 (Onbekend) en AP1><11 (Heroïne)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).4. - Gemiddeld aantal gemelde problematische substanties	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	AP1: Problematische psychoactieve middelen
Beschrijving	Gemiddelde en standaardafwijking aantal gemelde substanties in AP1
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5).4. – Voornaamste types van substanties combinaties	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	AP1: Problematische psychoactieve middelen en AP2 : Voornaamste psychoactieve middelen
Beschrijving	Aandeel van de 4 voornaamste substanties combinaties
Niet geïncludeerde data	/
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).4. - Gemiddeld aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week	
Variabelen gebruikt om de indicator op te bouwen	AP4: Frequentie van gebruik van de voornaamste substantie
Beschrijving	Gemiddelde en standaardafwijking van het aantal gebruiksdagen van de voornaamste substantie per week volgens de volgende numeriek omrekening van de variabel AP4 : AP4=1 (Vorige maand heb ik de substantie niet gebruikt) → 0 dagen/week AP4=2 (1 dag per week of minder) → 1 dag/week AP4=3 (2 tot 3 dagen per week) → 2,5 dagen/week AP4=4 (4 tot 6 dagen per week) → 5 dagen/week AP4=5 (Dagelijks) → 7 dagen/week
Niet geïncludeerde data	AP4=99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).4. - Gemiddelde leeftijd bij eerste gebruik van de voornaamste substantie	
Variabelen gebruikt om de indicator op te bouwen	AP5: Leeftijd eerste gebruik van de voornaamste substantie
Beschrijving	Gemiddeld leeftijd en standaardafwijking bij het eerst gebruik van de voornaamste substantie
Niet geïncludeerde data	AP5=-1 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt (Patiënten/Episodes)	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer
Totale populatie 2015	14617

Tabellen (1,2,3,4,5,6).4. - Aandeel patiënten die hun middel al eens hebben geïnjecteerd	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	AP6: Injectiegedrag
Teller	Aantal indien AP6=1 (Ja)
Noemer	Aantal indien AP6=1 (Ja) en 2 (Neen)
Niet geïncludeerde data	AP6=99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

Tabellen (1,2,3,4,5,6).4. - Aandeel patiënten die reeds eerder naalden hebben gedeeld	
Variabele gebruikt om de indicator op te bouwen	AP9: Delen van naalden of spuiten
Teller	Aantal indien AP9=1 (Ja)
Noemer	Aantal indien AP9=1 (Ja) en 2 (Neen)
Niet geïncludeerde data	AP9=0 (Niet van toepassing) en 99 (Onbekend)
Type gegevens gebruikt	Eerste episode van het jaar van patiënten geregistreerd met hun INSZ-nummer

MEER INFO

Bezoek onze website
www.sciensano.be

CONTACT

Jérôme Antoine • jerome.antoine@sciensano.be • T +32 2 642 57 61

Sciensano · Juliette Wytsmanstraat 14 · 1050 Brussel · België
T +32 2 642 51 11 · T pers +32 2 642 54 20 · info@sciensano.be · **www.sciensano.be**

Verantwoordelijke uitgever: Christian Léonard, Algemeen directeur · Juliette Wytsmanstraat 14 · 1050 Brussel · België